

Krænkelser og vold

En undersøgelse af hvordan man i lyset af teorier om belastninger i det senmoderne samfund kan forklare krænkelsoplevelser hos unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der er dømt for vold.

Speciale
November 2014
Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Lene Vognsen
Vejleder: Søren Juul
Antal anslag: 214.702

Abstract

This thesis investigates how theories regarding the pressures inherent in late modern society can explain the violation experienced by young men from ethnic minorities, who have been charged with violent offences.

The central issues of the thesis reflect the theory that these experiences of violation can be characteristic of the meeting between such individuals and the demands of society, and that this violation can in turn lead to their violent actions. The dynamics which exist in the culture of late modern society can present challenges for the population in general, where it can be difficult for the individual to meet its changing demands and expectations. Young men from ethnic minorities can find these requirements particularly difficult, which can lead to the expression of this feeling of inadequacy through violence.

The enlightenment of these issues within the thesis is built upon the foundation of Axel Honneth's theory of recognition. This theoretical and normative basis leads to an empirical investigation into how young men from ethnic minorities, with a history of violent offences, experience their lives in this society. Therefore, the thesis includes a critical social analysis, incorporating theories that can explain how and where challenges may arise within this context. This analysis is held in comparison to the empirical insights garnered, leading to a discussion of the origins of the pressures arising within late modern society, and how these can be implicated in the violent offences committed by young men from ethnic minorities.

The empirical investigation undertaken by the thesis provides insights into how these young men have been subjected to direct, or indirect, experiences of violation – involving issues of solidarity, and of both personal and judicial character. The violent behaviour of these young men is found to be both individually and collectively motivated, and can be explained through their experiences of violation. This violation and processes of institutional exclusion result in these individuals finding alternative sources of recognition in communities composed of their peers, similarly from ethnic minorities. These communities satisfy the individual's need for recognition, but can also lead to violent

behaviour, as recognition within these environments is found to be typically gained through cultural resistance and criminal activity.

The social analysis operationalised concludes that the individual in late modern society is subjected to a process of self-realisation which is based upon and steered by the logic of capitalism, and therefore the independent choices and decisions made by this individual. The modern individual must consistently - and in an accelerated fashion - realise oneself through the development of targeted and negotiated forms of action in relation to the structurally defined goals which are capable of ensuring recognition. As a result of this tendency towards individualisation, the relevance and very function of community diminishes. This late modern society is, in general, challenging for the individual; but marginalised groups lacking in the necessary competences and resources demanded, are in increased danger of remaining deadlocked in excluded positions. The consequences of the pressures and violations experienced in these positions can be the basis for social pathologies, including depressive conditions, which can be manifested violently through aggressive behaviour.

Therefore, from the background of the investigations undertaken within this thesis, the experiences of both pressure and violation arising within late modern society can be understood as the reason for young men from ethnic minorities committing acts of violence. It becomes evident that the most decisive deprivation experienced by these men is the lack of genuine possibilities for participation in communities within the wider society, which could provide them with necessary forms of recognition. The alternative communities in which they participate, however, provide an opportunity for entrenchment against the challenges of this late modern society; where the internal relations capable of providing recognition and a sense of community remain intact. In comparison, the surrounding society appears fragmented, rushed and pathological, with the young men involved in the study proving reluctant to engage within the communities embodied by this majority, while simultaneously lacking the belief that this could be a realistic option.

1. Indledning	6
1.1 Forforståelse og motivation.....	8
1.3 Præsentation af genstandsfeltet	9
1.3.1 Data og statistik om unge etniske minoritetsmænd vold	9
1.3.2 Vrede unge mænds liv	10
1.3.3 Mediernes fremstilling af de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund og vold	12
1.3.4 Det sociale arbejde rettet mod unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund	12
1.3.5 Indsatsernes effekt	14
1.3.6 Straf, vold og anerkendelse.....	15
1.3.7 Det senmoderne samfund.....	15
1.4 Problemfeltet.....	17
1.5 Problemformulering	18
1.6 Begrebsafklaring	19
2. Anerkendelsesteorien	19
2.1 Anerkendelsesteoriens videnskabsteoretiske position og normative idé.....	19
2.2 De dårligt stillede	21
2.3 De 3 anerkendelsessfærer.....	22
2.3.1 Privatsfæren	22
2.3.2 Den retslige sfære	23
2.3.3 Den solidariske sfære	23
2.4 Krænkelser	24
2.5 Uretsbevidsthed og moralsk kamp for anerkendelse.....	26
3. Videnskabsteori og metode	31
3.3 Specialets videnskabsteoretiske tilgang til undersøgelsesfeltet.....	31
3.4 Interview	33
3.4.1 Ethiske overvejelser	35
3.4.2 Egne forforståelser	36
3.4.3 Valg af empiri	37
3.4.4 Informanterne	37
3.5 Analysestrategi.....	38
3.5.1 Analysestrategi 1	38
3.5.2 Analysestrategi 2	40
4. Analyse 1	42
4.1 De unge mænds vold	42
4.1.1 Delkonklusion	45
4.2 Anerkendelsen i familien.....	45
4.2.1 Delkonklusion	47
4.3 Fællesskabet har betydning.....	47
4.3.1 Delkonklusion	49
4.4 Krænkelser, belastninger og skolegangen.....	50
4.4.1 Delkonklusion	53
4.5 Politiets krænkelser	54
4.5.1 Delkonklusion	56
4.6 Mediernes rolle har betydning	57
4.6.1 Delkonklusion	59
4.7 Sagsbehandlere, lovgivningen og foranstaltninger	60
4.7.1 Sagsbehandlerne	60
4.7.2 Lovgivningen	61
4.7.3 Foranstaltninger	63
4.7.4 Delkonklusion	65

4.8 Sanktioner og straf	67
4.8.1 Straffen.....	67
4.8.2 Forøgede kriminelle kompetencer	71
4.9 Identitet og selvforståelse	72
4.9 Konklusion 1	73
5. Analyse 2	76
5.1 Samfundsanalysens teori og normative standpunkt	76
5.2 Neo-liberale idealer	77
5.2.1 Den forvrængede frihedskultur	79
5.2.2 Påtvungen selvrealisering.....	81
5.2.3 Opsamling og diskussion	81
5.3 Den sociale acceleration og præstationernes betydning	85
5.3.1 Opsamling og diskussion	88
5.4 Depressive tilstande	91
5.4.1 Opsamling og diskussion	92
5.5 Konklusion 2	93
6. anbefalinger til det sociale arbejde	96
7. Litteraturliste	100

”.... Og så begyndte jeg at slå rigtigt mange gange i hovedet på ham der den ene bror, og jeg havde slet ikke kontakt til hjernen der, det hele eskalerede fuldstændigt...”

Talek 20 år

1. Indledning

Specialet undersøger hvorledes man i lyset af teorier om belastninger i det senmoderne samfund kan forklare oplevelsen af krænkelser hos unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der er dømt for vold.

En tese som er styrende for specialets problemstilling er, at tidlige og kontinuerlige oplevelser af krænkelser, kan være kendetegnende for møderne mellem nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund og samfundet. Tesen er således, at de oplevede krænkelser kan lede hen til voldelig adfærd.

Ovenstående tese skal ses i sammenhæng med en konstatering af, at der i det moderne samfund eksisterer dynamikker, som medfører belastninger for alle mennesker. Belastningerne menes at kunne forklare en forøget fremkomst af socialpatologiske lidelser såsom depression og stress. Dette kan forstås som indikationer på, at det er vanskeligt for menneskene at leve op til de store og omskiftelige krav de møder i den senmoderne kultur.

Tesen i specialet er således også, at nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund har meget vanskeligt ved at imødekomme de store præstationskrav de møder i samfundet. Specialet opererer med afsæt i den forforståelse, at kontinuerlige krænkelser, som kan tilskrives deres etniske minoritetsbaggrund, medfører utilstrækkelighedsfølelser, handlingslammelse og eksklusion hos de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, og at denne tilstand kan få et voldeligt udtryk.

Vold forstås i specialets perspektiv derfor som udtryk for, at udsatte subjekter eller befolkningsgrupper, såsom unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i særdeleshed lider

under krænkelser, eksklusion og handlingslammelse, som opstår i forbindelse med den senmoderne kulturs individualiseringstendens og præstationskrav.

Belysningen af problemfeltet tager afsæt i Axel Honneths anerkendelsesteori. Denne teoretiske og normative ramme for specialets indhold medfører en empirisk undersøgelse hvordan unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har begået vold, selv oplever og beskriver deres liv i det senmoderne samfund. Fokus er at belyse deres krænkelsoplevelser, for dermed at skabe indsigt i hvorledes samfundets strukturer påvirker deres muligheder for anerkendelse. Specialet perspektiverer de empiriske indsigter til en teoretisk samfundsanalyse af, hvad der kendetegner det senmoderne samfund. Den teoretiske analyse inddrager teorier der i et anerkendelsesteoretisk perspektiv kan forklare hvorledes belastninger optræder i det senmoderne samfund.

Den grundlæggende ambition med dette speciale er, at argumentere for at krænkelsoplevelser hos unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund ikke blot leder til afsavn og apati hos befolkningsgruppen, som kan medføre vold. Specialet antager ligeledes at strukturelle logikker og styringsrationaler medfører at mennesker, og særligt udsatte mennesker, i det moderne samfund lider på baggrund af manglende anerkendelsesbetingelser. Der er derfor risiko for, at det senmoderne samfunds præstationskrav og strukturelle krænkelser, belaster og ekskluderer nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund så meget, at de ikke kan erfare, kommunikere eller gøre modstand mod krænkelserne og uretfærdighederne der rammer dem. Samfundets udvikling beror i Honneths perspektiv i stor grad på indsigt i udsatte menneskers lidelseshistorier, da disse repræsenterer muligheden for en mere retfærdig indretning af samfundet. Mit speciale formidler derfor de unge mænds fortællinger for at befordre en forøget retfærdig anerkendelsesorden i det senmoderne samfund.

De indsigter som fremkommer gennem mine kritiske analyserne er omsat til anbefalinger til det sociale arbejde i Danmark, således at de kan bidrage til at frigøre forøgede anerkendelsesmuligheder for unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund.

1.1 Forforståelse og motivation

Min motivation for at lave en undersøgelse af unge etniske minoritetsmænd der har begået vold, udspringer af tre aktuelle tendenser i samfundet:

- En konstatering af, at unge etniske minoritetsmænds anerkendelseserfaringer og oplevelser af krænkelse, samt deres idéer og ønsker om et værdigt liv, ofte overhøres af den almindelige offentlighed, politisk samt af det sociale arbejde.
- En herskende tendens, hvor alle mennesker, grundet oplevede belastninger i det senmoderne samfund, har vanskeligt ved at imødekomme de krav og forventninger der stilles overfor. Belastningerne anskues i sammenhæng med en forøget fremkomst af social patologiske tilstande blandt befolkningen.
- Det sociale arbejde som både organiseres med et snævert individualiseret fokus på det enkelte menneskes udviklings-forpligtigelse og ikke på deres udviklings-potentiale, samt med et straffende og sanktionerende fokus. Jeg mener ikke, at det sociale arbejde i Danmark har tilstrækkelig sans for, hvordan anerkendelsen af det enkelte menneskes ressourcer og potentialer kan ligge til grund for en opløst blomstring.

Gennem flere år som ansat i en kommune på Københavns Vestegn udarbejdede jeg § 50 undersøgelser, socialfaglige undersøgelser med henblik på, at vurdere hvilken støtte der burde iværksættes i relation til sociale problemer i børne- og ungesager. Netop § 50 undersøgelserne omhandlende unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund berørte mig ofte dybt, både professionelt og personligt. De unge mænds fortællinger afspejlede gennemgående oplevelsen af, at blive misforstået og marginaliseret, uden oplevelsen af, at have mulighederne eller redskaberne til at skabe ændringer eller påvirke de vilkår der påførte dem oplevelsen af udstødelse. I mit møde med disse unge mænd har det været min oplevelse, at de har haft bevidsthed om at være blevet gjort uret, men at de ligeledes var opgivende overfor mulighederne for at ændre på deres livsvilkår.

I forbindelse med en tidligere opgave på dette studie beskæftigede jeg mig med at belyse krænkelseserfaringer hos unge drenge med etnisk minoritetsbaggrund der havde begået kriminalitet. Jeg kunne dengang konkludere, at krænkelsesoplevelser i nogle tilfælde havde medført kriminell adfærd, som kunne forstås som modstand mod oplevede krænkelse. Det

stod meget klart i analysen, at de unge drenge havde svært ved at tro på en fremtid indenfor det ”normale” samfunds rammer. Deres tro på fremtiden, deres identitet og selvforståelse var sjældent knyttet til en forhåbning om eller et ønske om at deltage i det omgivende samfund (”Krænkelser og Kriminalitet” Lene Vognsen:2010).

Nedenfor vil jeg præsentere specialets genstandsfelt gennem en vandring blandt kvalitativ og kvantitativ data der belyser forhold og fortællinger omkring unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har begået vold.

1.3 Præsentation af genstandsfeltet

Jeg vil nedenfor beskrive hvordan de unge mænds vold afspejler sig i statistiske målinger og debatteres i medierne. Jeg beskriver ligeledes nogle af de mulige sociale foranstaltninger de unge mænd har været underlagt eller tilbudt, samt hvorledes diskussionen om det senmoderne samfunds belastninger og patologier aktuelt udfolder sig.

1.3.1 Data og statistik om unge etniske minoritetsmænd vold

En række forskellige undersøgelser peger på, at unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund er overrepræsenterede i de strafferetslige statistikker. Det fremgår af en undersøgelse fra Rockwoolfonden ”Ny i Danmark”, at andelen af indvandrere med ikke vestlig baggrund i alderen 19 og 24 år, som har begået vold er hhv. 1,8 og 1,6 gange så høj som andelen blandt etniske danske mænd. Denne tendens er særligt udtalt for de helt unge med ikke-vestlig oprindelse (Rockwoolfonden, 2013)¹.

En anden undersøgelse² viser, at der i forbindelse med kniv- og voldssager ligeledes er en overrepræsentation af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i alderen 16-24 år (Det Kriminalpræventive råd, 2011). Andet datamateriale viser, at 12 % af al kriminalitet³ i Danmark begås af indvandrere, at mændene klart er i overtal, samt kriminaliteten i højere grad begås af yngre mennesker (DST ibid:93) (DST, Indvandrere i Danmark, 2013).

---

¹ http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/449C6378-6EB1-4A1D-81BE8EAB1A252774/0/etniske_minoriteters_overrepraesentation_i_strafferetlige_domme.pdf

² <http://www.dkr.dk/sites/default/files/Knivsager.pdf>

³ <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/17961/indv2013.pdf>

De statistiske data understøtter således påstanden om, at unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund er mere kriminelle og begår mere vold end sammenlignelige etnisk danske befolkningsgrupper.

1.3.2 Vrede unge mænds liv

I nedenstående afsnit vil jeg give et kort indblik i nogle danske forskningsresultater, som omhandler unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har begået kriminalitet og vold. Jeg har valgt at behandle et afgrænset udsnit af forskning som i større eller mindre grad orienterer sig i relation til en anerkendelsesteoretisk ramme.

Aydin Soei har i 2011 skrevet bogen ”**Vrede unge mænd**”, og han indtager en anerkendelsesteoretisk tilgang til, hvorfor der opstod gadeoptøjer på indre Nørrebro i februar 2008. Optøjerne startede omkring Blågårds Plads, hvor der var ildspåsættelser og sammenstød med politiet, og uroen spredte sig til mange områder i hele landet efterfølgende.

Han argumenterer for at de krænkelser, som de unge møder i hverdagen i deres lokalmiljø, i skolerne, gennem eksklusionen fra arbejdsmarkedet, en mediemæssig og politisk krænkende diskurs, samt politiets vedvarende visitationer, alt sammen har bidrager til, at der har udviklet sig en fælles bevidsthed i de unges lokalsamfund om, at de bliver gjort uret. Bevidstheden omhandler oplevelsen af blive fremmedgjort og dermed ikke at blive anerkendt som ligeværdige medborgere.

Bogens undersøgelse understøtter specialets tese om, at uretsbevidsthed blandt unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund kan medføre voldelig adfærd, som man så det på bl.a. Nørrebro i 2008. Soei diskuterer uretsbevidstheden særligt i et institutionelt perspektiv, og jeg savner i fremstillingen et solidt strukturelt begreb om, hvad der rent faktisk karakteriserer det moderne samfund. De sociale relationer og institutioner udfolder sig i en senmoderne samtid og en global virkelighed, som stiller store krav til borgerne om at være omstillingsparate, kompetente og selvstændige. Belysningen af disse samfundsvilkår ud fra Soeis kritiske ståsted, i relation til optøjerne og uretsbevidstheden blandt befolkningen med etnisk minoritetsbaggrund, ville i mit perspektiv have kvalificeret bogens indsigter og dens kritiske udsigningskraft.

Lissi Rasmussen publicerede i 2010 et forskningsprojekt ”**Livshistorier og kriminalitet**”, under Center for Europæisk Islamisk Tænkning, det Teologiske Fakultet.

Rasmussen har foretaget en empirisk undersøgelse af indsatte etniske minoritetsunge i alderen 15-30 år i Københavns fængsler, orienteret imod at undersøge deres baggrund, status og fremtid. Hun inddrager alle aspekter af den unges baggrund for dermed at kunne give et helhedsbillede af deres virkelighed, set i relation til deres kriminalitet. Metodisk har hun tilrettelagt empiriindsamlingen ved at have langvarige og gentagne samtaler og samvær med de fængslede gennem 1,5 år. Lissi Rasmussen anvender Axel Honneths Anerkendelsesteori i analysen af hendes resultater, og også som grundlag for formuleringen af hendes anbefalinger.

Forskningsprojektet beskriver på flere niveauer, hvilke oplevelser, holdninger og værdier de unge har til i relation til eksempelvis deres individuelle livsverden, deres netværk og familier, samt til uddannelse, medier, arbejdsmarkedet etc. Det er gennemgående, at de unge deler oplevelsen af at blive diskrimineret i mødet med samfundets institutioner, gennem mediernes og de politiske italesættelser af dem og årsagerne til deres kriminalitet. En pointe er ligeledes at grundet mange års kriminalitet, har de ikke opnået de kompetencer, de mener, kan understøtte dem i at indfri deres drømme og forhåbninger til et fremtidigt liv, uden kriminalitet. En central pointe hos Rasmussen, er at relationerne med de unge skal være bærende for indsatserne.

De undersøgelser jeg har beskrevet i dette afsnit, belyser i stor grad individuelle livsforløb i et institutionelt perspektiv. Disse bibringer solide indsigter i de udsatte og sårbare identiteter, som nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund har. Forskningen på området er i større og større grad orienteret imod, at anerkendelse bør anerkendes som et grundvilkår for den menneskelige udvikling, og at fraværet af anerkendelse kan føre oplevelser af krænkelser og uretsbevidsthed med sig.

1.3.3 Mediernes fremstilling af de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund og vold

Aktuelt er de skrevne medier optagede af at beskrive "succeshistorier" hvor unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der tidligere har været kriminelle og voldelige, har fundet tilbage til lovlighed. Den kriminelle omgangskreds, kulturen, familien og nærmiljøet tillægges stor betydning, når den kriminelle adfærd skal forklares. Derudover spiller møder og sammenstød med politi, myndigheder og samfundet en rolle, når de unge mænd fremlægger deres forklaringsperspektiv på deres kriminelle livsbaner.

(<http://politiken.dk/indland/ECE663412/mansur-fik-ny-start-paa-noerrebro/> ,
<http://www.information.dk/508557>)

Artiklernes perspektiv tydeliggør, hvilke forforståelser mange medier, borgere og politikere ofte opererer ud fra, når de omtalte unge mænds kultur, karakteristika og ikke mindst udfordringer bliver beskrevet. De er mere kriminelle; "forældrene er pensionister og krigsofre", "de bor i ghettoer og i udsatte boligområder", "de er bandemedlemmer". Den implicite antagelse bliver således ofte, at de individuelle karakteristika og relationelle sammenhænge mændene indgår i kan forklare deres kriminelle adfærd. Der anlægges i mindre grad et kritisk perspektiv på de strukturelle vilkår befolkningsgruppen er underlagt, og konklusionerne bliver ofte, at det er deres egen skyld eller ansvar, når de ikke trives.

1.3.4 Det sociale arbejde rettet mod unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund

Offentlige indsats og institutioner forpligtiges gennem gældende lovgivning til at iværksætte foranstaltninger, der skal fungere som forebyggende, straffende eller sanktionerende overfor børn, unge og deres forældre. Disse tiltag etableres når et barn eller en ung straffes for kriminelle forhold, eller når man vurderer, at et barn eller en ung er i en mistrivsel, som eksempelvis kan komme til udtryk gennem kriminalitet og vold.

Foranstaltninger, sanktioner og straf

I forbindelse med en straf eller når en kommunalbestyrelse vurderer, at en ungs udvikling er truet, er der mulighed for at anbringe vedkommende på en almindelig eller sikret/ særlig sikret institution. Dette både på grundlag af en frivillig anbringelse eller som en tvangsforanstaltning.

En undersøgelse af Bryderup (Bryderup 2009) belyser hvordan børn og unge oplever, at afsone en straf eller være anbragt i sikrede institutioner. Undersøgelsen beskriver, hvorledes de unges ophold på institutionerne medfører yderligere krænkelsoplevelser, men ikke virker forebyggende i forhold til tilbagefald til kriminalitet.

Ungdomssanktionen (straffelovens § 74a) blev vedtaget på grundlag af vurderingen af et behov for at styrke myndighedsindsatsen overfor børn og unge, der begår alvorlig kriminalitet (Servicestyrelsen 2008:27). Denne form for dom, kan betegnes som en behandlingsdom, da den har et ”genopdragende” og pædagogisk sigte. Den kan kun anvendes ved kriminalitet som er begået af unge, der er fyldt 15 år, og under 18 år. Foranstaltningen kan dog strække sig ud over det 18. år. Sanktionen retter sig mod unge der har markante tilpasningsproblemer, altså unge ”med mangelfuld udviklet evne til at skabe sig sociale relationer”(ibid:29) De unge, som ungdomssanktionen retter sig imod, beskrives som unge, der er mangelfuldt socialt udviklet, hvilket bidrager til at forklare deres kriminelle handlinger.

Kommunalbestyrelser er ligeledes forpligtet til træffe afgørelse om iværksættelse af hhv. forældre- eller ungepålæg, hvis det vurderes, at et barn eller en ung er i mistrivsel og at mistrivselen kan tilskrives forældrene manglende kompetencer (SEL § 57a & § 57b). Lovgivningen forpligter myndighederne til at benytte disse sanktioner overfor familier, hvor børnene ex. har et for stort skolefravær eller udviser uhensigtsmæssig adfærd. Det er således en implicit forståelse i lovgivningen af, at sådanne økonomiske sanktioner virker motiverende for familierne i forhold til at løse de problemer, der ligger til grund for børnenes problemer. En evaluering af forældre- og ungepålæggene fra marts 2011⁴ foretaget af Rambøll for Socialministeriet viser på baggrund af empiri indhentet fra unge, kommunale ledere og sagsbehandlere, som indgår i undersøgelsen, at denne lovgivning ikke har den, fra lovgivers side, ønskede effekt.

4

http://www.sm.dk/data/Lists/Publikationer/Attachments/521/Evaluering_af_foraeldrepaaalg_og_ungepaaalg.pdf

1.3.5 Indsatsernes effekt

SFI udgav i 2013⁵ en større kortlægningsrapport som kortlægger 56 indsatser mod ungdomskriminalitet, som viser, at halvdelen af de evaluerede indsatser næsten ingen målbar effekt har (SFI, 2013). Samlende konkluderes det, at der bliver brugt mange ressourcer på indsatser, der ikke virker efter hensigten (ibid:4). Rapporten konkluderer dog, at hvis indsatser inddrager familien og hvis man arbejder med fokus på flere forhold af den unges liv i en periode på min. 4-6 måneder, har støtten størst effekt. Endvidere konkluderes det, at en ressourceorienteret tilgang har størst sandsynlighed for at virke, sammenholdt med de indsatser som fokuserer på at mindske problemerne. Undersøgelsen kortlægger endvidere, at tiltag på det tertiære niveau (tiltag der iværksættes overfor unge der har begået gentagen kriminalitet) såsom ungdomssanktion eller ophold på døgninstitution eller fængsling havde blandede positive og negative effekter, eller ikke har nogen målbar effekt (ibid:27).

En del-rapport ligeledes fra SFI⁶ omhandler forebyggende foranstaltninger for 18-22 årige, som alternativ til anbringelser. En stor del af de forløb som indgår i undersøgelsen, omhandler kriminelle eller kriminalitetstruede unge. Konkret omhandler undersøgelsen støtte-kontaktpersonsordninger, som foranstaltet i forbindelse med et efterværn (SEL § 76). Rapporten beskriver, hvorledes en anerkendende, relationel og ressourceorienteret tilgang til kontaktpersonsarbejdet, som tager udgangspunkt i den unges ønsker, forhåbninger og oplevede behov, er frugtbar (SFI, 2012).

De ovenfor refererede forskningsresultater konkluderer, at en bred og længerevarende indsats, som inddrager den unges relationer og er ressourceorienteret, skaber positive resultater. Straf, anbringelser og økonomiske sanktioner viser sig derimod ikke at have den forventede effekt, og kan tilmed antages at skabe forøget mistrivsel hos de børn, unge og familier der har været underlagt støtten.

5

http://www.sfi.dk/Admin/Public/Download.aspx?file=Files%2FFiler%2FSFI%2FPdf%2FRapporter%2F2013%2FK%26K_05_Ungdom_rettet-juni13.pdf

⁶ <http://www.sfi.dk/rapportoplysninger-4681.aspx?Action=1&NewsId=3530&PID=9267>

1.3.6 Straf, vold og anerkendelse

Lovgivningen, sanktionsmulighederne og det sociale arbejdet rettet mod unge mennesker, der begår vold, har hele tiden politisk bevågenhed. Opmærksomheden bliver dog ofte skærpet på baggrund af historier om nye voldshændelser. I relation til en række voldelige overfald på en forhenværende politikers datter i sommeren 2014, blev den politiske opmærksomhed igen rettet mod lovgivningen på området. Aktuelt pågår der nu en debat om, hvorvidt den kriminelle lavalder skal nedsættes til 12 år. Den kriminelle lavalder blev i 2010 nedsat til 14 år, men blev igen hævet til 15 år i 2015.

Flere undersøgelser, herunder en rapport fra Justitsministeriets forskningskontor ⁷, at effekten af at nedsætte den kriminelle lavalder ingen effekt havde. Derudover så viser undersøgelser at straf og sanktioner at disse tiltag ofte ikke har den tilsigtede effekt og derfor ikke gennemgående forbyggende mod gentagen kriminalitet.

Det er dog væsentligt for mig, i denne sammenhæng at pointere at jeg, som Honneth, er af den holdning, at kriminalitet og vold bør straffes, idet kriminelle handlinger og vold, vil kunne opleves som krænkelse af den der udsættes for volden. Mit afsæt for min undersøgelse og den deraf afledte samfundskritik er således ikke at diskutere hvorvidt vold skal straffes.

1.3.7 Det senmoderne samfund

Aktuelt pågår der en større diskussion om den senmoderne kultur og hvad de strukturelle vilkår i denne samtid medfører for menneskets selvforståelse og trivsel.

Nogle af antagelserne i debatten er, at et strukturelt fokus på optimering, hastighed og selvudvikling bidrager til, at borgerne i samfundet bliver udbrændte og angstede, deprimerede og stressede. Forskning og litteratur beskriver, hvorledes mennesker fanges i

---

7

<http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2013/Ungdomskriminalitet%202003-2012.pdf>

”roterende hamsterhjul”⁸ (Hartmut Rosa i Politiken, 23.aug. 2014), samt hvorledes krav til mennesket om selvudvikling har gjort os usikre og selvfokuserede⁹ (Svend Brinkmann i Information, 22. Sep. 2014) Menneskene menes at være underlagt en strukturel styring i et samfund, hvor produktionsprocesser, optimering og effektiviseringstankegang er dominant, og hvor mennesket bliver målt i relation til de mål og resultater vedkommende opnår (Hartmut Rosa 2014). Antagelsen er, at når symptomerne på at være underlagt disse styringsrationaler viser sig, så retter mennesket kritikken mod sig selv. Når mennesket ikke formår at leve op til de strukturelt formidlede krav, og ikke hele tiden udvikler og forbedrer sig selv, bliver det selvbebrejdende¹⁰ (Rasmus Willig i Politiken 24. Okt. 2014). Med baggrund i ovenstående kan det antages, at mennesket i det senmoderne højhastighedssamfund er blevet blind for, at det vi oplever som individuelle nederlag også kan skyldes strukturelle rationaler, som hele tiden presser os til at yde mere.

Aktuelt er det primært de handlingspatologier der rammer det ”almindelige” majoritetsmenneske, der debatteres. Konklusionerne peger i retning af, at det moderne menneske er udmattet af, at skulle følge med de forøgede krav om funktionsduelighed og succes uden at have faste fællesskaber at være forankrede i. Majoritets-mennesket, der har uddannelsesmæssige kompetencer, socio-økonomiske status og måske også en relativ uproblematisk opvækst og således også umiddelbart har store ressourcer tilgængelige, har svært ved at følge med og lider af stress og depression. Forskning beskriver dog, at hvis man ikke har ressourcerne og kompetencerne til at følge trit med de samfundsmæssige krav kan mennesket ende i en depressiv, fastlåst tilstand, hvor vold kan optræde som symptom på mistrovslen (Rosa 2014, Ehrenberg 2010, Honneth 2006)

Jeg ser således en mulig sammenhæng mellem oplevede belastninger i samfundet og volden begået af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, hvilket både udgør min forforståelse og motivation for nærmere undersøgelse i nærværende speciale.

---

⁸ <http://politiken.dk/debat/ECE2374585/det-moderne-samfund-skaber-udbraendte-og-angste-borgere/>

⁹ <http://www.information.dk/510311>

¹⁰ <http://politiken.dk/debat/ECE2434974/konkurrencestaten-aeder-os-op/>

1.4 Problemfeltet

Med de ovenstående kvalitative og kvantitative undersøgelser af hvem de unge mænd med etnisk minoritetsmænd er, samt perspektiver på det senmoderne samfunds dynamikker, vil jeg argumentere for, at hvis man ønsker vellykkede indsatser for unge minoritetsmænd, der har begået vold, kræves der en dybere forståelse af, hvorledes unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund oplever og lever deres liv i det senmoderne samfund.

De beskrevne undersøgelser viser, at initiativer omkring nedsættelse af den kriminelle lavalder eller at en stor del af det sociale arbejde, straf og sanktioner ikke har den ønskede effekt mod den vold, som nogle unge etniske minoritetsmand begår. Derfor mener jeg, det i forøget grad er nødvendigt, at anskue vold som andet og mere end individuelle dysfunktionelle handlinger, som kan imødegås gennem lovgivning, straf eller sociale foranstaltninger. Det er således også en grundantagelse i specialet, som underbygges i den foregående belysning af genstandsfeltet, at forståelsen for anerkendelsens betydning for den menneskelige trivsel ikke imødegås af straf, eller at indsatser, der ikke tilrettelægges med sans for grundlæggende menneskelige anerkendelsesbehov.

Specialets teoretiske og normative forforståelse afspejler derfor tanken om, at anerkendelse ligger til grund for menneskelig opblomstring. Oplevelsen af reel anerkendelse opstår, når mennesket indgår i anerkendelsesrelationer og i samfundsmæssige strukturer, som tilbyder muligheden for at mennesket kan udfolde sig som vedkommende er, uanset politisk overbevisning, etnisk baggrund, religiøsitet, etc. og derved opleve sig som ligestillet og respekteret på lige fod med andre. Soeis og Rasmussens undersøgelser blandt de unge etniske minoritetsmænd afspejler, at de har oplevet belastninger og krænkelser i sådan en grad, at de kollektivt og individuelt har bevidsthed om at være blevet uretfærdigt behandlet, hvilket var medvirkende til optøjer og modstandsadfærd på Nørrebro. Endvidere viser undersøgelserne, at krænkelserne har medført, at de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund ikke oplever at de har erhvervet sig færdigheder og kompetencer, som ville kunne medføre et liv uden kriminalitet.

Specialet ønsker således at bidrage til at skabe forøgede deltagelsesmuligheder for unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund der har begået vold, samt et forøget indblik i deres

livsverden. Dette forudsætter teoretisk viden om, hvad der karakteriserer det senmoderne samfund, samt indsigt i de unges livsverden for dermed at sikre den kritiske samfundsanalyser empiriske udgangspunkt. For at kunne forklare de krænkelser og belastninger de unge mænd har oplevet, så tilvejebringe jeg et bredt kritisk perspektiv på samfundet, hvori de unge mænds krænkelseroplevelser og fortællingerne om volden kan spejle sig. Jeg overskrider således med specialet den individualiserede, socialpsykologiske og den institutionelle referenceramme, som er dominerende i en stor del af den foreliggende forskning på området.

Specialets hensigt er således at øge den teoretiske forståelse af årsagerne til vold begået af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund. Min interesse er, at beskrive hvordan det senmoderne samfunds kultur forårsager belastninger og social udstødelse, der kan komme til udtryk som voldskriminalitet hos unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund. Der er mange teorier, der omhandler det senmodernes samfunds belastninger og det pres den nuværende kultur pålægger menneskene. Sjældent beskæftiger teorierne sig dog afgrænset med den gruppe borgere, som ikke har de nødvendige forudsætninger, at modstå presset med. Dette kan specialets indsigter bidrage til forskningen ved at skabe en forøget forståelse af.

Beskrivelsen af genstandsfeltet, samt ovenstående problemfelt leder mig hen til følgende problemformulering.

1.5 Problemformulering

1) *"Hvorledes har unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, som har begået vold, oplevet krænkelser?"*

2) *"Hvordan kan man forklare forekomsten af krænkelseroplevelser og vold i lyset af teorier om belastningsformer i det senmoderne samfund?"*

1.6 Begrebsafklaring

Unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund: Når jeg skriver unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, så menes der unge mænd i alderen 15- 22 år. De har etnisk minoritetsbaggrund og en ikke-vestlig oprindelse. Herefter vil jeg benævne dem ”de unge mænd” eller ”de unge”.

Det senmoderne:

Specialet anvender betegnelsen det senmoderne samfund eller den senmoderne kultur om det nuværende samfund. Heri ligger en reference til Anthony Giddens, som er ophavsmand til betegnelsen. Der knytter sig en længere sociologisk diskussion til, hvorledes man kan benævne det nuværende samfund. Denne vil jeg ikke udfolde her, men blot afklare, at når jeg anvender definitionen af samfundet som senmoderne, så refererer det til, at jeg anser samfundet for fortsat at befinde sig i moderniteten.

2. Anerkendelsesteorien

I dette afsnit udfolder jeg elementer af Axel Honneths anerkendelsesteori, samt gør rede for teoriens videnskabssteoretiske position.

2.1 Anerkendelsesteoriens videnskabssteoretiske position og normative idé

Axel Honneth (f. 1949) tilhører 3. Generation af Frankfurterskolen, og anerkendelsesteorien placerer sig dermed indenfor den nyere kritiske teori. Den kritiske teori har emancipatorisk erkendelsesinteresse, hvilket medfører at man i forskningen bør kritisere skævvredne strukturer i samfundet, for derigennem at skabe forøgede anerkendelsesbetingelser og frihed for udsatte grupper i samfundet. Denne position implicerer, at kritik af samfundet i stor grad bør funderes på en normativ tænkning eller idé, der kan danne ramme for de kritiske analyser (Juil & Pedersen 2012:319)

Honneths normative idé om det gode liv er omdrejningspunktet for anerkendelsesteorien. Forudsætningen for det gode liv er, at man møder anerkendelse i de nære relationer til familie, venner, institutioner og i samfundet generelt. Denne form for anerkendelse understøtter individets udvikling af basal selvtillid og selvværd, som medfører udviklingen af en positiv identitet. Anerkendelsesteorien

Honneth er inspireret af Hegels tidlige værker, hvor han opfatter anerkendelse som et grundlæggende antropologisk, historisk forankret behov, der ved imødekommelse kan realisere det gode liv (Juul & Pedersen 2012:336). Et samfund som formår at skabe positive anerkendelsesbetingelser for menneskene kan betegnes som gode og retfærdige. Anerkendelse forstås som en gensidig handling, hvori individet anerkendes af et andet menneske, som individet selv anerkender (Høilund og Juul 2005:23).

Anerkendelse fungerer dermed som en grundlæggende eksistentiel betingelse for at et menneske kan udvikle en positiv identitet i relationen til et andet menneske (Juul & Pedersen 2012: 340) Udebliver anerkendelsen eller udsættes mennesket for overgreb i dets relationer, kan subjekterne opleve det som krænkelse af grundlæggende behov. Det er i disse menneskelige erfaringer den kritiske teori skal begrunde sin kritik af samfundet.

Honneths Anerkendelsesteori repræsenterer den anerkendelsesteoretiske vending indenfor den kritiske teori. Honneths kollega fra Frankfurterskolen og hans foregangsmand, Jürgen Habermas anlægger i teorien om den kommunikative handling fokus på, hvorledes systemet koloniserer menneskenes livsverden gennem rationelle sproglige regler for den kommunikative handling (ibid:338). Honneth kritiserer Habermas' teori og mener, at den er for abstrakt og ikke kan sættes i relation til de problemer mennesker oplever. Honneth mener, at krænkelse ikke blot optræder som en ulige fordeling af kommunikative midler eller gennem regler for kommunikationen, men at anerkendelse og før-videnskabelige erfaringer af krænkelse opleves forud for kommunikationen (ibid).

Med udgangspunktet i anerkendelsesteorien forstår specialet de unge mænds vold, som reaktioner på krænkelsesoplevelser. De unge mænd antages således at have oplevet krænkelse og manglende anerkendelse i de relationer, som burde understøtte realiseringen af et positivt selvforhold. Forestillingen om at samfundet bør sikre, at positive anerkendelsesrelationer er tilgængelige og frugtbare for alle samfundets medlemmer, medfører en kritisk analyse af, hvorledes samfundets strukturer og institutioner indvirker negativt på anerkendelsesbetingelserne i det senmoderne samfund. Belysningen vil være rettet mod en forståelse og kritik af hvorledes anerkendelsesstrukturer og -relationer i den

senmoderne kultur medfører belastninger for alle mennesker, men måske også kan have særligt betydning for at nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund begår vold.

2.2 De dårligt stillede

Honneth mener, at man med udgangspunkt i det levede sociale liv og dårligt stillede menneskers krænkelsererfaringer, skal begrunde samfundskritikken. Når borgere, der er socialt udstødte eller marginaliserede, beretter om deres krænkelseroplevelser, så formidler de deres vidnesbyrd om strukturel ringeagt.

En kritisk samtidsdiagnose bør belyse hvordan samfundets strukturer fastholder sociale klasser i afsavn og apati. Dette gøres gennem empiriske undersøgelser, og man skal ikke blot belyse krænkelser eller hvorledes livschancer fordeles ulige, men ligeledes undersøge om de empiriske indsigter afslører institutionelle mekanismer og normkonflikter (69:2006) Socialkritikkens opgave bliver herigennem at belyse de forhindringer og skævvredne forhold, der eksisterer i samfundet, og som formidles og praktiseres gennem strukturer og institutioner. Anerkendelsesteorien kan herved fungere som en seismograf for samfundets evne til at anerkende dets borgere, altså belyse forholdet mellem systemet og det levede liv med henblik på, at støtte alle borgere i opnå oplevelsen af reel anerkendelse.

Teorien om anerkendelse er således ikke begrænset af et identitetsteoretisk perspektiv, men omfatter ligeledes en større teori om den dynamik og de konflikter, der udvikler og betinger samfundets potentiale for integration. Anerkendelsesteoriens perspektiv på de dårligt stillede mennesker betyder for dette speciale, at de unge mænd, som antages at være dårligt stillede, grundet deres etniske minoritetsbaggrund, gennem institutionelle mekanismer og normkonflikter, oplever krænkelser samt afgrænses fra ligeværdig samfundsmæssig deltagelse. Denne oplevelse kan afspejle sig i deres krænkelshistorier. Krænkelserfortællingerne repræsenterer dermed muligheden for en empirisk belysning af, hvorledes institutioner og strukturer indvirker på anerkendelsesbetingelserne for unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, og dermed også belysningen af, hvorledes vold kan finde sted, som en konsekvens af, at unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund har oplevet strukturel misagtelse. Indsigterne kan befordre ændringer i samfundets strukturer, som kan medvirke til at frigøre forøgede anerkendelsesbetingelser for de unge mænd og dermed modvirke forekomsten af vold.

Honneth mener, at man i bestræbelsen på, at beskrive fejludviklinger i det samfundsmæssige liv må inddrage ”De intersubjektive forudsætninger for den menneskelige identitetsudvikling” (42:2006). Dette er de 3 anerkendelsesformer, hvori de normative kriterier for kritikken af anerkendelsesstrukturen i samfundet ekspliciteres.

2.3 De 3 anerkendelsessfærer

Anerkendelsesteorien er opdelt i tre anerkendelsessfærer; privatsfæren, den retslige sfære og den solidariske sfære (Honneth 2006:14). Oplevelsen af anerkendelse i den enkelte sfære udgør et ontogenetisk trin i individets udvikling, d.v.s. at de tre sfærer indgår i en indbyrdes relation. Realisering af oplevet anerkendelse på alle trin vil fuldbyrde subjektets oplevelse af det gode liv (ibid:14). Disse muligheder og potentialer afhænger af, hvorledes de sociale strukturer i samfundet formår at imødekomme de grundlæggende forudsætninger for den vellykkede selvrealisering, menneskelig erfaret anerkendelse.

En central pointe er at anerkendelsesbehovene altid skal ses i en social, historisk og geografisk sammenhæng. Dette medfører, at en borger med etnisk minoritetsbaggrund oplever et anderledes behov for anerkendelse, end en etnisk dansk borger. Samfundet måles således også på, hvorledes det formår at imødekomme disse individuelle behov for anerkendelse hos borgerne.

2.3.1 Privatsfæren

I privatsfæren oplever subjektet at indgå i gensidige kærlighedsrelationer med familie og med venner. Forståelsen af denne kærlighedsanerkendelse tager afsæt i Meads empiriske socialpsykologi og Winnicots objekt-relationsmodel. Kærlighedsanerkendelsen, som udfolder sig i privatsfæren, udvikler barnet udvikler tillid til sine ressourcer og værdier gennem anerkendende relationer til familie og venner (ibid:11) Oplevelsen af kærlighedsanerkendelse anses således for at være en konstituerende følelsesmæssig betingelse for at kunne tage del i fællesskabet i de øvrige to sfærer. Anerkendelse i denne sfære medfører oplevelsen af fundamental selvtillid, gennem hvilken mennesket kvalificeres til kunne indgå i nære fællesskaber og samfundsmæssige forhold.

2.3.2 Den retslige sfære

I denne sfære anerkendes individet gennem tildelingen af grundlæggende og universelle rettigheder. Honneths retslige forståelse bygger på Hegel retstanke, hvori ret kun er ret, hvis den anerkendes som ret (Høilund og Juul 2005:26). Anerkendelsen praktiseres således gennem lovmæssige relationer og den retlige anerkendelse fører til at individet forstår sig selv som et moralsk menneske, der er i stand til at indgå i en offentlig drøftelse (Honneth 2006:16) Anerkendelsen sker ligeledes i relationen til andre, hvor den ligeværdige relation er båret af, at subjekterne handler i relation til de normative samfundsmæssige krav og pligter. Der opstår på denne vis en gensidig anerkendelsesproces. Oplevelsen af denne form for anerkendelse fører til at individet oplever sig som et anerkendt og ligestillet medlem af samfundet. Subjektet får gennem tildelingen af rettigheder en oplevelse af at det er muligt at realisere sin autonomi (Ibid:16)

2.3.3 Den solidariske sfære

Anerkendelse i denne sfære sker når subjekterne indgår i kulturelle, politiske og arbejdsmæssige fællesskaber. Herved opleves social solidaritet, som bygger på at fællesskabet deler værdier og normer. Denne anerkendelsesform danner et grundlæggende selvværd (ibid:17), da individet oplever værdsættelse af sig selv som ligestillet medlem af et solidarisk fællesskab. Mennesket imødekommes og understøttes i selvværdet, når vedkommendes særlige evner og kvaliteter positivt bidrager til gruppens, fællesskabets eller samfundets hele og på denne vis medvirker til at reproducere samfundet.

Oplevelsen af anerkendelse betinges således af tre fysiske, sociale og psykiske anerkendelsesformer som er gensidigt konstituerende og forbundne. Disse former for anerkendelse er afgørende for menneskets udvikling til at blive et ligeværdigt anerkendt og bidragende samfundsmedlem.

Anerkendelsesteorien bibringer specialets kritiske samtidsanalyse en særlig styrke, grundet de eksplicitte normative kriterier, som de tre definerede anerkendelsessfærerne repræsenterer. Disse anskueliggør de muligheder der eksisterer for de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund (det der er) for dernæst beskrive hvilke anerkendelsesmuligheder de burde have (det der bør være) ;” *De anerkendelsesrelationer, som allerede eksisterer (er) indenfor modernitetens rammer, kan altid transcenderes til et*

nyt idealiseret niveau for hvad der kan karakteriseres som værende mere retfærdigt (bør)''
(Willig 2003: 10,13).

Et godt liv opstår, som ovenfor beskrevet, som følge af, at mennesket oplever gennemgående og sammenhængende anerkendelse i de 3 anerkendelsessfærer. Oplevelsen af anerkendelse i privatsfæren, den retlige sfære samt i den solidariske sfære har afgørende indflydelse på, hvorledes de unge mænd udvikler sig som menneske og som samfundsborger.

Den anerkendelsesteoretiske pointe om, at menneskets identitet udvikles relationelt i interaktionen med andre mennesker og samfundet, kan for nogle af de unge mænd have betydet, at volden afspejler de forforståelser og manglende anerkendelse de er blevet mødt af. Deres selvbillede har måske udviklet sig i mødet med negative forforståelser til deres køn og etnicitet gennem deres skolegang og i mødet med det omgivende samfunds institutioner og myndigheder (Soei 2010, Gilliam 2009). Mediernes fremstilling af dem som voldmænd har spillet en rolle, samt den politiske diskurs og den hårde tone i flygtninge- og indvandredebatten, samt rammerne for den retlige anerkendelse af befolkningsgruppen. Det bliver således nærliggende at antage at de unge mænd, når de begår vold, blot handler i overensstemmelse med de forventninger samfundet møder dem med. Vold anses for at kunne begrundes i utilstrækkelig eller fraværende anerkendelse, og specialets anvendelse af anerkendelsesteorien vil dermed kunne understøtte en indretning af samfundet, som kan modvirke fremkomsten af vold relateret til, at det senmoderne samfund ikke præsenterer de unge mænd for positive og frugtbare anerkendelsesrelationer.

Anerkendelsesformerne modsvares af tre krænkelserformer. Krænkelserne opstår i fraværet af anerkendelse og erfaringen af moralske krænkelser medfører psykiske chok og skuffelser, som indvirker på subjektets identitet og selvforhold.

2.4 Krænkelser

Honneth beskriver, at krænkelser har indre sammenhæng mellem moral og anerkendelse, idet krænkelserne begrunder de normative anerkendelsesformer. (Honneth 2006: 83)
Krænkelserne udgør således nøglen til at belyse sammenhængen mellem moral og

anerkendelse, og kommunikerer oplevelsen af manglende anerkendelse. Det er i disse man kan belyse moralen og dermed det der opleves som uretfærdigt.

I de nærmeste relationer i privatsfæren kan oplevelser af fysisk misbrug, voldtægt og tortur være eksempler på krænkelse (Honneth 2006:18) Det er således oplevelser der indbefatter disrespekt for menneskets fysiske behov og ønsker, og dermed for dets integritet og grundlæggende selvtillid og tillid til andre.

Krænkelser i indenfor den retslige sfære beskadiger individets bevidsthed om sig selv som et retsligt anerkendt individ. Oplevelser af retslige krænkelse kan være diskrimination eller inddragelse af rettigheder på gruppeniveau. På et individuelt plan kan det også være oplevelsen af manglende imødekommelse af rettigheder.

I den solidariske sfære forekommer krænkelsesoplevelser når individer eller gruppers særlige evner og kompetencer ringeægtes, ydmyges eller stigmatiseres kollektivt. Disse krænkelse bevirker at de pågældende mennesker eller grupper selvværdsættelse skades (18:2006)

Det er en central tese for specialet, at unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, individuelt og som gruppe, gennem deres opvækst har oplevet kontinuerlige og systematiske krænkelse. Dette antages særligt at være aktuelt indenfor den retslige sfære og den solidariske sfære. Krænkelser kan, som ovenfor beskrevet, medføre udviklingen af negativt selvbillede, mistillid til sig selv og andre samt nedsat selvværd som befolkningsgruppe. I specialets perspektiv medfører disse negative konsekvenser for de unge mænds identitetsudvikling, både individuelt og som befolkningsgruppe, at de ikke får mulighed for at realisere deres grundlæggende potentiale. De unge mænd oplever måske så ringe mulighedsbetingelser, at vold kan fremkomme som en konsekvens, af at være fanget i en livssituation, som de står uden muligheder for at ændre på.

Honneth beskriver dog, at krænkelsesoplevelserne har iboende kraft, idet krænkelsesoplevelserne repræsenterer muligheden for at samfundet kan udvikle sig i positiv retning. Den moralske bevidsthed om at være blevet gjort uret i forbindelse med

krænkelser, kan artikulere med henblik på, at påvirke de sociale strukturer, som har frembragt muligheden for at krænkelserne kunne finde sted.

Nedenfor vil jeg derfor belyse Honneths begreb om uretsbevidsthed og beskrive hvorledes denne kan medføre forøgede mulighedsbetingelser for udsatte grupper i samfundet.

2.5 Uretsbevidsthed og moralsk kamp for anerkendelse

Honneth beskriver, at man i en samfundsanalyse bør anvende begrebet ”uretsbevidsthed”. Uretsbevidstheden forårsages af et socialstrukturelt pres, som opstår, når klassesamfundet og de ulige markedsvilkår vedvarende fordeler chancerne for social anerkendelse ulige (Honneth 2006:72) Uretsbevidstheden beskriver individets umiddelbare følelse af uret og formulerer, ifølge Honneth, de undertrykte gruppers socialmoral, som kan begrundes i ”uartikulerede og ikke koordinerede retfærdighedsforestillinger” (Honneth 2003:65)

Honneth beskriver, at den direkte erfarede uretsbevidsthed især befinder sig i de laveste sociale lag. For de laveste sociale lag er samfundsmorale bestående af ”*et i sig selv usammenhængende kompleks af reaktive retfærdighedsforestillinger*” (Ibid.:56), hvilket vil sige, at det overordnede retfærdighedsbillede ikke er skarpt og en eventuel ringeagt kan derfor være vanskelig at placere i en større moralsk sammenhæng. Dette skyldes, at strukturerne forsøger at undgå at de undertrykte grupper i samfundet kommer til orde, hvilket gøres ved brugen af social og kulturel kontrol.

Individer i de laveste sociale lag kan, grundet den samfundsmoralske asymmetri, opleve en uretfærdighed, uden at den direkte erfarede uretsbevidsthed bliver artikulert (Honneth 2003:60-63). Fraværet af en formuleret uretsbevidsthed forstærkes endvidere af en social kontrol udøvet af de herskende sociale klasser, hvormed der med flere mekanismer kontrolleres mulighederne for en formulering og offentliggørelse af uretsfølelser.

De unge mænd anses i specialets perspektiv for at tilhøre lavtstående social klasse i samfundet. Honneths begreb om uretsbevidsthed beskriver hvordan deres mere eller mindre klare forestillinger om retfærdighed, opstår på baggrund af, at sociale strukturer i samfundet fordeler livs- og anerkendelseschancer ulige mellem de lavere- og højerestående

sociale klasser i samfundet. Det kan for de unge mænd kan være vanskeligt at placere ansvaret for uretfærdighederne samt at italesætte disse. Disse vanskeligheder kan måske tilskrives, at de er underlagt en strukturel social kontrol, som under deres skolegang har modarbejdet deres mulighed for at kunne kommunikere disse relevant. Dette for at undgå at den kommunikative formidling af oplevelserne medfører en forrykning af magtbalancen i samfundet. De udtalte uretsfølelser kan for de unge mænd måske medføre, at oplevelserne fæstner sig i deres selvforståelse, og former sig som en indadrettet kritik og selvbebrejdelse.

Social kontrol af uretsbevidstheden

Som beskrevet råder mennesker ikke frit over adgangen til at fremstille deres oplevede sociale uretsfølelser. Kommunikationsmulighederne er under indflydelse af og delvist bestemt af magtfulde strukturelle mekanismer (Honneth 2006:61) Disse mekanismer har til hensigt at bremse kommunikationen af de sociale uretsfølelser, for dermed at sikre den fortsatte fordeling af magten. Honneth beskriver disse kontrolmekanismer, som ”*nogle strategier, som sikrer den herskende sociale klasses kulturelle hegemoni, idet de latent indsnævrer muligheden for at artikulere erfaringer af uret*” (Ibid.:61). Der er forskellige processer der er på spil i denne dynamik, hvilke jeg vil beskrive nedenfor.

Kulturelle udelukkelsesprocesser (ibid:62) Hermed menes de kulturelle strategier der indvirker på indretningen af de offentlige uddannelser, kulturindustriens medier eller den politiske offentligheds forum. De kulturelle udelukkelsesprocesser tildeler mennesket et passende sprog- og symbolmidler. Men hvis man udelukkes fra deltagelse på de offentlige uddannelser, i kulturelle medier eller fra deltagelse i den politiske offentlighed, berøres evnen til at artikulere, som således ikke kan bringes i spil for at understøtte tematiseringen af den sociale uretsbevidsthed.

Institutionelle individualiseringsprocesser: De institutionelle individualiseringsprocesser er statsligt eller erhvervsorganisatorisk inspirerede og er strategier, som prøver at undgå en kommunikativ forståelse af fælles gruppe- og klassespecifikke uretsbevidstheder. Disse kontrolprocesser understøtter individualistiske handlinger og dermed isoleres erfaringen af de sociale livsbetingelser hvilket gør det svært at afdække social uret. Disse processer

fordrer individualisme og medfører en adskillelse af fællesskabet. Et fællesskab der kunne have dannet rammen om en fælles forståelse for uretsfølelser og dermed lettere kunne have formuleret en retfærdighedsforestilling. Således er individets chancer for at formulere en socialmoral truet af individualiseringsprocesserne i det kapitalistiske samfund.

Reaktionerne på uretsfølelser kan derfor forme sig som tilbagetrukne og isolerede private forsøg på understøtte en positiv identitet og selvforståelse.

De beskrevne sociale, kulturelle og institutionelle udelukkelsesprocesser bør ses i sammenhæng med de unge minoritetsmænds oplevede krænkelser og voldelige handlinger, som finder sted i det senmoderne samfund. Mange af de unge mænd antages, grundet deres sociale position i samfundet, at have været underlagt kulturelle udelukkelsesprocesser eksempelvis i forbindelse med deres skolegang. Ligeledes kan den kulturelle udelukkelsesproces afspejle sig i den mediemæssige og politiske diskurs, hvor udelukkelsen af de unge mænd bliver understøttet af den politiske retorik, samt gennem mediernes fokus på de unge mænd.

De kulturelle udelukkelsesprocesser kan hermed indvirke på de unge mænds manglende tilegnelse af kommunikative færdigheder og deres ufuldstændige integration i samfundets institutioner og fællesskaber. Udelukkelsesprocesserne kan gennem medier og politik også forventes at forme majoritetsbefolkningens forventninger til de unge mænd. Processerne kan således også indvirke og udfolde sig i relationerne mellem majoritetsbefolkningen og de unge mænd.

I det senmoderne samfund, hvor institutionelle individualiseringsprocesser ikke understøtter kommunikative fællesskaber, kan det være vanskeligt for de unge mænd, at finde et solidarisk fællesskab at udtrykke deres erfaringer om strukturelle ringeagtsoplevelser sammen med. Når de måske heller ikke har de kommunikative midler tilgængelige vil det være endnu mere vanskeligt for dem at finde konstruktiv afløb for deres frustrationer. Dermed kan de beskrevne udelukkelsesprocesser antages at bidrage til at de unge mænd oplever frustration og udelukkelse i en sådan grad, at deres afmægtighed og vrede kommer til udtryk, som individuel og kollektiv voldelig adfærd. Hvis sociale grupperinger af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund ikke er blevet understøttet i

udviklingen af de påkrævede kommunikative og kulturelle færdigheder, kan deres kollektive modstandsadfærd forme sig som voldelig modstandsadfærd.

Honneth beskriver, at bevidstheden om uretfærdighed motiverer individers og befolkningsgruppers moralske kampe for anerkendelse for forandring af de samfundsmæssige forhold gennem individuel eller kollektiv ”*modkultur af kompenserende respekt*” (Juul & Pedersen 2012:341). Borgernes modkultur udspringer som beskrevet af individuel eller fælles bevidsthed om uretfærdigheder (Honneth 2006:70-71) Det er ligeledes en pointe at mennesket, kan søge anerkendelse i surrogatfællesskaber, hvor man kan opleve kompenserende anerkendelse men også udleve en voldelig modkultur (ibid:76).

Disse modkulturer af kompenserende respekt og deres moralske kampe om anerkendelse reflekteres i eksempelvis kollektive og delvist voldelige oprør, som man så det på bl.a. på Nørrebro i februar 2008 (Soei 2010). Men modkulturen afspejler sig i de grupperinger, også kaldet bander, hvor unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund samles med udgangspunkt i en søgen efter socialt fællesskab og tilhørsforhold. Deres adfærd i disse surrogatfællesskaber udformer sig ofte i opposition til det alment anerkendte og myndighederne i samfundet. Denne modstandskultur kan således også forstås som moralske kampe for anerkendelse.

Jeg vil ligeledes argumentere for, set i sammenhæng med en belastende individualiseringstendens i samfundet, at der er mulighed for at de unge mænds modstand mod de oplevede krænkelser ikke kan finde et kollektivt eller kommunikativt udtryk. Hvis en bevidsthed om uretfærdighed eller krænkelsoplevelser ikke kan finde et fysisk eller sprogligt udtryk, og hvis man ikke kan finde sociale fællesskaber at spejle oplevelserne i, mener jeg, med afsæt i de ovenfor beskrevne antagelser i anerkendelsesteorien, at oplevelserne og bevidstheden kan blive så belastende og svære at overkomme, at afmagten kan komme til udtryk som individuelt motiveret vold.

Opsamling

Det normative fundament for anerkendelsesteorien og for specialet giver således mulighed for at gå ud over et deskriptivt niveau i min samfundsanalyse, og ikke blot belyse hvad de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund har, men ligeledes beskrive hvad de burde

have. Specialet har som grundlæggende tese, at unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i vid udstrækning ikke har samme mulighedsbetingelser for samfundsmæssig deltagelse grundet manglende anerkendelse og oplevede krænkelser særligt i mødet med særligt den retslige og samfundsmæssige anerkendelsessfære. Dette kan have medført oplevelsen af, at være blevet krænket på grundlæggende anerkendelsesbehov. Bevidstheden om at være blevet gjort uret styres af kontrol- og udelukkelsesprocesser kan i større eller mindre grad være tilstede hos denne sociale klasse, men hvis de unge mænd ikke har fået præsenteret relevante kommunikative midler eller fællesskaber grundet strukturelle udelukkelsesprocesser, så vanskeliggøres deres kollektive formidling af deres oplevelse af strukturel ringeagt. Set i sammenhæng med, at det moderne samfund ikke understøtter fællesskabernes relevans for individerne, så er der mulighed for at de unges krænkelser og frustrationer ikke kan finde et kollektivt velartikuleret udtryk. Dermed er der sandsynlighed for, at de unges krænkelser og oplevelser og bevidsthed om uretfærdigheder, som har fundet sted i det senmoderne samfund, vanskeligt kan få kommunikativt afløb. Derfor er det muligt at oplevelserne ophober sig som vrede og afmagt hos de unge mænd, hvilket kan lede til vold.

Anerkendelsesteorien præsenterer et normativt og teoretisk begrebsapparat, som kan sætte analysen af hvorledes krænkelser og ulige mulighedsbetingelser optræder, i relation til et strukturelt niveau. Hermed bliver det, med specialets tese og normative standpunkt om manglende livschancer for unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, muligt at kritisere dybereliggende patologiske udviklingstendenser i samfundet af betydning for, at nogle unge etniske minoritetsmænd begår vold.

På baggrund af ovenstående gennemgang af Honneths anerkendelsesteoretiske pointer, tager jeg følgende fokuspunkter med mig til min analyse:

- Ideén om det gode liv
- De dårligt stillede
- De tre anerkendelsessfærer
- Krænkelser
- Uretsbevidsthed
- Social kontrol over uretsbevidstheden

- Moralsk kamp for anerkendelse

Disse teoretiske fæstepunkter vil jeg anvende i specialets første analyse, hvor jeg vil operationalisere disse i sammenhæng med de empiriske indsigter jeg har tilvejebragt gennem interviews af nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har begået vold. Inden jeg vil udføre denne analyse, vil jeg nedenfor beskrive specialets videnskabsteoretiske og metodiske tilgang til undersøgelsesfeltet.

3. Videnskabsteori og metode

Specialets tilgang til undersøgelsesfeltet er formet af de anerkendelsesteoretiske forforståelser, og hermed den kritiske teori. Den kritiske teori medfører specialet en hermeneutisk og delvis fænomenologisk ontologi og epistemologi.

3.3 Specialets videnskabsteoretiske tilgang til undersøgelsesfeltet

Specialet indtager en kritisk hermeneutisk, og delvist fænomenologisk inspireret tilgang til den empiriske virkelighed, hvor det er min hensigt at belyse om, og i så fald, hvorledes krænkelse og barrierer for anerkendelse i det moderne samfund opleves af nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, som har begået vold.

Axel Honneth siger, på trods af anerkendelsesteoriens kritiske udgangspunkt, at han mener anerkendelsesteorien nærmer sig en hermeneutisk position, grundet den bevægelse, der sker i en fortolknings- og analyseproces (Juul 2010:67). Han mener, at en deskriptiv og intuitiv forståelse, herunder normative og teoretiske forforståelser, af samfundets tilstand, ligger til grund for hvordan man i fortolkningen møder en given virkelighed. Disse forforståelser udfordres i mødet med denne virkelighed, og nye forståelser vil herved blive reformuleret. Denne cirkulære testning af ens forståelseshorisont, er netop kendetegnende for den hermeneutiske fortolkningsproces.

Hermeneutikkens hensigt er, at fortolke sig frem til menneskers forståelser og betydningen af disse forståelse. Hermeneutisk defineres mennesket til at være et sprogligt væsen, som forstår og eksisterer gennem sproget, og derfor det en afgørende forudsætning for viden, at denne søges gennem sproglig samhandlen, da sproget er det medium hvorigennem forståelse nås og erfaring udtrykkes (Fuglsang og Olsen 2004:330) Gadamer's filosofiske hermeneutik og princippet om den hermeneutiske cirkel er en central idé for

hermenutikken(ibid:311). Gadamer definerer forståelse til at bestå af: forforståelse og fordomme, sproglig tradition og historie, samt applikation (ibid). Med udgangspunkt i en hermeneutisk positionering, afspejler forskning ikke verificerbare sandheder eller objektivt eksisterende fænomener eller viden. Ved gennemførelsen af en hermeneutisk fortolkning er intentionen derfor at overskride det umiddelbare, for dernæst fortolke den mening, der ligger bag fænomenerne. Genstandene for fortolkning er fx. skrevet tekst, samtaler, eller sociale handlinger.

Man kan således ikke forstå eller fortolke fænomener uden at se disse i sammenhæng med den helhed de indgår i. Derfor indebærer princippet om den hermeneutiske cirkel, at der i en fortolkningsproces skal ske en vekselvirkning mellem del og helhed. Bevægelsen i den hermeneutiske cirkel er således en betingelse for den menneskelige erkendelsesproces, eksistens og erfaring (ibid:320)

Mit ærinde ikke at fremkomme med en ubegrundet normativ kritik af samfundsmæssige tendenser. Jeg er bevidst om, at selvom en normativ kritik kan begrundes empirisk, så vil min analyse ikke afspejle en absolut sand virkelighed. En hermeneutisk pointe er netop, at viden opstår i en historisk kontekst, og derfor altid kan genfortolkes og diskuteres (Juul 2010: 40)

Jeg ønsker derfor at udfordre og underbygge mit kritiske og normative perspektiv begrundet i en oplevet virkelighed. Min hermeneutiske position medfører en analytisk og metodisk tilgang til empirien, som orienterer sig i forhold til at teste mit kritiske perspektiv og mine forforståelser i et samspil mellem mine teoretiske antagelser og kritiske optik og informanternes fortællinger. Mit fænomenologiske perspektiv medfører, at jeg interesserer mig for informanternes fortællinger som de fremtræder for mig, og mit kritiske perspektiv genfindes i analysen, som vil orientere sig i forhold til et begrundet normativt standpunkt; anerkendelse som forudsætningen for det gode liv. Analyserne forankres i det kritiske normative ideal om det gode liv, hvilket sker med henblik på at sikre et dialogisk samspil mellem de empiriske indsigter; ”det der er” og anerkendelsesteoriens idé om det gode liv; ”det der bør være”.

De teoretiske forforståelser og de beskrevne begreber fra anerkendelsesteorien vil ligeledes blive anvendt i forbindelse med min udførelse af den empiriske analyse. Jeg vil således have sigte på, at belyse hvilke krænkelsererfaringer og anerkendelseserfaringer de unge mænd har gjort sig og hvorledes man kan begrunde en normativ kritik, som kan medvirke til at skabe forøgede anerkendelsesbetingelser for de unge; altså beskrive hvad der ”er” og hvad ”bør” være. Disse indsigter understøttes af den hermeneutiske fortolkningsproces.

Mit analytiske og normative fokus vil ikke blot orientere sig i forhold til at belyse anerkendelsesoplevelser eller mangel på samme hos informanterne, som det sker i analyse 1. I Analyse 2 inddrager jeg de empiriske indsigter og perspektiver i relation til et udbygget samfundsteoretisk begrebsapparat, som i et anerkendelsesteoretisk perspektiv kan forklare hvorledes belastningsformer optræder i det senmoderne samfund. Fokus i analyse 2 er at belyse og diskutere hvorledes alle mennesker belastes af de senmoderne krav til menneskets præstationer, handlingsduelighed og succes. Slutteligt er analysens sigte ligeledes at diskutere om unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund måske rammes særligt hårdt af de senkulturelle krav, og derfor oplever belastningerne som krænkelser, som får betydning for at de begår vold.

Axel Honneths anerkendelsesteori medfører, som tidligere beskrevet, et empirisk, normativt og kritisk afsæt for en samfundsanalyse. Grundlæggende for denne forståelse er, at retfærdige samfund skal sikre, at alle dets medlemmer har mulighed for at virkeliggøre deres drømme om det gode liv. Anerkendelsesidealet fungerer derfor også som den overordnede kritiske referenceramme i analyse 2.

Dette kvalificerer den samfundsteoretiske diskussion af, hvorledes et liv i det moderne samfund medfører belastninger for alle mennesker, men måske særligt for de unge mænd. Den hermeneutiske fortolkningskunst vil ligeledes være styrende for udførelsen af den teoretiske analyse, samt for den senere koblingen af de to analyser.

3.4 Interview

Jeg benyttede det fænomenologiske forskningsinterview i min metodiske tilgang til indsamlingen af empirien. Denne kvalitative interviewform er orienteret i forhold til at forstå oplevelser ud fra interviewpersonens perspektiv (Kvale 2009:44).

Anerkendelsesteorien og hermeneutikken betoner, at man skal orientere sig sprogligt og

empirisk i sine undersøgelser for at kunne belyse den sociale virkelighed, og derfor er interviewformen relevant.

Da min hensigt er at belyse unge etniske minoritetsmænds oplevede anerkendelses- og krænkelseserfaringer, betyder den fænomenologiske interviewform, at jeg kan etablere indblik i informanternes sociale virkelighed som de oplever den. Som beskrevet var jeg i interviewsituationen interesseret i fortællingerne, som de trådte frem for mig. Jeg betvivlede ikke fortællingerne eller handlingerne, men begrundet i min hermeneutiske tilgang til undersøgelsesfeltet, testede jeg kontinuerligt min egen forståelse af dem. Dette gjorde jeg ved at spørge yderligere og afklarende ind til fortællingerne med fokus på hvilke forståelser, hensigter og følelser de unge mænd oplevede. Dette fokus i interviewsituationen afspejlede den hermeneutiske fortolkningsproces, hvor jeg kontinuerligt forsøgte at teste den viden, der trådte frem for mig.

Min empiriindsamling orienterede sig i forhold til at belyse hvorledes informanterne oplevede deres livsforløb; hvilke anerkendelsesoplevelser og krænkelsesoplevelser fortalte de om, og hvilke erfaringer, kompetencer og belastninger oplevede informanterne selv, at deres liv har medført af relevans for deres voldelige adfærd? Hvilke drømme og forhåbninger nærer de i forhold til deres fremtid? Og hvad mener de der skal til for at de kan realisere deres potentialer? Jeg interesserede mig således for hvilke forståelser, hensigter og følelser, der kan anses for at have forårsaget informanternes anerkendelses- og krænkelsesoplevelser og deres udførsel af vold, ved at søge informanternes forklaringer på og oplevelser af disse.

Jeg ville ikke være for styrende i min tilgang til informanterne og forsøgte derfor at sikre, at min interaktion med informanterne i ringe grad var styret af mine teoretiske, personlige og normative fordomme.

Interviewene blev derfor udført i en semi-struktureret ramme, og jeg havde udarbejdet en interviewguide med inspiration fra Kvale (Kvale 2009:151), samt mit anerkendelsesteoretiske afsæt. Denne ramme har sikret at interviewenes tilrettelæggelse, spørgsmål og udførsel, bidrog til at teste mine personlige fordomme og teoretiske

forforståelser. Men da min hensigt med interviewene var at få nære, ”fortykkede” fortællinger var det informanternes retning, der var styrende for interviewet. Jeg understøttede denne ”fortykkelse” gennem en kontekstafklaring (Kvale 2009), da jeg i starten af interviewsituationen beskrev, at det var deres historier og oplevelser jeg var interesseret i at høre. Jeg præsenterede mig selv og emnet for specialet, men jeg eksemplificerede ikke, at jeg i stor grad var interesseret i at høre fortællinger om krænkelse eller anerkendelse, samt oplevelsen af, at opvokse som dreng eller mand med etnisk minoritetsbaggrund i det moderne samfund. Jeg forklarede dem, at jeg med min undersøgelse og mit speciale gerne ville få indblik i hvordan de generelt oplevede mødet med samfundet, samt hvordan de havde oplevet den straf eller de sanktioner, som de havde modtaget eller været underlagt i forbindelse med deres voldsdom.

I bestræbelsen på at etablere tillid mellem dem og mig som interviewer, startede jeg interviewet med at afklare nogle faktuelle spørgsmål omkring deres alder, bopæl, etniske baggrund, samt beskæftigelse/uddannelse. Derefter rettede mine spørgsmål sig mod institutionelle erfaringer eksempelvis gennem skolegang, daginstitutioner, fritidsaktiviteter og lignende. Jeg lod dem fortælle, og bad dem uddybe deres oplevelser med henblik på at belyse detaljer og nuancer i historierne, som kunne bidrage til min forståelse og fortolkning. Først efter jeg erfarede, at der havde indfundet sig en ro og en tillid mellem os, bevægede jeg mig ind på de konkrete historier omkring vold, straf og deres aktuelle ståsted i livet, og kun hvis informanterne ikke selv havde gjort det.

3.4.1 Etiske overvejelser

Det har, som beskrevet, været et væsentligt fokus for mig, at sikre at de unge mænd følte tillid til mig i interviewsituationen. Derfor blev de alle orienteret om, tidligt i vores møde, at hvem de var, hvor de kom fra og de ting de fortalte mig, var anonyme og ikke ville blive omsat, så andre kunne vide hvem de var. Endvidere fortalte jeg dem, at interviewet var til et speciale, og derfor ikke blive læst af særligt mange mennesker. Jeg beskrev ligeledes, at de kunne trække sig fra interviewet, samt at de ikke skulle besvare spørgsmål, de ikke havde lyst til. Hvis de ting de unge mænd fortalte mig havde særlig sårbar karakter eller hvis det berørte dem, så gik jeg ikke yderligere ind i dem. Jeg har desværre ikke haft

mulighed for at lade dem læse udskrifterne igennem, men er opmærksom på, at dette havde været metodisk og etisk forsvarligt.

3.4.2 Egne forforståelser

Mit samspil med informanterne påvirker forståelsen og fortolkningen af specialiets undersøgelsesfokus, bl.a. grundet vores forskellige forståelseshorisonter. Jeg er som interviewer og fortolker bærer af mine bevidste og ubevidste forforståelser og forforståelser, og derfor bliver fortolkningsprocessen påvirket. Der opstår gennem samspillet en form for samkonstruktion af en fortælling. Samspillet betyder derfor at det er nødvendigt hele tiden at spørge ind og søge uddybende og fortykkede fortællinger og oplevelser. Dette for at teste mine forforståelser og for at sikre min forståelse af deres udsagn.

Jeg er uden tvivl påvirket af mine faglige og personlige forforståelser, hvilket specialiets fokus og interesse også afspejler. Jeg oplever, at der er stor grund til at udtrykke kritik mod den måde samfundet og institutionerne i samfundet møder disse unge mænd på. Denne personlige forforståelse, udfordres dog også nogle gange af en politisk og diskursiv virkelighed. Jeg kan ikke sige mig fri for at blive påvirket af den mediemæssige fremstilling af disse unge mænds adfærd og karakteristika. Jeg er ikke altid nuanceret kritisk overfor de forsider, der i perioder præger aviserne og lader også en af og til en umiddelbar mistro styre hvorledes jeg bevæger mig i bybilledet, når jeg møder grupper af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund. Jeg er også formet af de erfaringer og fordomme mine ansættelser i forskellige myndighedsfunktioner og i forskellige institutionelle sammenhænge har båret med sig. Jeg praktiserer og forstår derfor fænomener i tråd med de institutionelle logikker og styringsrationaler jeg er og har været underlagt. Mine fortolkninger er derfor ikke altid fuldstændigt bevidstgjorte.

Derfor har det været meget afgørende for mig, at anvende mit metodiske og videnskabsteoretiske afsæt konsekvent, så jeg ikke lader mine forforståelser være for styrende for fortolkningen. Jeg har bestræbt mig på hele tiden at forholde mig til mine egne forforståelser og fortolkninger ved at spørge yderligere ind til de unge mænds fortællinger. Indholdet og udformningen af min interviewguide bidrog også til at sikre at jeg hele tiden sikrede testningen af mine forforståelser under interviewene.

3.4.3 Valg af empiri

Jeg har valgt informanter der i nogen grad afspejlede de statistiske data. Dette betyder, at jeg har interviewet unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i alderen 16-20. De har alle ikke-vestlig oprindelse, og er alle dømt for vold. På baggrund af deres voldsdomme har de været underlagt forskellige typer af straf og foranstaltninger

3.4.4 Informanterne

Parametrene for udvælgelsen af informanterne har været , at de skal have begået vold inden de fyldte 18 år. De var på interviewtidspunktet i alderen 16-20 år. Årsagen til at jeg har valgt at inddrage dem, der ikke længere er indbefattet af lovgivningen, der retter sig mod de under 18 årige, er at det ligeledes har været et sigte, at informanterne retrospektivt har kunnet vurdere og reflektere over kvaliteten og virkningen af de sociale foranstaltninger de har været underlagt.

Informanterne er:

Ali: Ali bor i en kommune på Københavns vestegn i et ghettoområde. Han er 19 år og er ikke under uddannelse eller er beskæftiget. Hans forældre indvandrede fra Tyrkiet, men han er selv født og opvokset i Danmark. Ali er dømt for vold gentagne gange.

Talek: Talek bor i et ghettoområde i Københavns Kommune og er 20 år. Hans forældre er oprindeligt fra Palæstina. Talek har en tvillingebror og er dømt for 1 tilfælde af grov vold. Talek læser til social- og sundhedshjælper.

Asad: Asad bor i et ghettoområde på Fyn og er 16 år. Han er dømt for flere voldelige forhold. Asads forældre er fra Tyrkiet. Asad er ikke i uddannelse eller beskæftigelse.

Mica: Micas forældre er indvandrede til Danmark fra det tidligere Jugoslavien i forbindelse med borgerkrigen. Mica på i Københavns Kommune i et ghettoområde. Han er 19 år, og har flere voldsdomme bag sig, herunder en dom for et drabsforsøg. Mica er ikke i uddannelse eller beskæftigelse

I forbindelse med udvælgelsen af informanterne og etableringen af kontakten til disse, har jeg trukket på mit private og professionelle netværk, som har hjulpet mig med at finde nogle som var repræsentative for specialets problemstilling og de fakta den kvantitative forskning beskriver. Der var således på forhånd etableret en form for tillid, idet vi delte en tillidsfuld relation til det menneske der introducerede os for hinanden. Jeg har ikke talt med nogen informanter der havde tilknytning til mit nære personlige netværk eller som jeg kunne møde i professionelle sammenhænge.

Jeg afholdt interviewene hvor informanterne ønskede det, og derfor har jeg talt med dem på min private bopæl, en offentlig café, på et værested for unge, samt over telefonen.

Jeg har foretaget 4 kvalitative interviews. Det havde været ønskeligt med flere interviews for derigennem at søge validiteten og generaliseringen af specialets resultater understøttet. Jeg mener dog, at de indsigter disse nære interviews alle indeholder væsentlige og generelle indsigter, som er relevante for forskningen og for det sociale arbejdes felt.

3.5 Analysestrategi

Specialets samlede problemformulering begrunder sig i en tese om, at unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, har været særligt udsatte for krænkelser og belastninger i forskellige sfærer i det senmoderne samfund, hvilket har medført udøvelse af vold.

3.5.1 Analysestrategi 1

I den første analyse, jf. problemformuleringens spørgsmål 1, vil specialets normative og anerkendelsesteoretiske teoretiske forforståelser blive omsat i relation til de fortællinger mine interviews har medført.

Min analyse besvarer problemformuleringens spørgsmål 1: *"Hvorledes har unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, som har begået vold, oplevet krænkelser?"* Jeg har således et overordnet sigte på at belyse hvilke krænkelsererfaringer unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har begået vold, har gjort sig.

Informanternes fortællinger vil i min analyse blive sammenholdt med de specifikke fokuspunkter jeg har taget med mig fra anerkendelsesteorien. Disse er:

- Ideén om det gode liv
- Afsavn og apati
- Ulige livschancer
- Institutionelle mekanismer
- De tre anerkendelsessfærer
- Krænkelser
- Uretsbevidsthed
- Social kontrol
- Moralsk kamp for anerkendelse og modkulturer af kompenserende respekt

Det styrende fokus i analysen er de unge mænds anerkendelsesoplevelser og krænkelsopleveler indenfor de forskellige sfærer, som anerkendelsesteorien benævner dem. Analysen vil ligeledes, i relation til anerkendelsessfærene, belyse udtalte eller uartikulerede bevidstheder om uretfærdighed, samt om krænkelserne har givet anledning til at informanterne individuelt eller kollektivt har gjort modstand mod de oplevede krænkelser.

Det er disse forståelser og teoretiske antagelser, som anvendes i struktureringen af mine data og som har fungeret som en overordnet referenceramme for mig i forbindelse med dataindsamlingen og analysen af denne. Jeg har kontinuerligt haft fokus på at sikre en dialogisk virkning mellem de individuelle fortællinger og det teoretiske perspektiv.

Under den første del af analysen, kodede jeg den indsamlede data i relation til fem overordnede kategorier. Disse var; anerkendelse, krænkelser, uretsbevidsthed og modstand og samfundsmæssige belastninger. Gennem den kontinuerlige læsning af den empiriske data fremkom der løbende flere kategorier, som jeg har struktureret dataen i forhold til. Det viste sig gennem de første analyser af de indsamlede data, at de første kategorier ikke var tilstrækkeligt dækkende for de indsigter mine data afstedkom, og jeg lod derfor slutteligt empiriens indsigter være definerende for den endelige kategorisering.

Kategoriseringen ser således ud:

- Volden
- Familien
- Fællesskabet
- Skolegangen
- Sagsbehandlerne
- Foranstaltninger og støtte
- Sanktioner og straf
- Politiet
- Medierne
- Identitet og selvforståelse

Empirien bliver under kategoriernes overskrifter diskuteret i forhold til specialets teoretiske og normative forforståelser, i en hermeneutisk cirkulær analyse, for hermed at besvare problemformuleringens spørgsmål 1.

3.5.2 Analysestrategi 2

Denne analyse besvarer specialets problemformulering 2: *"Hvordan kan man forklare forekomsten af krænkelsesoplevelser og vold i lyset af teorier om belastningsformer i det senmoderne samfund?"*. Besvarelsen vil basere sig på en teoretisk analyse af hvad der kendetegner det senmoderne samfund samt en diskussion af hvorledes belastningsformerne kan tænkes at have betydning for, at nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund begår vold.

Besvarelsen indbefatter anvendelsen af forskellige teoretiske perspektiver på, hvad der kendetegner det senmoderne samfund, samt en beskrivelse og diskussion af, hvorledes belastningsformer i det senmoderne samfund har betydning for alle mennesker men måske i særligt grad for udsatte grupper i samfundet, herunder unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund.

I min analyse af, hvad der kendetegner det senmoderne samfund tager jeg afsæt i Honneths perspektiver på, hvorledes en samfundsanalyse skal udarbejdes. I en samfundsanalyse skal man undersøge de socialstrukturelle årsager, som er ansvarlig for forvrængningerne af den sociale anerkendelsesstruktur, og derefter belyse om der er systematisk sammenhæng mellem bestemte erfaringer og samfundets strukturudvikling (42:2006)

Honneths ramme for en kritisk samtidsanalyse bevæger sig således på flere samfundsmæssige niveauer. For at sikre mig, at analysen understøtter samspillet og den cirkulære analytiske bevægelse, jf min kritisk hermeneutiske position, mellem de overordnede strukturer og de individuelle fortællinger i samfundet, vil den teoretiske analyse vil først være orienteret imod at beskrive og diskutere det senmoderne samfunds karakteristika, hvorefter jeg diskuterer hvordan de socialstrukturelle dynamikker, som indvirker på hvorledes det senmoderne menneske belastes i den senmoderne kultur. Jeg diskuterer løbende den evt. systematiske sammenhæng mellem de menneskelige erfaringer og strukturerne der indvirker på det menneskelige liv. Her tager jeg, i tråd med den anerkendelsesteoretiske pointe om at man bør belyse skævvredne hegemoniske forhold i samfundet, med udgangspunkt i dårligt stillede menneskers erfaringsverden, de unge mænds krænkelser- og anerkendelseserfaringer, og anvender de empiriske indsigter analyse 1 har bibragt mig.

På baggrund af en hermeneutisk kodningsproces af de inddragede teoriers pointer omkring det senmoderne samfund, har jeg udformet inddelingen af analyse 2, hvor kodningskategorierne er:

- Neo-liberale idealer
- Den forvrængede frihedskultur
- Påtvungen selvrealisering
- Den sociale acceleration og præstationernes betydning
- Depressive tilstande

Under disse kategorier har jeg struktureret min teori, hvor jeg sammenkobler pointerne med sigte på at belyse, hvorledes senmoderne belastninger opstår, hvordan de virker og

hvilke konsekvenser de har for mennesket i en senmoderne virkelighed. Da specialets tese begrundes sig i en forestilling om at unge mænd med etniske minoritetsbaggrund rammes særligt hårdt af de senmoderne belastninger, vil jeg slutteligt koble de to analyser i en diskussion og perspektivere de samlede indsigter til anbefalinger til det sociale arbejdes felt. Dette gør jeg ved at sætte de unge mænds krænkelsoplevelser i relation til den teoretiske analyse, ved brugen kategoriseringen ovenfor.

Nedenfor følger specialets første analyse.

4. Analyse 1

Denne første analyse vil, som beskrevet, rettet sig mod at besvare in problemformulerings spørgsmål 1): *"Hvorledes har unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, som har begået vold, oplevet krænkelser?"*

Nedenstående afsnit vil derfor belyse, hvorledes unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, som har begået vold, har oplevet krænkelser. I afsnittet udfolder jeg, med afsæt i min analysestrategi, mine empiriske indsigter i relation til mit anerkendelsesteoretiske begrebsapparat.

4.1 De unge mænds vold

Alle informanterne er dømt for vold. Der er, med afsæt i empirien, to former for vold de unge mænd har udført, hvilke man kan definere som hhv. individuel vold og kollektiv vold. Den individuelle vold forstås som en vold der initieres i den individuelle unge mands personlige følelser og den kollektive vold, kan forklares med afsæt i et fællesskab.

En af de unge mænd, Asad, beskriver en situation, der ledte hen til et konkret voldeligt sammenstød med nogle unge etniske danske mænd, hvoraf en af dem blev indlagt på hospitalet. *"Jeg sad i en bus sammen med mine venner og hørte noget arabisk musik, såå.. var der et par stykker bagved der sagde, "gider du slukke for det lort der", og så sagde jeg: "kom her hen, så skal jeg nok gøre det, og for det andet, så er det ikke noget lort, det er min nationalmusik". Så sagde de: "ja, ja, hold nu kæft din perker", men jeg tog mig ikke af det. Så da vi kom ud af bussen, så kom de imod mig et par stykker, så fandt jeg en*

jernstang foran mig, og så begynder jeg at slå ud efter den ene, og så gik to af dem væk. Så var der kun to tilbage, så kom jeg op at slås med dem, og en af dem kom på hospitalet”.

Denne konkrete voldsfortælling kan afspejle individuel vold, som udspringer som en reaktion på oplevelsen af retlige og solidariske krænkelse. Den retlige krænkelse kan forklares med henvisning til den diskrimination, som han mødes af, af de etnisk danske unge mænd, både når de kalder hans nationalmusik for lort, men også da de kalder ham ”perker”. Han beskriver, at oplevelsen af den manglende anerkendelse af hans person, kultur og nationale tilhørsforhold, fører til en voldelig konflikt. Denne konflikt kan også forstås som en individuel modstand mod de påførte krænkelse.

Det konkrete eksempel ovenfor er i stor grad repræsentativ for de forhold, som de unge mænd forklarer, er medvirkende til, at de begår den individuelle vold. Flere af de unge mænd beskriver, at når de oplever disrespekt for deres integritet og etnicitet, som formidles gennem racistiske bemærkninger eller blot gennem et forkert blik, kan dette aflede en umiddelbar fysisk modreaktion. Ali beskriver; *”Jeg ved det ikke, du går op i centret, så er der en der kigger skævt, og det er en dårlig dag, så smasker du ham en og så kommer du ind og sidde, og så begynder det hele derfra jo. Hvis der er en der er racist, jeg smasker ham, det betyder ikke noget om de giver mig livstid, jeg smasker ham stadig”.* Volden kan med baggrund i ovenstående forklaring, anses som havende et udspring i krænkelse, men kan også anses for at være et symptom på en uretsbevidsthed. Uretsbevidstheden afspejler de individuelle moralske krænkelseserfaringer af, at blive gjort uret grundet negative fordomme knyttet til de unge mænds etniske oprindelse.

Situationen kan ligeledes anses at være formet af Alis subjektive fortolkninger og forventninger til samspillet med mennesker og samfundet. Når Ali fx oplever, at der bliver set skævt til ham, selvom det måske ikke er tilfældet, så kan hans vold afspejle en manglende relationel tillid, som er opstået som en konsekvens af ikke at have fået opfyldt generelle grundlæggende anerkendelsesbehov. Asad beskriver i tråd med Ali; *” Alle dem der siger at indvandrere er gode, der er også det samme lort, de snakker bare foran medierne, men inderst inde er de de samme som Pia Kjærsgaard i mine øjne, alle sammen er det samme”* De små umiddelbare møder i hverdagen med tilfældige mennesker kan

virke krænkende på nogle af de unge mænd, og med henvisning til ovenstående fortælling kan mødet medføre vold.

De unge mænd fortæller alle, at de har bevidsthed om den politiske kurs overfor dem, og de forholder sig ligeledes kritiske overfor den måde medierne forstår dem på. Ali fortæller; ” *Er der en, der siger en ting til dig 40 gange, så sidder den fast, selvom den ikke er rigtig*”. Fortællingen sidder fast, dette både hos majoritetsbefolkningen og hos de unge mænd. De unge mænd deler gennemgående oplevelsen af, at været omgivet af fortællinger, som de ikke mener, er repræsentative for dem, deres og familier og det der kendetegner deres liv. Alis udtalelse er central, set i relation til anerkendelsesteorien, da de forventninger, der former de relationer man indgår i, konstituerer individets selvværd og selvforståelse. Ali forklarer, at selvom han forholder sig kritisk til de påstande, han føler sig omgivet af, så kan han genkende sig selv i dem. Volden kan således fremkomme som en konsekvens af, at være omgivet af krænkende diskurser og negative forforståelser. De krænkende forforståelser indoptages løbende af de unge mænd, som slutteligt afspejler de forventninger de mødes af, og måske også derfor begår vold. På samme vis konstrueres den almindelige majoritetsbefolknings forventninger til de unge mænd. Begge parter forventer det samme af deres møde, og dette samspil kan medføre vold.

Volden, de unge mænd er dømt for, kan ligeledes også forklares med henvisning til de fællesskaber, som de unge mænd indgår i med grupperinger med andre børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund.

Flere af de unge mænd fortæller om, hvordan volden ofte opstår på baggrund, af at mennesker de er tæt følelsesmæssigt forbundne med, ”deres brødre”, har behov for hjælp eller er truede. Ofte udtrykker de moralske og følelsesmæssige årsager til volden. De unge mænd, som har stor tilknytning til grupperinger af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i deres lokalområde, forklarer hvorledes en del af den vold, der finder sted skyldes, at en bror har en konflikt, som de også bliver nødt til at tage del i.

”Konflikter, uanset hvad bliver man trukket ind i det, man kan ikke undgå det. Jeg kender, en, han kender en, han kender en, som har konflikt med de andre. Så uanset hvad, så bliver du trukket ind i det, selvom du ikke har noget med det at gøre. Så går det bare videre, det

er ligesom en stor familie, alle bliver indblandet i det". Man stiller op for sine brødre, og når de forklarer hvorfor de gør det, fremhæves betydningen af det sammenhold, tilknytningen, moralen og de trusler, som i perioder præger deres hverdagsliv.

4.1.1 Delkonklusion

Med ovenstående analyse har jeg karakteriseret den vold, som jeg har fået beskrevet af informanterne, til at være motiveret af individuelle følelser og behov. Volden kommer til individuelt eller kollektivt til udtryk, men samlende for forståelsen af volden er, at den udspringer som en konsekvens af oplevede krænkelser eller af de unges mænds behov for anerkendelse.

Mange forforståelser omkring de unge mænd, er at de ikke har modtaget tilstrækkelig omsorg og anerkendelse i deres familie. Nedenfor vil jeg derfor belyse deres familiemæssige anerkendelsesrelationer med henblik på, at belyse om de unge mænd begår vold, som en konsekvens af forældrenes manglende ressourcer og forældrekompetencer.

4.2 Anerkendelsen i familien

Alle informanterne er børn af forældre, der er kommet til Danmark som indvandrere eller flygtninge. En af de unge mænd er skilsmissebarn, mens de øvrige forældre er stadig sammen. Det er, som tidligere beskrevet, en dominerende opfattelse, som også afspejles i medierne og i den politiske diskurs, at vold begået af unge etniske minoritetsmænd, i nogen omfang kan forklares med henvisning til deres familiære baggrund, etnicitet, kultur og opdragelse. Analysen anlægger derfor fokus på belysningen af informanternes relationer til deres familier, samt de særlige forhold som har præget dem i denne forbindelse.

De unge mænd beretter samstemmende, at den støtte og opbakning, de modtager fra deres forældre, er afgørende for dem. De oplever, at deres forældre bekymrer sig for dem, og de unge mænd bruger derfor også en del opmærksomhed på at passe på deres forældre, så de ikke skal bekymre sig for dem. Derfor var det særligt vanskeligt for dem, da de fik deres voldsdomme, idet et aspekt af voldens konsekvenser har været oplevelsen af at gøre deres forældre ondt. En mand undlader at besøge sine forældre i perioder, hvor der er mange

konflikter på gaden, fordi han ikke vil lade dem opleve eller inddrage dem i de konflikter, som præger hans dagligdag. To af informanterne fortæller, at deres mødre lider af psykiske og fysiske lidelser. De to unge mænd beskriver samstemmende, hvor magtpåliggende, det er for dem at passe på moderen og at bekymringen for og hensynet til deres forældre altid er i deres baghoved.

Anerkendelsens privatsfære betoner vigtigheden af anerkendelsen i de gensidige familiære kærlighedsrelationer, som afgørende for udviklingen af positiv identitet og grundlæggende ressourcer. I tråd med de teoretiske aspekter omhandlende privatsfæren, afspejler de unge mænds relationer til deres forældre en gensidig omsorg og kærlighed, som de unge mænd værner om. Den omsorg, der kendetegner de unge mænds beskrivelser af deres forhold til forældrene, kan for de unge mænd have medført udviklingen af tillid til deres egne ressourcer.

Et særligt aspekt, der ligeledes er repræsentativ for alle de unge mænd, jeg har talt med er, at de beskriver, at forældrenes tillid til dem, på trods af at alle de unge mænd har begået gentagen kriminalitet og vold, er ubrudt; ” *De ved godt at jeg har været inde og alt muligt, og dømt, og dit og højre og venstre, men de tror stadig jeg er et englebarn* ”. De unge mænd beskriver ligeledes, at de ikke mener at deres opdragelse eller deres forældres ressourcer bærer ansvaret for, at de har begået vold; ” *Det er fordi, de tror man kommer fra en dårlig familie, dårlig baggrund og krigsfamilier og man kommer fra krigszoner og landsbyen og sådan nogle ting, men sådan er det slet ikke* ”. En anden af mændene beskriver; ” *du skal tænke på, at mange tror, at vi er uopdragede, men de ved ikke, mine forældre for eksempel, mine forældre de har altid været forstående og har accepteret mig, som jeg er* ” Dette aspekt fremdrager de alle i vurderingen af deres omgangskreds’ forældres ressourcer og kendetegn, og en af de unge mænd siger: ” *mange af drengene der kommer her, de har været inde og sidde, men de har de bedste forældre man kunne ønske sig, rigtigt kærlige, og man tænker; ”hvordan kan du være hans søn?”* ”

Nogle af de forhold de unge mænd beskriver omkring deres forældre er dog også, at flere af mødrene lider af psykiske og fysiske lidelser. Med afsæt i anerkendelsesteoriens privatsfære, kan mødrenes sygdomme have medført, at de ikke i perioder har været

tilstrækkeligt psykisk og fysisk tilgængelige for deres børn. Dette kan have medført en relation til moderen præget af afsavn og med konsekvenser for deres selvforståelse og udvikling af mistillid til andre mennesker. Forældrenes indvandrer- og flygtningebaggrund kan ligeledes have betydning for de unge mænds følelse af grundlæggende tillid. Hvis forældrene har haft traumatiserende oplevelser, og ikke har fået relevant støtte til bearbejdningen af disse, kan traumernes følger afspejle sig i, hvordan de indgår i relationer med deres sønner. Sønnen kan således blive sekundært traumatiseret, hvilket ligeledes vil manifestere sig i deres relationelle forhold og måske optræde gennem vold.

4.2.1 Delkonklusion

På baggrund af ovenstående belysning, mener jeg ikke, at de unge mænd jeg har talt med kan anses for at have konkrete oplevelser med krænkelser i den nære privatssfære. I de familier hvor en eller flere forældre har lidt af psykiske og fysiske sygdomme kan have deres relationer have været præget af perioder med manglende behovsimødekomme og oplevet anerkendelse, men dette fremhæver ingen af de unge mænd. Umiddelbart vurderer jeg, at de unge mænd har nære gensidige kærlighedsrelationer, og således ser jeg ikke en afgørende sammenhæng mellem deres forældres ressourcer, og den vold de unge mænd har begået. Denne indsigt modsiger de dominerende forforståelser omkring de unge mænds oprindelse. Jeg vil derfor udfolde de empiriske indsigter til nogle af de unge mænds øvrige livsarenaer og relationer, med sigte på at belyse, om de oplever krænkelsoplevelser her.

4.3 Fællesskabet har betydning

Alle de unge mænd jeg har talt med beskriver, at de har en helt særligt tilknytning til grupperinger af andre unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund. Relationerne til det beskrevne fællesskab er båret af en form for gensidig kærlighedsanerkendelse. En af de unge mænd, Mica, beskriver; ” *”Den kærlighed vi har til hinanden, den er helt anderledes, det er ikke det samme, for eksempel, hvis jeg går ud og får mig en almindelig ven, det er ikke det samme, det kan ikke sammenlignes. Det kan heller ikke fortælles, det skal opleves, man skal selv være inde i det før man kan se det”*.

Honneth beskriver hvorledes udsatte grupper og individer kan søge kompenserende anerkendelse i surrogatfællesskaber, når de ekskluderes fra anerkendelse og deltagelse i det samfundsmæssige liv. Sammenholdet er for de unge mænd båret af en fælles social position i samfundet, som knytter sig til deres etniske minoritetsbaggrund. Bevidstheden om, at de som etniske minoriteter i samfundet mødes af ulige anerkendelsesmuligheder og ulige livschancer, har i nogen udstrækning dannet ramme for tilknytningen til gruppen. Disse fællesskaber er, som beskrevet, bl.a. kendetegnet ved en modstandsadfærd, som står i opposition til de alment anerkendte normer i samfundet. Oppositionen kan blandt de unge mænd foregå som ex fysiske og voldelige sammenstød med andre kriminelle grupperinger eller politi. Den fælles modstand, som de af og til udtrykker mod myndigheder, politi og samfundet generelt, som vi bl.a. så det på Nørrebro og i resten af landet i 2008, kan forstås som modstandsadfærd eller moralske kampe for anerkendelse.

Tilknytningen til brødrene og fællesskabet opstår, når små drenge når en alder, hvor de kan være udenfor og lege, og her møder de de ældre drenge på gaden. De bliver gennem flere år opdraget og socialiseret ind i fællesskabets normer og værdier, og når drengene er gamle nok, inddrages de også i kriminaliteten, som ligeledes er kendetegnende for fællesskabet. Først gennem små opgaver og senere kan de præsenteres for større krav og forventninger. Gennem flere år opbygges der således en tilknytning og en forståelse af, hvilken adfærd og moral der er anerkendelsesværdig i grupperingen. *”Det er ikke kun et venskab vi har, det er mere et brøderskab forstår du? For eksempel, ham der lige kom ind, ham har jeg kendt hele livet, det er ikke min storebror, men det er ligesom min storebror, jeg ville tage en kugle for ham, hvis det er det der skal til. Det betyder ikke noget for det er mere end venskab”.*

Ali beskriver, at konflikterne i perioder kan være så optrappede, at de unge mænd frygter for deres sikkerhed, hvis de ikke har fællesskabet med deres brødre. Talek beskriver hvad han har oplevet: *”Når man er 19 år og man har mistet 4 venner og selv er blevet skudt på 3 gange... Jeg tænker, at det er et mirakel, at jeg stadig lever”.* Konflikterne og volden kan have en alvorlig udgang og konsekvens for de unge mænd. Men for nogle af de unge mænd er alvorligheden i at være en del af et fællesskab og et miljø, hvor vold og drab forekommer, umiddelbart ikke mere alvorligt end at være uden tilhørsforhold, muligheder

og anerkendelse. *”Vi holder så meget sammen. Det har gode sider, men det har også dårlige sider, bivirkninger. Jeg ved at hvis der sker noget med mig, vil mine brødre tage hævn. Uanset hvad, er jeg ikke bange for det for, mine brødre er der”* Anerkendelsen fra brødrene er således også betinget af, at man stiller op for brødrene, ”tager en kugle” eller afsoner et fængselsophold for dem, for dermed at sikre tilhørsforholdet til fællesskabet: *”Det er en følelse, jeg kan ikke leve med det indeni mig, det er ligesom æresdrab jo. De siger man skal gøre det, der er ikke en anden udvej, selvom der er det jo, men i den situation kan man ikke tænke logisk, så gør man det. Lad os sige, at jeg laver noget jeg ved, jeg får dom for, at jeg ved jeg bliver taget, jeg tænker på konsekvenserne, men hvis det er det der skal gøres, så er der ikke nogen anden udvej jo, så skal det gøres”*.

4.3.1 Delkonklusion

Ovenstående analyse giver indsigt i, at de unge mænd søger anerkendelse i fællesskaber, som imødekommer flere former for anerkendelse;

- Kærlighedsanerkendelse repræsenteres i relationerne til deres brødre i privatssfæren,
- Den retlige anerkendelse er fremtrædende i fællesskabet gennem nogle grundlæggende normer og handlinger, der medfører anerkendelse.
- Den solidariske sfære repræsenteres i den solidaritet og de oppositionelle værdier, såsom kriminalitet og vold, der praktiseres i fællesskabet.

Ovenstående delanalyse giver indsigt i, at mangel på anerkendelse og krænkelsoplevelser kan føre til, at nogle unge mænd søger anerkendelsesbehov imødekommet i surrogat fællesskaber, hvor vold bl.a. kan være karakteriserende for deres oppositionelle adfærd. I Honneths perspektiv kan fællesskabet defineres til at repræsentere en modkultur, hvori de unge mænd kan finde kompenserende respekt. I dette perspektiv kan man forstå vold, som en konsekvens af eksklusion og krænkelser, idet krænkelserne eller manglende anerkendelse kan føre eller fastholde nogle ekskluderede unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i kompenserende fællesskaber. Vold fungerer således også som

handlinger, hvormed de unge mænd kan opnå og fastholde anerkendelse på i det alternative fællesskab.

Men hvor har de unge mænd oplevet krænkelser, og hvad er det der binder fællesskabet sammen? De unge mænds fortællinger deler mange ensartede krænkelsoplevelser. Ved brug af anerkendelsesteoriens pointe omkring uretsbevidsthed, afspejler oplevelserne også, at de unge mænd i nogen udstrækning har bevidsthed om, at være blevet gjort uret og om at blive mødt af ulige anerkendelsesbetingelser. Men der er dog også områder hvor empirien indikerer, at de ikke har erfaret eller er i stand til at artikulere deres oplevelser af krænkelser eller uretfærdighed.

Indsigterne i de følgende afsnit belyser hvorledes de unge mænd har oplevet krænkelser, samt hvordan de forholder sig til og har reageret på disse krænkelser. Nedenfor udfolder jeg først min analyse til at omfatte de unge mænds oplevelse af deres skolegang.

4.4 Krænkelser, belastninger og skolegangen

Flere undersøgelser beskriver (Staunæs 2004, Gilliam 2009), at mange unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund oplever krænkelser, fordomme og eksklusion allerede i de tidligere skoleår, som er medvirkende til at opbygge en "ballademager-identitet" hos dem.

De unge mænd fortæller alle om deres skolegang, at den har været præget af skoleskift og konflikter med lærere eller elever. De har alle været tilknyttet skoler i deres lokalområder, hvor der er overrepræsentation af elever med etnisk minoritetsbaggrund.

Asad forklarer hvad der kunne lede hen til, at der udviklede sig en konflikt eller slåskamp i skolen; *"Hvis de fyrer en masse lort af, som det kan også være noget som øhm.. i mit hoved så er det noget som lyder som lort(...).Jeg flipper ud og hvis de bliver ved med at snakke så råber jeg igen og så ender det med et slagsmål"* Mica fortæller, at han er blevet smidt ud af flere skoler: *"Det er fordi, at jeg tager det til mig, og så bliver jeg meget aggressiv og så går jeg så amok"*. Ali har flere gange prøvet at gennemføre skoleforløb; *"Jeg har prøvet mange gange, men det går ikke"*. Den eneste af informanterne, der er i gang med en uddannelse er Talek, hvilket er en motivation, der er kommet efter et fængselsophold. Han

fortæller om sin folkeskoletid; ”Jeg synes det har været fint, altså.. Det er ikke fordi, jo man lavede nogle drengestreger, det er normalt jo, men ellers så synes jeg at jeg klarede det meget godt selve folkeskolen, kom ud med nogle stille og rolige karakterer, ikke det helt store men det var bare mere, sådan.. Jeg tænker sådan, at man var lille dengang, man vidste ikke hvad der var sådan rigtigt og..”

På trods af en konflikt- og balladefyldt skolegang beskriver de unge mænd dog også, at de på mange måder havde det godt i skolen på grund af de sociale relationer til venner og også lærerne. Det var dog ikke det faglige standpunkt i skolen, der var det væsentligste for dem, og Ali beskriver, at: ” Det var sjovere at hænge ud med vennerne, at gå en tur i centret, gå i byen, være sammen med damen, hygge sig og lave nemme penge, i stedet for at arbejde. Ja nemme penge, det betyder meget, især hvis man ryger lidt gandja mandja ”

De unge mænd problematiserer ikke forhold i undervisningen eller oplevelser i samspillet med lærere, som værende årsag til at de lavede ballade, flippede ud eller kom i slåskamp. Denne tendens er iøjnefaldende, idet undersøgelser netop peger på, at den danske folkeskoles tilgang til og anerkendelse af drenge med etnisk minoritetsbaggrund forårsager udstødelse, modstandsadfærd og ”ballademager-identiteter”. Når skoler og lærere i den offentlige debat hører politikere, forskning og politi omtale de unge mænd, som mere kriminelle, mere voldelige, og mindre modtagelige for læring, så kan det antages at påvirke skolernes og læreres forforståelser omkring de unge mænd. Hvis denne tænkning om de unge mænd overtager, er der mulighed for, at skolen som institution og i praksis vil møde de unge mænd med disse forforståelser og stigma, end med et blik for hvem de i virkeligheden er. Den identitet og selvforståelser, der kan udvikle sig hos de unge mænd i forlængelse af dette samspil, kan derfor også afspejle skolens negative fordomme, hvilket kan medføre at de begår ex. vold. De unge mænd oplever måske ikke at skolernes rammer for anerkendelse er kritisable, idet de rent faktisk lever op til de fordomme de er blevet mødt med.

Anerkendelsesteorien beskriver, at udsatte grupper kan blive underlagt en social kontrol gennem kulturelle udelukkelsesprocesser og institutionelle individualiseringsprocesser, som påvirker gruppernes artikuleringssevner. Dette medfører, at de undertrykte grupper

ikke bliver i stand til afkode og ej heller at formulere en fælles kritik af oplevelsen af ulige mulighedsbetingelser eller uretfærdighed. Disse processer finder bl.a. sted i de offentlige uddannelsesinstitutioner, og dermed også i den danske folkeskole.

Asad beskriver, at han flippede ud, når lærere eller andre elever insisterende sagde noget til ham, han ikke forstod. Det sociale blev vigtigere for de unge mænd end det faglige og karaktererne. Dette indikerer måske, at de unge mænd netop ikke har oplevet relevant anerkendelse, og endvidere har været underlagt en form for social kontrol med sigte på at kontrollere deres kommunikationskompetencer. Slåskampe, drengestreger eller at det at flippe ud, har været kendetegnende for deres adfærd under deres skolegang, og kan i et anerkendelsesteoretisk perspektiv forstås som en form for modstandsadfærd mod krænkelse, som den sås hos Asad, når hans manglende forståelse ikke blev anerkendt. Deres samvær med vennerne, som søgte udenfor skolens mure, kan ligeledes indikere, at de unge mænd indgik i surrogatfællesskaber. Deres adfærd sigtede ikke mod imødekommelse af de anerkendte krav i skolen, men måske i stedet imødekommelse af nogle andre og mere grundlæggende behov hos de unge mænd; et anerkendende fællesskab med ligestillede.

De unge mænd er, hvis dette er tilfældet, dog ikke gennemgående i stand til at beskrive hvorledes krænkelse fandt sted og hvad de betød for deres adfærd og trivsel. De problematiserer ikke skolens organisering, eller de normer og rationaler der ligger til grund for, hvorledes den danske folkeskole imødekommer elevernes forskelligartede kompetencer og anerkendelsesbehov. De unges mænds perspektiver på deres adfærd indikerer derimod en oplevelse af, at de mener, at det var og er deres eget ansvar, at skolegangen formede sig som den gjorde; *"jeg var lille"*, *"jeg tager det til mig"*, *"jeg går amok"*, *"jeg har prøvet flere gange"*, *"jeg flipper ud"*. Dette er de årsager, de mener, forklarer deres problematiske adfærd i skolen.

Jeg mener, at ovenstående analyse kan underbygge anerkendelsesteoriens idé om, at den sociale kontrol, både har indvirket på de unges mænds artikuleringssevne, samt strukturelt understøttet deres individualisering. Dette kan derfor også have de unges mænds oplevelse

af, at de personligt bærer ansvaret for, at de ikke har kunnet opnå anerkendelse i deres skolegang, som stod i tråd med det samfundsmæssigt anerkendte.

Det senmoderne samfund understøtter i høj grad individualiseringen og individuelle præstationer ex. i form af høje karakterer i folkeskolen. De unge mænd har umiddelbart ikke kunnet imødekomme anerkendte præstationskrav i skolen, men har dog stadig været underlagt en strukturel dynamik, hvor det må have været væsentligt for dem at sikre sig en social position og anerkendelse gennem deres individuelle præstationer. Når de unge mænd ikke kunne finde plads i et anerkendende fællesskab i skolen, som modsvarede deres behov for anerkendte præstationer, har de måttet få succes med individuelle præstationer i alternative sammenhænge. Dette er måske lykkedes i nogen grad i de afgrænsede ekskluderede fællesskaber. Men man kan dog høre, at fx Ali i en tidlig alder har måttet skaffe penge, gennem kriminalitet, for at kunne købe hash. Et misbrug af fx hash eller voldelige handlinger, som flere af de øvrige unge mænd beskriver også fandt sted i skolen, kan være symptomer der optræder i forbindelse med depressive og fastlåste tilstande og livspositioner (Ehrenberg 2010). Det afsavn og den apati, som kan opleves af det senmoderne menneske, når de oplever voldsom eksklusion grundet manglende præstations- og anerkendelsesmuligheder, samt relevante fællesskaber, kan netop afspejle sig i et misbrug eller en eksplosiv voldelig adfærd. Således mener jeg også at kunne forstå de unge mænds vold, som udtryk for, at de allerede i en tidlig alder har oplevet de senmoderne belastninger og præstationskrav, som i denne forståelsesramme, kan have medført voldelige handlinger.

4.4.1 Delkonklusion

Opsamlende for ovenstående delanalyse er, at samspillet mellem de unge mænds oplevelser af krænkelser og deres modstandsadfærd, samt en social kontrol kan have betydet, at de ikke har fået adgang til den læring og socialisering, som har kunnet understøtte deres faglige udvikling og afkodningen eller imødekommelsen af den ”korrekte” opførsel i skolen. De strukturelt begrundede krænkelser i deres skolegang kan således antages at have medført en eksklusion af de unge mænd, hvor de i stedet har måtte søge alternative former for anerkendelse. De unges mænds vold kan således anses for at være et symptom på, at de i deres skolegang har været underlagt institutionelle

mekanismer: en social og kulturel kontrol, som har medført eksklusion af dem individuelt og som befolkningsgruppe. Denne strukturelle styring, sammenholdt med senmoderne præstationskrav og krænkelser, kan have medført de unges mænd vold. Volden kan således ses som konsekvenser af krænkelsoplevelser, men også symptomer på, at de unge mænd individuelt og som befolkningsgruppe er ekskluderede i en sådan grad, at vreden og frustrationen over manglende mulighed for samfundsmæssig deltagelse og personlig præstation, udtrykkes gennem vold. Deres blik for de ansvarlige strukturer er måske ”sløret” grundet den sociale og kulturelle kontrol, de har været underlagt, og de unge mænd har heller ikke nu de kommunikative færdigheder, der kunne muliggøre formuleringer af en kritik af de strukturer, der har undertrykt, krænket og ekskluderet dem gennem deres skolegang.

4.5 Politiets krænkelser

Alle de unge mænd jeg har talt med, udtrykker stor mistillid til politiet, da de oplever at politiet udviser en nedværdigende og krænkende adfærd overfor dem. De fortæller bl.a. ” *Lige så snart de kigger, jeg har sort hår og jeg hedder Ali, så er du på røven, sådan er det*”. En af de andre unge, Asad, fortæller; ” *Selvom man opfører sig ordentligt, behandler de dig stadig på samme måde, de er meget fordomsfulde*”. De diskriminerende møder, fysiske overgreb og sammenstød, de unge mænd har haft med politiet, har medført krænkelser af privatsfæren, den retslige sfære, samt den solidariske sfære. Dette afspejles i en massiv mistillid og modstand mod denne myndighed, samt en udtalt uretsbevidsthed hos alle de unge mænd.

De unge mænd fortæller, at de oplever, at politiet har et ekstra fokus på dem, også selvom de ikke har haft noget at gøre med de hændelser de ex er tilskuere til. Asad forklarer ” *Der sker lidt forskellige ulykker rundt omkring og så kan man ikke lade være med at tage derhen og se hvad det er. Og så snart man er der så vil politiet have ens navn, og når de har ens navn, så siger de: han er altid der hvor der sker noget*”. Oplevelsen af hele tiden at blive registreret af politiet, uanset om han har begået lovovertrædelser eller ej kan opleves som en retlig krænkelse. Når krænkelsen ligeledes kan antages at knytte sig til en ringeagtende forforståelse af de unge etniske minoritetsmænd, kan krænkelsen også defineres som en krænkelse indenfor den solidariske sfære.

Mica beskriver hans iagttagelser af den måde de unge mænd mødes på af politiet: ” *Jeg ved det ikke mand, men det er ikke det samme, når de behandler en hvid dreng, og når de behandler mig, det er ikke det samme, slet slet ikke det samme*”. Denne udtalelse kan ligeledes forstås som udtryk for en krænkelse af den solidariske sfære, da han oplever at politiet gør forskel på behandlingen af unge mænd med etnisk dansk baggrund og unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund. Dette er en krænkelse som kan begrundes i, at de unge mænd oplever politiets ringeagt mod dem, som etnisk minoritet. Sådanne krænkelse kan skade de unge mænds selvværdsættelse, samt medføre flere sigtelser for vold, idet deres modstandsadfærd kan rette sig mod politiet i konkrete sammenstød. Modstanden kan dog også manifestere sig som forstyrrelser eller provokationer af politiet i forbindelse med deres arbejdsopgaver.

De unge mænds fortællinger afspejler en gennemgående mistillid, hvor de, selv om de var forurettede, ikke har tillid til, at politiet ville varetage deres interesser eller beskytte dem. Talek fortæller; ” *Jeg har oplevet mange ting. Da vi blev skudt på, da var jeg altid den person, der ikke ville gå tilbage, for jeg vidste, at jeg ville blive anholdt og komme til afhøring, selvom jeg intet havde med det at gøre*”.

De unge mænds mistillid, vrede og modstand mod politiet kan anses som konsekvenser af de krænkelse, de er blevet påført af denne myndighed. Den voldelige adfærd kan således forklares med henvisning til den fysiske og private krænkelse, de alle beskriver at have oplevet. Mica beskriver hans oplevelse af, hvorledes flere anholdelse for ham og hans omgangskreds har forløbet; ” *Man skulle tro vi var dyr, den måde de behandler en på. Ligger dig i håndjern, smadrer dig, altså ikke smadrer dig, lægger dig direkte ned, og træder med knæene*”. Ali fortæller også: ” *Da vi blev anholdt, da røg jeg i detentionen, og den var 11 om morgenen til kl. 5 om natten tror jeg, hvor de ikke tog hensyn til en skid du ved (.....) De sidder og gør nar ad en*”. En anden beretning har Talek; ” *Jeg har også oplevet en masse med politiet, sådan er det jo. Især under demonstrationerne med ungdomshuset, vi oplevede meget, de tog os med ind i baggårde, hvor de tog knipler frem. Jeg har oplevet, at de slog min ven fuldstændigt på gulvet, spiller rigtigt smarte*”. Når de unge mænd har oplevet gentagne fysiske overgreb og krænkelse, manglende respekt for

deres integritet, rettigheder som borger og menneske, så kan deres vrede og frustration over krænkelserne finde udtryk gennem vold. Denne vold kan, som man bl.a. oplevede på Nørrebro i 2008, også være konkret rettet mod politiet og således anses for at være modstandsadfærd.

Når jeg spurgte de unge mænd, om det var en mulighed at anmelde de ting, de havde været udsat for og således herigennem få retlig anerkendelse, mente de ikke, at det var muligt. Asad forklarer; ”*Jeg tænker ikke, altså selvfølgelig ville det nytte, og selvfølgelig skal man ikke holde sig tilbage, hvis man har oplevet sådan nogle ting. Men jeg tænker bare, du ved, hvis politiet havde gjort noget dumt, ville de ikke høre efter, de er jo politimænd, de svarer til 3 vidner*” Asad og de øvrige unge er bevidste om deres rettigheder og har en udtalt bevidsthed om de krænkelser, de er blevet påført i møderne med politiet. De har dog fortsat ikke tillid til, at politiet ville imødekomme dem, og vælger således heller ikke at kæmpe for anerkendelsen, indenfor de retlige og solidariske sfærer.

4.5.1 Delkonklusion

Opsamlende mener jeg, at alle fortællingerne om politiet, afslører et ulige magtforhold mellem politiet og de unge mænd, som de unge mænd ikke mener, kan udfordres. Denne asymmetriske relation medfører krænkelsoplevelser af fysisk, retlig og solidarisk karakter, som de unge mænd ikke kan yde modstand mod eller ændre på. De unge mænd beskriver at have en tydelig uretsbevidsthed om den ulige og uretfærdige anerkendelse, de mødes af, men de mener ikke, at det vil være mulig at ændre på denne anerkendelsesorden. De konkrete krænkelser de unge mænd beskriver kan have medført skade på deres selvtillid og tilliden til andre, deres selvforståelse af at være et retligt anerkendt individ, og samt deres grundlæggende selvværdsættelse. De unge mænds fortællinger afspejler gennemgående, at konsekvenserne af krænkelserne har indfundet sig hos dem. Samspillet mellem de unge mænd og politiet, og de deraf følgende oplevede krænkelser hos de unge mænd, kan derfor medvirke til at forklare, hvorfor de begår vold. Volden kan i dette perspektiv derfor anses for at træde i stedet for en artikuleret moralsk kamp for anerkendelse. Det er paradoksalt, at politiets adfærd kan antages at medføre, at de unge mænd bliver fastholdt i vold og kriminalitet, når politiets indsats netop skulle nedbringe kriminalitet og vold.

Der er flere forhold, som indvirker på at de unge mænd oplever krænkelser. Mediernes italesættelser og historier om dem som befolkningsgruppe har stor betydning, når man taler med dem.

4.6 Mediernes rolle har betydning

De unge mænd oplever, at medierne stigmatiserer og manipulerer både dem selv, men også den øvrige befolkning. Dette, mener de, har konsekvenser for, at nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund begår vold og kriminalitet. De ser også, at denne dynamik kan have betydning for deres jobmuligheder og dermed også for deres vej ud af kriminaliteten.

Ali beskriver, hvad han oplever der sker, når han og hans brødre er i mediernes søgelys: *”Man trækker sig mere tilbage og så er man mere sammen med brødrene. Det er fordi de laver meget om, medierne de ved ikke en skid, de snakker bare, de begynder direkte at dømme, og sige han er bandemedlem og siger dit dat, dårlige forældre og dårlig skolegang, slet ikke, det passer slet ikke. Mange af de hoveder der kommer her de har de bedste forældre. På baggrund af mediernes fokus på de unge mænd og de fællesskaber de tager del i, isolerer Ali og hans brødre sig. De oplever det som krænkende, når de bliver kaldt bandemedlemmer og når deres skolegang og forældre bliver udsat for kritik; ”De ved ikke en skid”.* I tråd med anerkendelsesteorien kan mediernes snævre forforståelser og stempeling af de unge mænd medføre krænkelsoplevelser. Vrede, frustration og den negative selvværdsættelse kan følge af de oplevede krænkelser medierne medfører inden for den solidariske sfære og berører ligeledes privatsfæren med kränkelsen af de unges mænds integritet.

Når Ali oplever, at han selv og hans brødre krænkes af medierne, trækker de sig tilbage. Anerkendelsesteorien beskriver, hvorledes udsatte sociale grupper i forbindelse med bevidstheden om at have ulige anerkendelsesbetingelser, kan trække sig tilbage fra det samfundsmæssige fællesskab til fordel for et isoleret fællesskab med ligestillede, hvori de kan få understøttet en positiv identitet og selvforståelse. Den fælles isolation initieres i udgangspunktet af gruppens uretsbevidsthed, og hvis den erfares og italesættes, kan den blive et artikuleret forsøg på at skabe forøgede anerkendelsesmuligheder for de unge

mænd. Uretsbevidstheden er dog underlagt institutionelle og statsligt styrede processer, som ex gennem medierne forsøger at sløre de magtstrukturer, der er ansvarlige for krænkelserne, samt forsøger at afskære udsatte grupper adgangen til de nødvendige kommunikative midler gennem social kontrol. Når de unge mænd, som Ali oplever, trækker sig tilbage, kan det indikere, at den sociale kontrol er virksom, og gruppen af de unge mænd har således fået ringe chance for at udfordre samfundets anerkendelsesstrukturer. Som svar på mit spørgsmål om de unge mænd oplevede behov for at modsvare mediernes fokus på dem med en anden fortælling, svarede han: *”Nej nej det gør man ikke, automatisk så får man bare mere had til dem”*. Hans svar kan forstås som et udtryk for, at man i fællesskabet mellem de unge mænd ikke er optagede af, hvorledes de aktivt kan påvirke deres omgivelser for derigennem at skabe forøget relevant forståelse og anerkendelse af dem. De samles i stedet omkring en fælles vrede og et had til bl.a. medierne. Måske oplever denne gruppe af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, at det ikke er muligt at ændre på anerkendelsesbetingelser for dem i det senmoderne samfund? Hadet og måske også volden, kan således anses for at være en reaktion på krænkelser, men kan også repræsentere deres afmagt over en voldsom ekskluderet livssituation, som de ikke har adgang til at yde en konstruktiv modstand mod. Når de unge mænd ikke har adgang til en anerkendt formidling af deres oplevede had, er det en nærliggende tanke at denne følelse må finde afløb andre steder, hvilket måske kan ske gennem voldelige handlinger.

Asad fortæller *”Jeg synes det ville være godt hvis medierne kom med nogle positive ting i stedet for de negative for det smitter af på andre mennesker jo, altså unge drenge de ser op til sådan nogle ting, og ”lad os gøre det” og ”prøv at se hvad de siger – så vil vi også”. Det er sådan de manipulerer, de tiltrækker dem ovre i den forkerte side, det er det jeg mener. Kom med noget positivt og lav om på regeringen, synes jeg i hvert fald i stedet for alt det der”*. Asads perspektiv på, hvorledes medierne påvirker drengene og de unge mænd i hans omgangskreds, kan forklare en forøget fremkomst af vold. De unge drenge spejler sig i de fortællinger medierne publicerer og ønsker at præstere det samme som historierne omhandler. Asad mener, at mediernes manipulation medfører, at de unge ønsker at præstere i tråd med de fortællinger, der formidles. Mediernes fokus kan således også antages at skabe rammer for, at der konstrueres særlige sociale positioner i de unges

mænds miljø, som omhandler udførslen af vold, men alligevel bliver efterstræbelsesværdige. Hvis drengene fra miljøet har svært at ved at opnå status og opmærksomhed i gennem almindelige anerkendte præstationer, kan mediernes dækning af eksempelvis voldelige hændelser, konstruere et volds-ideal hos de unge mænd, hvor volden fungerer som en præstation, der kan etablere dem i en anerkendt sociale position i deres miljø.

Talek fortæller; ” *Jeg tror bare, de (medierne) har meget fokus på de dårlige ting blandt os, så det bliver dårligt jo. Hvorfor aldrig komme med noget godt noget? Vi er født og opvokset her, det kan ikke blive et bedre sted, det er medierne der får det til det jo. Så jeg tænker, at de skulle få et andet fokus, eller syn på det altså, fordi det smitter af på andre mennesker jo, altså folk fra Jylland, når de ser TV2 news og du søger job.. Forstår du hvad jeg mener? De ville aldrig nogensinde tage mig ind*” Mediernes stigma af de unge mænd og deres miljø kan i stor grad antages at skabe krænkelsoplevelser samt understøtte en yderligere eksklusion af de unge mænd. Taleks forestillinger om, hvorledes menneskers fordomme om de unge mænd former sig i tråd med mediernes historier, er således en nærliggende antagelse. Anerkendelsesteoretisk kan man forstå dynamikken således, at den øvrige befolkning, på grund af medierne forbinder de unge mænd med ikke- anerkendelsesværdige normer, og således afskæres de unge mænd fra de forskelligartede relationer i samfundet, som måske kunne medføre forøgede anerkendelsesmuligheder for dem.

4.6.1 Delkonklusion

Mediernes italesættelser yder indflydelse på at de mænd oplever krænkelser, hvilket de beskriver sker når de kontinuerligt oplever sig mødt af negative forståelser. Reaktionen bliver hadefyldte, men bevirker også, at de unge mænd trækker sig tilbage og isolerer sig i deres fællesskab. Mediernes fokus kan ligeledes også antages at skabe rammer for, at der konstrueres særlige sociale positioner i de unges mænds miljø, hvor voldelige adfærd bliver efterstræbelsesværdigt. Mediernes stigma af de unge mænd og deres miljø kan i stor grad antages, at skabe krænkelsoplevelser samt understøtte en yderligere eksklusion af de unge mænd. Dette sker gennem samspillet med den øvrige befolkning, som formes af de fortællinger som medfører at de unge mænd forbindes med ikke- anerkendelsesværdige

normer. Hermed kan det tænkes at mediernes virker også afskærer de unge mænd fra anerkendelse i de forskelligartede relationer i samfundet, som måske kunne medføre forøgede anerkendelsesmuligheder for dem. Slutteligt er der tegn på at de unge mænd har indoptaget de negative forforståelser, som medierne har formidlet, og derfor har udviklet deres identitet med disse, og måske derfor begår vold. Således kan det antages at medierne har betydning for at nogle unge mænd begår vold.

Nedenfor vil jeg lave en analyse af hvilken betydning de kommunale myndigheder og de støttende foranstaltninger har betydet for de unge mænd.

4.7 Sagsbehandlere, lovgivningen og foranstaltninger

De unge mænd har alle, før, under og efter deres voldsdomme, modtaget støtte fra de kommunale myndigheder. Informanterne oplever dog ikke altid relevansen eller virksomheden af støtten, medmindre der er særlige forhold der gør sig gældende.

4.7.1 Sagsbehandlerne

Informanterne beskriver, at de forstår de kommunale sagsbehandlers funktion, men mener ikke, at de har modtaget en hjælp fra sagsbehandlere, som har skabt ændringer i deres liv. Asad siger omkring de kommunale sagsbehandlere; ”*Arrr... det er jo fint nok, det er jo en god ting fra deres side af, det er jo ikke fordi de vil gøre noget alvorligt, de gør det jo for at gøre det bedre for mig*”. Hans udtalelse indikerer, at han oplever sig retligt anerkendt. Han ved, han modtager støtten i forlængelse af de kommunale lovmæssige forpligtelser, og oplever ligeledes, at sigtet med støtten er at skabe forbedrede livsvilkår for ham. Denne oplevelse kan medføre, at han understøttes i en moralsk selvforståelse af sig selv som et anerkendt og ligestillet medlem af samfundet.

De unge mænd oplever dog, på trods af at de har en sagsbehandler, som forsøger at understøtte deres trivsel, at de ikke føler sig reelt hjulpet; ”*Jeg ved det ikke, det er bare en sagsbehandler, det er en del af livet, ligesom alle de andre drenge. De hjælper med for eksempel penge, arbejde, skole, hvis der nu er noget, det var kun de offentlige ting, de tror de hjælper så meget, de hjælper ikke en skid*” De unge mænd deler alle opfattelsen af, at

støtten de modtager fra deres sagsbehandlere ikke har været virksom. Specialet problematiserer hvorledes det sociale arbejde ikke i stor nok grad har fornemmelse for hvorledes de unge mænd bør mødes med anerkendelse. Når Ali siger at: ” *de hjælper ikke en skid*”, så bliver det nærliggende at antage, at selvom myndighederne lever op til deres lovbundne forpligtelser, så er hjælpen og støtten ikke udformet i relation til de individuelle behov for anerkendelse, de unge mænd har. Nogle af de unge mænd fremstår opgivende, men indgår dog fortsat i samspillet med myndighederne i den retslige sfære, hvor de og systemet forbindes gennem fælles handlinger under hensynet til de gensidige krav og pligter. Dette samspil indikerer at relationen er bundet op på en form for gensidig anerkendelse. Men de unges mænds oplevelse af ikke at blive hjulpet, understøtter dog den anerkendelsesteoretiske pointe om, at anerkendelse ikke alene udspringer af formelle rettigheder.

Mica beskriver hvorfor han er interesseret i støtten; ”*Det ved jeg godt, jeg ved det hele selv, jeg har ikke brug for hjælp, men jeg vil gerne se at folk kan finde ud af at hjælpe, det vil jeg gerne se*”. Mica formulerer tydeligt, at det væsentligste for ham er at folk; systemet, sagsbehandlere og aktørerne rent faktisk formår at hjælpe ham. Dette kan være udtryk for, at oplevelsen af anerkendelse, også fra myndighedernes og det sociale arbejdes side, er afgørende for nogle af de unges mænds selvforståelse. Når de unge mænd føler sig hjulpet på en måde, som gør en konkret forskel i deres liv, så oplever de først anerkendelsen indfinde sig. Den retlige anerkendelse er derfor ikke tilstrækkelig, hvis man vil understøtte en grundlæggende oplevelse af anerkendelse og værd hos de unge mænd. Honneth beskriver, at reel anerkendelse først opstår, når mennesket oplever anerkendelse indenfor alle sfærer, og denne pointe afspejles således både i Micas og Alis udtalelser ovenfor.

4.7.2 Lovgivningen

Flere af de unge mænd beskriver dog også en mistillid til de kommunale myndigheder og samfundet, hvor Ali beskriver: ” *Jeg ved at staten, hvis de giver mig noget, de tager det tilbage på en eller anden måde*”. Bevidstheden om at der følger forpligtelser med de ydelser man modtager fra myndigheder, kan således også bevirke, at de unge mænd ikke er interesserede i eller motiverede for at modtage hjælpen. Dette perspektiv på relationerne indenfor det sociale arbejdes felt, afstedkommer en forståelse af, at nogle af de unge mænd

oplever, at de ikke bare får hjælpen og støtten, fordi den udspringer omsorg for dem som mennesker, altså begrundet i reel anerkendelse, men fordi aktørerne forventer gengældende ydelser.

De rettigheder og pligter, man som borger er underlagt, er en del af ”den sociale kontrakt” man indgår med samfundet. Kontrakten medfører, at man har grundlæggende og universelle rettigheder som borger i Danmark. Myndighederne vil således, som Ali også mener, forvente at de unge mænd leverer ydelser eller præstationer i forlængelse af støttende foranstaltninger. I forbindelse med det sociale arbejde rettet mod de unge mænd, vil myndighederne måske forvente, at de unge mænds kriminalitet og vold nedbringes eller ophører. Hvis man, som nogle af de unge mænd gør, befinder sig i en ekskluderet social position, og har måttet søge anerkendelse og tilknytning andre steder end i det almindelige samfund, på grund af krænkelser, har de måske ikke oplevet at myndighederne i udgangspunktet har overholdt deres del af ”den sociale kontrakt” og derfor heller ikke mener, at de skal overholde deres forpligtelser. Svaret skal findes i de unge mænds fortællinger, da disse udtrykker en gennemgående bevidsthed om, at de som borgere med etnisk minoritetsbaggrund ikke er ligestillede med borgere med etnisk dansk baggrund; ”*Det er ikke fordi jeg har noget imod Danmark, jeg elsker Danmark, jeg er født og opvokset her, men.. Men jeg synes da at det er underligt at der er nogle der har en anden lovgivning end jeg har, bare fordi jeg ikke er dansk statsborger*”. Denne oplevelse af ikke at være ligestillet for loven repræsenterer en retlig og solidarisk krænkelsoplevelse.

Lovgivningens udformning, som medfører at de unge mænd risikerer udvisning i forbindelse med deres voldsdomme, eller hvor de ikke får mulighed for at få dansk pas eller fastholde deres opholdstilladelse, grundet deres etniske oprindelse, opleves som uretfærdig. Talek fortæller hvorledes lovgivningen rammer ham og hans familie; ”*Mine forældre, du ved, da min mor skulle til at have det danske pas, så kom der nye regler, og en ny regering, Anders Fogh regeringen og sagde at man skulle have en 9. Klasses eksamen. Mine forældre fik det aldrig. Og så er der en lov der hedder, at hvis du er straffet i Danmark så skal du vente 10 år på at få et dansk pas, og nu må vi ikke engang få det der ubegrænset opholdstilladelse, nu*”. De krænkelser de unge mænd kan opleve i forbindelse med en straf, kan have voldsomme og vidtgående konsekvenser for dem. Lovgivningen

kan medføre særligt belastende krænkelser indenfor privatssfæren, hvor de nære kærlighedsrelationer trues ved udsigten til en udvisning. Taleks problematisering afspejler dog også krænkelsoplevelser indenfor den retslige og solidariske sfære. Lovgivningen og dets værdier medfører asymmetrisk anerkendelse for borgere med etnisk minoritetsbaggrund og etnisk danske borgere, idet lovgivningen ikke præsenterer alle borgere i Danmark for de samme universelle rettigheder.

Lovgivningen medfører, at de unge mænd, for at undgå eksempelvis udvisning, organiserer deres kriminalitet, på en måde, så de kan undgå at blive ramt af lovgivningen i forbindelse med strafudmålingen. Ali forklarer hans tanker omkring dette; *”Det er fucked up, det er virkelig fucked up, for hvis jeg laver noget virkelig slemt, medmindre en af mine brødre vil tage skylden for mig, så kan jeg risikere at blive udvist jo. Lad os sige at jeg skal lave noget stort, så tager en af brødrene, der har dansk pas dommen”*. Denne organisering eller norm hos de unge mænd, hvor de tager straffen for hinanden, udtrykker solidariteten og tyngden af anerkendelsesrelationerne i deres miljø. Dette således også tydeligt, at de med stor bevidsthed omkring samfundets indretning og lovgivning, modarbejder de konsekvenser, der kan indtræffe for dem selv eller en bror i forbindelse med en straf.

4.7.3 Foranstaltninger

Kommunerne er forpligtigede til at iværksætte støttende foranstaltninger i relation til vurderingen af, at de unge mænd har problemer, som skal afhjælpes. Asad fortæller; *”Ja, de vil prøve at give mig en kontaktperson og så videre men det gider jeg ikke, jeg gider ikke rode mig ind i sådan noget, jeg vil hellere klare mig selv”*. Brugen af støttekontaktpersoner er udbredt i kommunerne. Jeg refererede tidligere til en undersøgelse af, at denne foranstaltning kan være virksom for unge, såfremt den tilrettelægges med udgangspunkt i de unges ressourcer og behov.

Flere af de unge mænd, har modtaget støtte i form af en støttekontaktperson, og flere har været glade for denne støtte. Det er særligt indholdet i relationerne til de pågældende støttekontaktpersoner, der fremhæves, og Talek forklarer; *”Bare det at jeg kunne snakke med ham, bare det at jeg kunne fortælle ham alt om mig selv og det, hvordan det gik med mig, det var en god støtte synes jeg”*. En af de andre unge mænd fortæller *” Han er*

virkelig, du ved, han har haft et godt forhold til mig og min familie, og jeg har kunnet fortælle ham alt, og han er virkelig en sej person, synes jeg selv. Vi har stadig kontakt til ham, men nu har jeg han ikke mere". Den oplevede anerkendelse i relationen til støttekontaktpersonen kan have sin begrundelse i, at de unge mænd oplever, at de trygt kan betro sig til dem. De fremhæver derudover, at det har værdi at et menneske er interesseret i deres liv, og at vedkommende har en relation til familien omkring den unge. Slutteligt bliver den frugtbare støtte båret af en gensidig anerkendelse, når den unge også finder støttekontaktpersonen anerkendelsesværdig.

De elementer de unge mænd fremhæver omkring effekten af, at få tildelt en støttekontaktperson, taler ind i anerkendelsesteoriens privatsfære, hvor anerkendelsen opstår på baggrund af gensidig anerkendelse. Denne anerkendelsesdimension i støttekontaktpersonsarbejdet, eller i det hele taget inden for det sociale arbejde med unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, kan være komplekst. Når det fremhæves, at tilliden og fortroligheden i privatsfæren er så central for den oplevede anerkendelse, så kan det være vanskeligt skabe tillid til de unge mænd, som måske netop har behov for at betro sig til støttekontaktpersonerne om forhold, som støttekontaktpersonen er underlagt underretningspligt omkring.

Denne problemstilling bliver mere evident, når Ali beskriver hans relation til en leder af et klubtilbud i hans hjemby; *"Han kan ikke forklares, jeg kan kun være taknemmelig, han har kun hjulpet, hjulpet, hjulpet. Jeg har ikke set andre ting ved den mand, han hjælper kun de unge, for han har selv været en af os i sin tid. Han kender os personligt en efter en, hvis han ikke kender mig, han kender min far, hvis han ikke kender min far, han kender min fætter*". Denne leder er et menneske, som Ali oplever, hjælper ham med hans behov og udfordringer på en virksom måde. Anerkendelsen i relationen til vedkommende er båret af, at lederen selv har været en af brødrene og også af, at han kender alle de unge mænd, samt har en relation til Alis familie. Anerkendelsen udspringer således primært i privatsfæren, men der er andre former for anerkendelse som udspiller sig i relationen til lederen, hvilke Ali beskriver nedenfor.

Alis fortælling indikerer, at denne leder går ud over en professionel grænse og måske ikke lever op til lovgivningen i forbindelse med hans støtte til de unge mænd: *”Jeg kan kun være taknemmelig, han gør alt muligt, har jeg brug for en adresse, har jeg brug for en lejlighed, han ringer rundt, har jeg brug for et arbejde, han siger kom her, bare et eller andet, det mindste pengeproblem, det kan være hvad som helst, hvad som helst”* Ali oplever tydeligt, at den pågældende socialarbejder kan og vil hjælpe ham, uanset hvad hjælpen indbefatter, og beskriver, at han herved oplever reel anerkendelse. Lederen har selv været en del af de unge mænds miljø og kender deres normer, adfærd og konsekvenserne heraf. Alis beskrivelser medfører en forståelse af, at denne leder nogle gange må komme i besiddelse af viden om eksempelvis kriminalitet eller særlige behov, som han burde informere politiet eller myndighederne om. Alis solide tillid til lederen kan dog indikere, at vedkommende prioriterer omsorgen for de unge mænd frem for samarbejdet med myndigheder og politi. Anerkendelsen, som denne leder praktiserer, repræsenterer således privatssfærens anerkendelsesbehov, men i hans virke nedprioriterer han den retslige og solidariske anerkendelse i det ”almindelige” samfund. Hvis denne problematisering afspejler virkeligheden, så kan dette kommunale tilbud anses for at understøtte de unges mænd fortsatte tilhørsforhold i det ekskluderede fællesskab. Ali beskriver slutteligt hvilken position lederen af tilbuddet har; *”Hvis jeg ikke hører efter er jeg udenfor stregen jo, jeg skal høre efter ham, der er nogle mennesker du skal høre efter, for hvis du ikke hører efter, selv dine brødre ville forlade dig så. Visse ting skal du høre efter og gå efter, du kan ikke undgå det”*. Der er meget på spil for Ali, da han kan miste anerkendelse fra sine brødre, hvis han ikke handler i relation til lederens henvisninger eller krav. Den magt lederen er i besiddelse af kunne være frugtbar, men hvis loyaliteten ligger hos de unge mænd og de normer og værdier, der er dominante i dette fællesskab, så kan det være vanskeligt for lederen og klubtilbuddet, at støtte de unge mænd i retning af forøgede anerkendelsesmuligheder udenfor fællesskabet.

4.7.4 Delkonklusion

De unge mænd beskriver alle, at de i mødet med myndighedssocialrådgivere har mødt retlig anerkendelse i form af, at sagsbehandlerne har levet op til de forpligtelser lovgivningen definerer for deres indsats, men de unge mænd oplever dog ikke at den konkrete støtte har været virksom. Denne oplevelse kan afspejle, at myndighederne ikke

formår at inddrage de unge mænd relevant, samt at udforme støtten i relation til deres kompetencer og konkrete anerkendelsesbehov. Anerkendelsesteoriens pointe om, at reel anerkendelse først opstår, når alle anerkendelsessfærer imødekommes afspejles således i empirisk. De unge mænd indgår dog fortsat i samarbejdet med sagsbehandlerne, hvilket kan antages, at afspejle at de oplever en gensidighed i denne anerkendelsesrelation. Gensidigheden afspejler sig dog ikke i den lovgivning som kan ramme dem i forbindelse med vold og kriminalitet. De unge mænd beskriver hvorledes de har udtalt bevidsthed om ikke at være ligestillet for loven, og at de oplever det som retfærdigt, at de er i fare for at blive udvist når etnisk danske unge mænd ikke har den samme trussel. Denne bevidsthed afspejler en uretbevidsthed og en asymmetrisk anerkendelsesrelation mellem samfundet og de unge mænd. De retlige og solidariske krænkelse uretbevidstheden afspejler, kan medføre, at de unge mænd individuelt og som befolkningsgruppe, påvirkes på deres grundlæggende selvrespekt og selvværdsættelse. Lovgivningen kan dog også medvirke til, at de ekskluderede fællesskaber viser en forøget anerkendelse og omsorg for de mænd, der er mest truede af lovgivningen, og den ulige anerkendelse som afspejles i lovgivningen kan derfor understøtte en fortsat isolation af de unge mænd i deres fællesskaber, og hermed vold.

De unge mænd fortæller dog også om, hvorledes det sociale arbejde har medført anerkendelsesoplevelser og –relationer til sociale klubtilbud og støttekontaktpersoner. De unge mænd fremhæver den nære relation og en kontinuerlig og fortrolig kontakt med socialarbejderne, som bevirkede at de oplevede støtten som relevant og virksom. Dette viser den tidligere omtalte undersøgelse ligeledes er afgørende for frugtbare indsatser for udsatte unge I denne forbindelse fremkommer der dog et kendt dilemma; hvor privat kan relationen være mellem de professionelle og de borgere der modtager hjælp. De unge mænd fremhæver at det er kontinuitet, fortrolighed, nære relationer, også til deres familier samt viljen til at hjælpe dem med det, de måtte have brug for, der er afgørende. Dette udfordrer det sociale arbejdes felt, hvor socialarbejderne er underlagt ex. skærpet underretningspligt og heller ikke må gå ud over lovgivningens rammer i dets praksis. Der tegner sig således et billede af at hvis man vil støtte de unge mænd relevant, så kræver det solide relationer og kan hjælpe dem med det de erfarer er nødvendigt og ikke blot indenfor lovgivningens rammer.

4.8 Sanktioner og straf

Alle de unge mænd jeg har talt med har, som bekendt, fået en eller flere voldsdomme. De har således været underlagt sanktioner og straf i forlængelse af deres voldelige handlinger. Nedenfor vil jeg skabe indsigt i deres oplevelser og tanker omkring hvorledes sanktioner og straf virker, samt hvorledes de unge mænd har oplevet anerkendelse eller krænkelser i forbindelse med deres dom og afsoningen af deres straf.

4.8.1 Straffen

De unge mænd har alle oplevet at være i fængsel, hvor de har afsonet deres straf i enten ordinære fængsler eller på sikrede og særligt sikrede institutioner, samt i forbindelse med et zoneforbud.

Der er kun en af de unge mænd, der har oplevet, at straffen bevirkede, at han ændrede livskurs, og det er Talek, som siger: ”*Straf virker, jeg holder mig jo væk, det er jo en del af det*”. Han holder sig nu væk fra det miljø, som han tidligere var en del af, for at undgå at blive involveret i kriminalitet. For Talek har straffen således bevirket, at han har givet slip på anerkendelse i miljøet, men måske har han nu mulighed for at opnå forøgede anerkendelsesmuligheder i det ”almindelige” samfund ex gennem hans påbegyndte uddannelse som social- og sundhedshjælper. Den straf Talek fik, kan således anses for at have været medvirkende til, at han ikke længere begår vold, og således kan straf for nogle af de unge mænd understøtte en positiv udvikling i retning af lovlighed.

Taleks straf har bevirket, at han har bevæget sig væk fra anerkendelsen i fællesskabet i hans lokalområde, og derfor kan man også anse hans anerkendelsesbetingelser for forringede. Straffen kan måske på sigt bevirke, at Talek oplever forøgede anerkendelsesmuligheder idet han gennem sin uddannelse og senere beskæftigelse vil kunne få mulighed for at realisere sig selv i tråd med de anerkendte normer og præstationer i samfundet. Spørgsmålet er dog, om han som straffet ung mand med etnisk minoritetsbaggrund i det senmoderne samfund vil møde en anerkendelse, som kan understøtte ham i at realisere det liv, som han drømmer om? Det senmoderne samfund er

blandt andet karakteriseret ved at subjekterne måles og anerkendes for deres individuelle professionelle og sociale præstationer, som skal realiseres og fastholdes i en hektisk samtid, hvor alting går så stærkt, at selv almindelige handlingsduelige mennesker bliver forpustede og har svært ved at følge med. De senmoderne mennesker har i deres individuelle bestræbelser på at opnå succes, forfulgt deres egne isolerede idéer om det gode liv, og har herved nedprioriteret fællesskabets betydning for deres grundlæggende trivsel. Talek og andre unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, der har begået vold, forlader deres oprindelige sociale og kulturelle tilhørsforhold i fællesskabet til gengæld for et lovlydigt liv i det "almindelige" samfund. Den senmoderne kultur kan ikke præsentere ham for de samme sociale fællesskaber og den samme form for solidarisk anerkendelse, som de unge mænds fællesskaber repræsenterer. Den senmoderne kultur anlægger også et andet fokus på, hvad der kan betegnes som anerkendelsesværdigt, og formår mennesket ikke at præstere i relation til disse, er der fare for at de vil opleve en eksklusion. Unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund kan i udgangspunktet, grundet en udsat social position og de beskrevne oplevede krænkelser, have svært ved at præstere og performe i tråd med de senmoderne omskiftelige idealer. Dette kan tilskrives oplevede krænkelser, men også at de har været underlagt institutionelle mekanismer, som har ladet en sociale kontrol indvirke på deres artikuleringssevne og har isoleret dem fra det samfundsmæssige fællesskab. Når de unge mænd heller ikke kan finde en plads i et anerkendende fællesskab, som de tidligere tog del i, kan man være bekymret for, at deres ambition om et lovlydigt liv kan føre til en ekstrem ekskluderet tilstand for de unge mænd, hvor de ikke har plads hverken i deres oprindelige miljø, men heller ikke i den senmoderne kultur.

De øvrige unge mænd oplever dog ikke, at deres voldsdomme og straf i det hele taget har betydning for om de begår kriminalitet. Asad fortæller i forbindelse med hans zoneforbud; *"Jeg tager det ikke så meget til mig, jeg er bare udenfor, og så får jeg 20 dages fængsel for hver gang jeg bliver taget"*. Ali beskriver ligeledes, at han ikke oplever det som vanskeligt eller problematisk når han bliver fængslet *"Det betyder ikke så meget, jeg kan leve med det, det er bare en gang imellem, så er det ferie til Vestre og slappe af et par måneder og så kommer man ud igen"* Ali fortæller også; *"Det var fint nok, det var ligesom at være i klub. Jeg kunne ryge min joint, jeg kunne snakke i telefon. Det var kun engang imellem jeg stak af. Hver gang jeg havde lyst til at tage på Christiania, så stak jeg*

af". Mica forklarer slutteligt; *"Arr.. det er jo bare rutine jo, det er rutine efterhånden. Første gang, det var slemt, jeg troede aldrig at jeg ville komme ud derfra, men jo mere man er vant til det, så sidder det fast på en eller anden måde"*.

Alle ovenstående udsagn fra de unge mænd understøtter forståelsen af at straf, som en konkret dom eller som trussel, ikke har den store betydning for dem. De ved hvilke konsekvenser og sanktioner kriminaliteten eller volden kan medføre, men muligheden for at blive straffet afholder dem ikke fra deres handlinger; *"Man tænker jo på konsekvenserne, for hvis man tør gøre noget, så tør man også tage konsekvenserne. Lad os sige, at jeg laver noget jeg ved jeg bliver taget og dømt for, så tænker jeg på konsekvenserne. Men hvis det er det der skal gøres, så er der ikke nogen anden udvej, så skal det gøres"*. Fængselsopholdene fremstår ligeledes som en form for afbræk fra det kriminelle liv, et hotelophold, hvor de unge mænd kan slappe af og bremse op for en tid. De kan få ro til at fokusere og udvikle på deres kompetencer og opgaver udenfor murene til gavn for den fortsatte kriminalitet.

Når sanktioner og straf ikke indvirker på dem, kan dette afspejle, at de værdier og regelsæt de unge mænd afvejer deres handlinger i forhold til, ikke er de samme som majoritetsbefolkningen handler i relation til. De unge mænds fortællinger bibringer i stedet forståelse af, at det er deres egen kultur og surrogatfællesskabs værdier, normer og regelsæt, der kontrollerer deres handlinger og rationaler. Når Ali beskriver at *"hvis det er det der skal gøres, så er der ikke nogen anden udvej"*, så beskriver dette måske at straffen i hans eget miljø er værre end en fængselsdom? Alis egen forklaring understøtter denne tanke. Konsekvenserne for de unge mænd kan være fatale; *"Jeg vil i det mindste have at de siger, han var mand nok til at stille op. Hvis du ikke stiller op, så mister du dine fætre, du mister din ære, du mister dig selv, hvis man kan sige det på den måde"*. Ali fortæller, at hvis han ikke stiller op for sine brødre, så mister han sin ære og hermed sig selv. Han frygter at miste de anerkendelsesrelationer og strukturer han omgives af i fællesskabet med de øvrige brødre, og fordi relationerne er afgørende for hans identitet, selvforståelse og anerkendelsesbehov. Anerkendelsesteorien beskriver netop, at manglende anerkendelse og positive relationer og strukturer omkring anerkendelse er afgørende for individets identitet

og selvforhold. Således er Alis forståelse måske rigtig nok, og han er i fare for at miste sig selv; hans selvforståelse, identitet og hans sociale position, hvis han ikke stiller op og præsterer det, fællesskabet forventer af ham.

De unge mænds fortællinger omkring deres fængselsophold problematiseres ikke i nævneværdig grad, og de beskriver at de, måske efter en tilvænningsperiode, har haft det godt. Asad forklarer herunder hvordan han dog har lært noget af den vold han har begået; *"Man havde det jo godt, men jeg følte måske, altså.. Den lærestreg jeg fik, det var, at jeg gjorde et andet menneske fortræd og min konsekvens var at jeg kunne blive udvist af Danmark, det var den straf du ved. Hvis jeg havde dansk pas, ærligt talt, jeg vil selv mene at hvis jeg havde dansk pas, så ville jeg skide på det der system, forstår du? Altså jeg ville være ligeglad med at jeg skulle ind og sidde, om jeg skulle tage 16 år, det var ikke det der var hårdt. Det hårdeste var, at du bliver udvist og din familie blev bekymrede"* Det er igen de nærmeste anerkendelsesrelationer de unge mænd lader sig påvirke af, når de forholder sig problematiserende overfor de følelsesmæssige konsekvenser deres voldsdomme. Ali beskriver, at han bliver påvirket af, at det er en mulighed at blive udvist, og denne problematisering kan afspejle en frygt for at miste kærlighedsanerkendelse indenfor privatssfæren hvis han boede i et andet land. *"Du ved, jeg vil aldrig nogensinde kunne klare mig hvis jeg kom til Tyrkiet, jeg føler mig dansk, jeg er født og opvokset her, jeg kunne ikke leve i andre lande end i Danmark jo"*. Endvidere oplevede han skam over at have påført sine forældre bekymringer. Denne oplevelse hvilket kan forstås som udtryk for, at han har udvist manglende respekt for kærlighedsanerkendelsen mellem dem, og således krænket forældrene. Slutteligt afspejler hans skam over at have påført et andet menneske fysiske krænkelser at hans grundlæggende empati og indfølelse er relevant, hvilket kan indikere at hans behov for kærlighed i privatssfæren er blevet relevant imødekommet. Det er ikke straffen der har haft betydning for Ali. Truslen om at miste muligheden for anerkendelse gennem en udvisning, samt skammen overfor offeret og forældrene har berørt ham.

De unge mænd beskriver, at de oplever opholdet i fængslerne, som en vej ind i det kriminelle liv, hvor de i fængslerne kan udvikle og forfine deres kriminelle kompetencer.

4.8.2 Forøgede kriminelle kompetencer

De unge mænd frygter således ikke fængslet, men kan derimod opleve opholdet som medvirkende til at de kan udvikle og dermed også fastholde deres position i fællesskaberne. Asad forklarer; *”Man bliver stærkere, man bliver kun stærkere fordi vejen til det kriminelle liv, det foregår via fængselslivet. De gør det meget værre ved at smide alle de unge i fængsel, meget meget værre”* Fængslerne fremstår gennem de unge mænds forklaringer som en form for lærestanstalt, som de kan udvikle og spejle sig selv i de øvrige indsatte historier og erfaringer. *”Det er fordi du sidder sammen med en hel flok, den ene han er dømt for manddrab, den anden er dømt for at smugle, den anden er dømt for tyveri, erfaring skaber erfaring, efterhånden hvad sker der? Hvis jeg kommer ind for manddrab, så fortæller de andre mig præcis hvordan jeg skal blive bedre til det næste gang. Erfaring skaber erfaring, det var det jeg mente, så du møder en hel flok, du laver det bare mere organiseret, du skaber bare flere kontakter, du får flere venner, det er vejen til det kriminelle liv”*. Grundet den erfaring og læring fængslerne repræsenterer for dem, bliver de mere dedikerede til kriminaliteten og mere opsatte på at udføre deres kriminalitet, blot på en måde så de måske ikke bliver opdagede. *” Al den tid jeg har siddet inde, så tænker jeg bare mere på hvordan jeg kommer ud og laver mere ting, mere.. Altså de fejl jeg har begået nu og blevet taget for det, altså så jeg ikke begår de samme fejl jo. Øvelse gør mester”*

Delkonklusion:

Kriminalitet og vold bliver gennem overstående beskrivelser således til en form for præstation, hvor succesen bliver målt i forhold til hvorvidt man kan udføre den og undgå en straf. Straf og sanktioner medfører blot forøgede kriminelle kompetencer og virker således kontraproduktivt, og kan være medføre vold. Mestringen af de kriminelle handlinger tillæres i de unge mænds fællesskaber, men raffineres gennem deres fængselsophold, hvor de også bliver del af en kultur og norm, hvori de kan finde anerkendelse i relation til ligestillede. Kriminaliteten er således en adfærd som er generelt anerkendelsesværdig blandt fangerne, og miljøet omkring de unge mænd understøtter således deres fortsatte kriminalitet og voldelige handlinger. Fængslerne kan i dette perspektiv ligeledes anses for at være en form for surrogatfællesskab, idet de unge mænd

også i denne forbindelse kan få understøttet og anerkendt deres identitet og selvforståelse i samspillet med ligestillede.

4.9 Identitet og selvforståelse

De unge mænd oplever ikke at det er muligt at ændre på samfundets indretning eller strukturer til gavn for deres livsvilkår. De unge mænd har enten ingen idé om hvilke ændringer de ønsker. Mica svarer at: *"Jeg ved det ikke, jeg er helt tom"*, og ellers er de af den holdning, at de selv har valgt at være del af et fællesskab, som indbefatter voldelige handlinger: *"Det er ens egen vilje"* mener Ali, mens Asad siger: *"Man vælger selv"*.

De unge mænd beskriver, at de selv har valgt deres liv. Denne oplevelser kan være en konsekvens af, at have været påvirket af en social kontrol, som har virket gennem institutionelle individualiseringsprocesser, med sigte på, at modvirke befolkningsgruppens modstand mod magtens strukturer. Denne form for social kontrol har netop sigte på, at understøtte individualiseringen blandt medlemmerne af udsatte sociale grupper, for dermed at modvirke en fælles modstand. Den senmoderne kultur understøtter individualiseringen af menneskene og udvisker dermed fællesskabets betydning. I denne sammenhæng kan det tænkes, at de unge mænd strukturelt ikke har fået adgang til den socialisering og kommunikative udvikling, som har kunnet medføre en konkret bevidsthed om og kritik af hvorledes strukturer indvirker på deres anerkendelsesbetingelser. De unge mænd problematiserer mange forhold i det danske samfund og kultur, men de retter meget sjældent blikket mod det politiske niveau og ansvarliggør dette for at deres livsposition og anerkendelsesbetingelser har formet sig som de har. Man kan således argumentere for at de unge mænds identitet og selvforståelse afspejler en vellykket social kontrol. Deres perspektiver på, at det er deres egen vilje eller valg, når de må søge anerkendelsen i alternative fællesskaber, kan udfordres.

De unge mænd problematiserer ikke deres livsvilkår og rammerne for disse. Ali beskriver; *"Der er mange der ikke vil have vores liv, men sådan er det jo, jeg kan ikke undgå det: Jeg har sortt hår, jeg hedder Ali, jeg er fra X, hvem skal give mig job? Jeg er glad for mit liv, man skal altid være glad, selvom det kunne have været helt anderledes fra starten af, sådan er det, når man en gang er faldet i, så kommer man aldrig ud, aldrig, man kan ikke,*

selvom du prøver, så kan du ikke, du bliver trukket ind i det. De ting vi har oplevet sammen, det er det der gør at man ikke kan komme ud”.

Det bliver en nærliggende tanke, at når de unge mænd i så stor grad mener at de kan få job eller har lyst til at befinde sig andre steder end hvor de er, så handler det i høj grad om deres sociale ekskluderede position i samfundet og deres tilknytningen til det surrogatfællesskab de finder anerkendelse og kompenserende respekt i. Ali beskriver hans holdning til fængselsstraf og dets virkning: *”De kan ikke bestemme over en jo, det kan godt være at de bestemmer over mig fysisk, men psykisk har jeg den samme mentalitet, de kan ikke ændre det. Uanset. Lovgivningen, staten, kommunen, de kan ikke ændre en skid, så drop det”.* Asad mener ikke at strukturerne indvirker på hans mentalitet, og dermed hans identitet og selvforståelse.

4.9.1 Delkonklusion:

De fleste af de unge mænd har, grundet manglende gensidighed i den institutionelle, retlige og samfundsmæssige anerkendelse har søgt ind i lukkede fællesskaber, hvori de har kunnet udvikle en anerkendt positiv identitet og selvforståelse. Krænkelser og social kontrol har således kunnet medføre en eksklusion og isolation fra det almene hos de unge mænd. De har derfor ikke i udgangspunktet dannet deres identitet i tråd med det der for ”majoritets-samfundet” er anerkendelsesværdigt, men har måske i stedet dannet deres identitet i tråd den kritik og krænkelser de har oplevet samt med det kompenserende fællesskabs værdier og adfærd, som de har mødt og blevet opdraget til i deres nærmiljø. Således fremstår det at de krænkende forforståelser der omslutter de unge mænd kan have medført at de har indoptaget disse forventninger, og derfor handler i tråd med de forventninger de bliver mødt af, og derfor begår nogle af de unge mænd vold.

4.9 Konklusion 1

På baggrund af den foregående delanalyse vil jeg nu besvare problemformuleringens spørgsmål 1) *Hvorledes har unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, som har begået vold, oplevet krænkelser?*

Det fælles kendetegn hos de unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund er, at de alle har begået og er dømt for vold. Volden kan på baggrund af den foregående analyse, forklares med henvisning til hhv. deres individuelle følelser og til deres tilhørsforhold til fællesskabet med ligestillede unge mænd. De hændelser og dynamikker, der har medført de unge mænds vold, kan forstås som krænkelser, der har fundet sted i alle sfærer af samfundslivet. Volden kan finde sted som spontant opståede voldelige episoder i forbindelse med et forkert blik fra en fremmed på gaden eller en krænkelser i en bus, eller volden kan finde sted med afsæt i det fællesskab som de unge mænd indgår i andre unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund.

De unge mænd har været udsat for indirekte eller direkte erfarede krænkelser af både personlig, retslig og solidarisk karakter. Derudover kan det antages, at de har været udsat for en social kontrol, som har indvirket på deres muligheder for at erfare og begrebsliggøre deres uretsbevidsthed. De er gennem statsligt styrede processer blevet afskåret for adgangen til en ligestillet deltagelse i det samfundsmæssige liv og kan derfor også antages at stå uden kommunikative midler, forhåbninger eller til at kunne yde konstruktiv modstand mod de krænkelser, de er blevet påført.

De fællesskaber de unge mænd og drenge med etnisk minoritetsbaggrund indgår i kan karakteriseres som surrogatfællesskaber, som er knyttet sammen i en modstandskultur af kompenserende anerkendelse. Fællesskaberne imødekommer deres behov for anerkendelse, skærmer dem fra yderligere krænkelser og understøtter dem i en positiv identitet og selvforståelse. Fællesskaberne medfører dog også voldelig adfærd hos de unge mænd, da den fortsatte anerkendelse i disse miljøer repræsenterer en modstandskultur og kriminelle handlinger, herunder vold.

De strukturelt begrundede krænkelser i de unge mænds skolegang kan antages at have medført en eksklusion af de unge mænd, hvor de i stedet har måtte søge alternative former for anerkendelse i fællesskaber udenfor skolen. De unges mænds vold kan således anses for at være et symptom på, at de i deres skolegang har været underlagt institutionelle mekanismer: en social og kulturel kontrol, som har medført eksklusion af dem individuelt og som befolkningsgruppe

De unge mænds beskrivelser af deres møder med politiet afslører et ulige magtforhold mellem politiet og de unge mænd, som de unge mænd ikke mener, kan udfordres. Denne asymmetriske relation medfører krænkelsesoplevelser af fysisk, retlig og solidarisk karakter, som de unge mænd ikke kan yde modstand mod eller ændre på.

De unge mænd beskriver alle, at de i mødet med myndighedssocialrådgivere har mødt retlig anerkendelse i form af en myndighed der har haft de rette intentioner om at hjælpe, samt har imødekommet de unges mænds rettigheder. De unge mænd beskriver at de ikke har fundet den foranstaltede støtte virkelig hjælpsom, samt at de har udtalt bevidsthed om, ikke at være ligestillet med etnisk danske borger for loven, hvilket opleves som uretfærdigt. Lovgivningen forårsager krænkelse, men også forøget anerkendelse og omsorg for de mænd, der er mest truede af lovgivningen. På baggrund af ovenstående understøttes de unge mænd i en fortsat isolation i deres fællesskaber, hvilket kan medføre vold.

Mediernes historier om de unge mænd yder indflydelse på, at de oplever krænkelse, hvilket de beskriver sker når de kontinuerligt oplever sig mødt af negative forståelser. Reaktionen bliver hadefyldt, men bevirker også, at de unge mænd trækker sig tilbage og isolerer sig i deres fællesskab. Mediernes fokus kan ligeledes også antages at skabe rammer for, at der konstrueres særlige sociale positioner i de unges mænds miljø, hvor voldelige adfærd bliver efterstræbelsesværdigt, samt at de unge mænd indoptager de stigma de er om givet af og danner deres identitet i tråd med disse. Mediernes stigma af de unge mænd og deres miljø fastholder og bevirker eksklusionen af de unge mænd, samt skaber forudsætninger for at de vil begå yderligere vold.

Krænkelser og social kontrol har således kunnet medføre en eksklusion og isolation fra det almene hos de unge mænd. De har derfor ikke i udgangspunktet dannet deres identitet i tråd med det der for ”majoritets-samfundet” er anerkendelsesværdigt, men har måske i stedet dannet deres identitet i tråd den kritik og krænkelse de har oplevet, samt med det kompenserende fællesskabs værdier og adfærd.

Jeg ser, begrundet i den foregående analyse utallige eksempler på krænkelser og eksklusionsprocesser der har bevirket, at de unge mænd i en søgen efter tilhørsforhold og anerkendelse, har søgt i retning af og er blevet optaget i fællesskaber de i dag ikke oplever at kunne være foruden. Den sociale livsposition de unge mænd er i menes at kunne tilskrives krænkende strukturer, institutionelle mekanismer og sociale processer, der medfører udelukkelse, isolation og krænkelser for nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund. Jeg vil argumentere for, at disse unge mænd kan anses for at være ekstremt ekskluderede fra deltagelse i samfundslivet på grund af krænkelsesoplevelser, som har medført at de hverken mener eller ønsker, at det kan blive muligt for dem at opnå en anerkendt position i samfundet. Denne socialt marginaliserede position medfører, at de på baggrund af individuelt eller kollektivt begrundede motiver, kan begå vold.

Nedenfor udarbejdes en analyse, som har til hensigt at besvare problemformuleringens spørgsmål 2. Denne besvarelse vil medvirke til forståelsen af, hvorledes de oplevelser af krænkelser de unge mænd beretter om opstår i relation til det senmoderne samfunds belastninger.

5. Analyse 2

Hensigten med denne del af specialet er, med et kritisk anerkendelsesteoretisk afsæt, at besvare specialets problemformulering; 2) *”Hvordan kan man forklare forekomsten af krænkelsesoplevelser og vold i lyset af teorier om belastningsformer i det senmoderne samfund?”*

5.1 Samfundsanalysens teori og normative standpunkt

Axel Honneths anerkendelsesteori medfører, som tidligere beskrevet, et empirisk, normativt og kritisk afsæt for nærværende analyse af, hvorledes man i et anerkendelsesteoretisk perspektiv kan forklare belastninger i det moderne samfund. Analysen vil således diskutere hvorledes samfundsmæssige belastninger i det senmoderne har betydning for menneskers realisering af det gode liv. De teoretiske diskussioner vil dernæst blive perspektiveret til de unge mænds krænkelsesoplevelser fra analyse 1.

Da jeg i belysningen af specialets problemformulering positionerer mig i tråd med den kritiske teori, som har fokus på at belyse lidelses- og krænkelseshistorier, har jeg valgt at

inddrage teorier og sociologer som repræsenterer det samme fokus og videnskabsteoretiske position, som specialet gør. Den nedenstående analyse anvender derfor primært Axel Honneth, den canadiske filosof Charles Taylor, den franske sociolog Alain Ehrenberg samt den tyske sociolog Hartmut Rosa.

Det har været afgørende for mit valg af teori, at den har kunnet begrebsliggøre hvorledes krænkelse kan forekomme i forbindelse med belastninger i det senmoderne, for herigennem at sikre forklaringskraften omkring hvorledes vold begået af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, kan optræde som en konsekvens af krænkelse og belastninger i det senmoderne samfund.

Den overordnede hensigt med denne analyse er på den ene side at beskrive de udfordringer og belastninger alle mennesker oplever i den moderne kultur, men også, med mit empiriske afsæt, at diskutere hvilke konsekvenser disse udfordringer har for de unge mænd, som måske ikke har de ressourcer der påkrævede for at kunne imødekomme det pres de implicit underlægges i det senmoderne samfund.

Nedenstående delanalyse omhandler hvorledes det senmoderne samfunds kultur er under indflydelse af neoliberalistiske styringsrationaler, som indvirker på kvaliteten af det levede liv og skaber belastninger for mennesker.

5.2 Neo-liberale idealer

Spørgsmålet om anerkendelse i den senmoderne kultur deler ofte omdrejningspunkt forskellige teoretiske diskussioner af, hvad der kendetegner det senmoderne samfund. Diskussionen omhandler hvorledes den nuværende sociale struktur understøtter en misforstået frihedskultur og frembringer accelererede krav og omskiftelige mål for den menneskelige selvrealisering. I relation til denne diskussion retter mange sociologer en kritik mod det senmoderne samfunds misforståede frihedstænkning, som menes at medføre sociale patologier.

Honneth mener, at det senmoderne samfund er under indflydelse af et neoliberalt regime. Den neo-liberale tænkning udspringer delvist af et kritisk ståsted overfor velfærdsstaten, som neo-liberalisterne mener udøver for stor kontrol over borgerne. Neo-liberalismen

overtager gennem en reflektiv styring foregående emancipatoriske bevægelers ideal om det frie autonome menneske, som af neo-liberalismen anvendes som et teknisk middel til styring og målopfyldelse (Dean 1999:248). Frihed anses som et artefakt der fremkommer som en konsekvens af en kulturel evolution, der har formet markedets værdier og regler (ibid: 249). For neo-liberalismen tegnes mange af dets grundlæggende værdier af den politiske økonom F. A. Hayek, som friheden således: *”Mennesket har ikke udviklet sig i frihed. Som medlem af den lille flok, som det var nødvendigt at indgå i for at overleve, var mennesket alt andet end frit. Friheden er et produkt af civilisationen, der befriede mennesket fra de snærende bånd, som fandtes i den lille gruppe, og hvis skiftende sindstemninger selv lederen måtte følge. Frihed blev kun muligt i kraft af den gradvise udvikling af civilisationens disciplinering, som samtidig er frihedens disciplinering. Denne beskytter mennesket mod andres vilkårlige vold ved hjælp af generelle og abstrakte regler og gør det muligt for det enkelte individ at forsøge at opbygget beskyttet domæne, som ingen andre kan blande sig i, og inden for hvilket han kan bruge sin viden til egne formål. Vores frihed er kun mulig i kraft af frihedens indskrænkninger”* (Hayek i Dean 1999:249) . Frihed er hermed ikke noget naturen, politik eller regeringer kan frembringe, men opstår i forlængelse af civilisationen og den disciplinering der foregår indenfor rammerne af denne. Adfærdsregler menes at understøtte mennesker i tilpasningen til og udviklingen af deres miljø. Reglerne, både de abstrakte og de upersonlige signaler, erfares gennem markedets, sprogets, moralens og lovens *”spontane sociale orden”* (ibid:250). Dette medfører at fornuften bliver en følge af civilisationen, hvor de tillærte adfærdsregler gør mennesket intelligente, og derfor er det kun gennem underkastelse til disciplineringen gennem de sociale ordener mennesket kan blive fri (ibid:250).

Markedet står centralt i den neo-liberalistiske idé, idet et marked i ligevægt menes at kunne medføre de rammer for menneskets selvrealisering der er nødvendige. Endvidere ses markedet at medføre konkurrence mellem subjekterne, således de gennem et konkurrenceelement kan øge deres selvværd og præstere med anseelse til følge (Willig 2007:158). Denne markedslogik indvirker på menneskets selvrealisering, hvor de bliver tvunget til at realisere sig med fokus på hvordan de optimerer, effektiviserer sig selv, for at opnå markedsandele. Mennesket er således også tvunget til at være fleksibel og

omstillingsparat, således dets præstationer hele tiden tilpasser sig omgivelsernes forventninger og krav.

5.2.1 Den forvrængede frihedskultur

Honneth kritiserer neoliberalismens menneskesyn og værdisæt for, at der er opstået en ny form for individualisme, hvor han mener, at mennesket bliver; ”*opmuntret til at gøre sig selv til centrum for deres egen livsplanlægning og livsførelse*” (Honneth 2006:49).

Honneth argumenterer dog også selv for, at individualiseringen kan styrke den individuelle handle- og refleksionsevne, men han mener dog fortsat, at realiseringen af det autonome subjekt er bundet op på anerkendelsen, som udfolder sig relationelt. Honneth fremhæver den hegelske forståelse af frihed, hvor friheden muliggøres af sociale anerkendelsesrelationer, hvor mennesker gensidigt sætter hinanden fri. Denne grundlæggende præmis for selvrealiseringen overses i neoliberalismens snævre forståelse af individuel frihed, og således modarbejder det neoliberale på et ubevidst plan grundbetingelserne for anerkendelse.

I den forbindelse argumenterer Honneth for, at den individuelle selvrealisering i det senmoderne vestlige samfund har udviklet sig til en ideologisk og økonomisk produktivkraft, som under et falsk påskud om øget frihed, fastholder individet på at være omstillingsparat (Honneth 2005: 56). Selvrealiseringen har således i det neoliberale paradigme mistet sit anerkendelsesmæssige formål og er i stedet blevet legitimationsgrundlag for det etablerede systems krav om at præstere effektivt (Honneth 2005: 46). Den neoliberale forståelse af frihed som uafhængighed, mener Honneth er ødelæggende, da den underkender den menneskelige natur (ibid:224). Honneth hævder derfor, at vi i dag ”*lider under et falsk social- og selvforhold fordi det senmoderne samfund i urimelig grad, har ladet aspekter af det, der tilsammen hører til en moderne frihedskultur og gjort dem til det eneste udgangspunkt for vores personlige forståelse af autonomi*” (120:2006).

Den individualisering, der opstår i forlængelse af det neoliberale ideal, mener Honneth, har medført en ensidiggørelse af Charles Taylors romantiske ideal om autenticitet, hvor individet forstår sig selv som kilden til egen frihed (Honneth 2003:133). Charles Taylor beskriver i sit autenticitetsbegreb, at det at være autentisk indebærer, at ”*Jeg er tro mod*

min egen originalitet og denne er noget kun jeg kan give udtryk for og opdage. Når jeg giver udtryk for den definerer jeg også mig selv” (Taylor 2002:82). Altså skal mennesket for, at kunne være autentisk, selvstændigt have mulighed for at erfare sit personlige og indre ”selv” uanfægtet af evt. kulturelle eller sociale begrænsninger. Når subjektet har erfaret sit selv, bliver det i stand til at udtrykke og realisere det i relationerne til andre, hvor det relationelle samspil definerer det enkelte menneskes originalitet. Denne autentiske erfaring og realisering af den menneskelige kerne, skal således ske uden krænkende og forvirrende indflydelse fra de omgivende strukturer. Autenticiteten hos Charles Taylor knytter an til Honneths frihedsdiskussion, og beskriver, at der i de moderne liberalistiske samfund er sket en udvikling, hvor mennesket er blevet fritsat fra dets oprindelige betydningshorisonter, og skal derfor ”*finde sig selv af egen kraft og i egen ret*” (Taylor 2002:11). Den menneskelige frihed bliver hermed udtrykt gennem hvorvidt subjektet formår at påtage sig ansvaret for egen realisering.

Charles Taylor mener, som Honneth, at ”*frihed kun kan komme til udfoldelse indenfor fællesskabets betydningshorisonter*” (Juul 2010:261). Frihed er således heller ikke for Taylor forbundet med individuel selvrealisering, men derimod kan friheden kun realiseres ved deltagelsen i et fællesskab med fælles normer som fungerer som den betydningshorisont man definerer sig selv og handler ud fra.

Alain Ehrenberg (2010) beskriver , i tråd med både Taylor og Honneth, at nutidige strukturelle strømninger medfører, at mennesket understøttes i at forvalte sin egen autoritet, og dermed individuelt antages at indeholde potentialet til at realisere egen frihed.

Autenticitetsidealet fungerer således som et positivt ideal om, at mennesket skal være ærlige overfor sig selv. Under den neo-liberalistiske indflydelse bliver idealet forvrænget, og medfører i den nuværende forståelsesramme selvcentrede personlighedsstrukturer med snævre egoistiske interesser. De egoistiske interesser medfører, at hvor mennesket tidligere har handlet og defineret sig selv ud fra, hvad der for fællesskabet var meningsfuldt, bliver det nu individets egne forestillinger om meningsfuldhed, der er styrende for dets handlinger.

5.2.2 Påtvungen selvrealisering

Honneth kritiserer i individualiserings- og frihedsdiskussionen således senmodernitetens stærke fokus på det uafhængige og selvforbedrende individ, hvis fremkomst understøttes af den neoliberalistiske frihedstænkning. Honneth taler om, hvordan den permanente selvrealiseringstvung fører til psykiske belastninger i form af tomhed og handlingslammelse: *”Subjekterne, som fra alle sider bliver holdt fast på, at de skal vise sig åbne for en autentisk selvrealiserings psykiske impulser, har kun valget mellem en foregivet autenticitet eller flugt ud i den depressive sygdom, mellem en af strategiske grunde iscenesat originalitet og en pludselig sygelig tavshed.”* (Honneth 2005:58). Selvrealiseringstvungen består i, at individet ubevidst er tvunget til at vælge selv, genopfinde sig selv og sin livsvej ud af sit eget indre. Individet skal med andre ord egenhændigt være i stand til at træffe de rigtige valg og styre sin egen skæbne. Dette medfører en risiko for, at menneskets fejlslagne handlinger opleves som et individuelt problem. Den indadvendte søgen efter fejl og den deraf følgende selvbebrejdelse medfører, ifølge Honneth, depressive symptomer hos individet (Honneth 2005:57), hvilket bl.a. hænger sammen med, at muligheden for kritik af samfundet mindskes, når individet kun kan rette kritik mod sig selv (Honneth 2006:179). Ehrenberg beskriver ligeledes, at når handleregulering bliver et indre anliggende, så er man også selv ansvarlig for sine handlinger.

5.2.3 Opsamling og diskussion

Med afsæt i ovenstående karakteristik af det senmoderne samfund kan man anse fremkomsten af belastninger i den senmoderne kultur for at opstå i forbindelse med en neo-liberal tænkning og en forvrænget frihedskultur. I det senmoderne samfund fungerer selvrealiseringen som legitimerende for det strukturelle fokus på økonomi og produktion. Menneskets autentiske selvrealisering og identitet bliver hermed bundet op på en individuel og effektiv optimering af handlinger og præstationer i en søgen efter anerkendelse, og fællesskaberne udvandes.

Den sociale anerkendelse og selvrealiseringen søges således ikke med afsæt i autentiske anerkendelsesbehov i relationerne til andre mennesker og til samfundet. I et anerkendelsesteoretisk perspektiv konstitueres oplevelsen af reel anerkendelse dog kun

gennem oplevelsen af gensidige og ligeværdige anerkendelsesrelationer indenfor privatssfæren, den retslige sfære, samt den solidariske sfære. Dette er grundlæggende for den menneskelige selvrealisering, men relationerne er også afgørende for realiseringen af det retfærdige samfund. Når ansvaret for selvrealiseringen hviler på det enkelte subjekts skuldre, så forsvinder relationernes og gensidighedens betydning. Når målene for hvad der er anerkendelsesværdigt defineres af markeds kræfterne, så bliver menneskets selvforhold og forholdet til andre mennesker instrumentielt. Da relationerne til andre mennesker er præget af konkurrence, som ligeledes vanskeliggør den fælles vilje- og erfaringsdannelse. Konsekvensen bliver at mennesket efterlades alene med deres krænkelsererfaringer eller uretsbevidsthed, men kan ikke finde fællesskaber hvori det kollektivt kan kritisere og skabe forøget retfærdighed i de krænkende strukturer der er ansvarlige for deres ulykke og lidelse.

Dette må medføre subjektive erfaringer af krænkelser indenfor alle anerkendelses sfærer. Men hvis samfundets lovgivning, strukturer og institutioner ligeledes afspejler den manglende gensidighed, så kan dette medføre krænkelseroplevelser af betydning for hele befolkningen, men måske særligt for udsatte grupper i samfundet, som måske ikke har de kompetencer og dispositioner det senmoderne samfund efterspørger, endsi ge ressourcerne til at gøre modstand mod dem.

De unge mænd beskriver, at de gennemgående ikke oplever, at være ligestillede med majoritetsbefolkningen. Dette afspejler sig konkret i den retslige sfære, hvor den strafferamme de er underlagt, kan føre til udvisning. Jeg ser ligeledes, at det manglende fællesskab med samfundet også afspejler sig i deres oplevelse af at stå udenfor samfundet, eksempelvis i forbindelse med deres møde med myndigheder, sagsbehandlere, og deres skolegang. Derfor er de nødsagede til at søge mod alternative fællesskaber for at finde relationelle bånd der kan understøtte deres selvrealisering. Slutteligt afspejler deres eksklusion sig også i den mediemæssige diskurs, som de oplever fremhæver dem til at tilhøre en kategori af borgere, som er ekstraordinært kriminelle og voldelige. Savnet på gensidighed indenfor de institutionelle, retlige og solidariske sfærer, har for de unge mænd medført relationerne til de ekskluderede fællesskaber. Alle informanterne beskriver dog også, at de har haft en relation til en støttekontaktperson, hvor vedkommendes forståelse

og tilgængelighed har haft betydning for de unge mænds oplevelse af anerkendelse. Når man sammenholder de unge mænds oplevelser af hhv. krænkelser og anerkendelse, fremstår det tydeligt, at når de har oplevet krænkelser har anerkendelse, gensidighed og fællesskab ikke været en del af samspillet. Men når de unge mænd fortæller om oplevelser omhandlede anerkendelse, som er det relationerne eller fællesskabet, som har haft afgørende betydning.

Det der bliver interessant i denne forbindelse er iagttagelsen af, hvorledes de alternative fællesskaber viser sig frugtbare for de unge mænds selvrealisering. Samfundet, kan med afsæt i ovenstående teoretiske redegørelse, anses for at være præget af en norm- og retningsløs tilstand, hvori mennesket selv må definere hvad det gode liv er uden fællesskaber der kan præsentere normgivende retningslinjer. Beskrivelserne af fællesskaberne derimod, medfører indsigt i, at de repræsenterer de unge mænd for fælles normer, tryghed, forudsigelige anerkendelsesbetingelser og –relationer, samt et skærmende fællesskab. Det tilhørsforhold og anerkendelse de unge mænd finder her, repræsenterer således alle sfærer af anerkendelse. Tilhørsforholdet er dog formet med afsæt i en modstand og vrede mod det omgivende samfund, hvilket viser sig gennem kriminalitet og vold. De unge mænd mener, at et manglende tilhørsforhold til fællesskabet, kan medføre tab af identitet og ære, hvilket synes sandsynligt set i sammenhæng med, at det omgivende samfund ikke kan tilbyde dem samme anerkendelsesbetingelser.

Med afsæt i disse observationer, kan man forklare hvorledes de unge mænds krænkelsoplevelser og vold kan anses, at tage afsæt i neo-liberalistiske værdier og frihedsforståelse. Denne politiske kurs medfører en individualiseringstendens i samfundet, som nedbryder de menneskelige og samfundsmæssige fællesskaber og relationer. Dette får betydning for det majoritetsbefolkningens anerkendelsesbetingelser og mulighed for positiv selvrealisering, som herved hviler på et grundlag, som ikke medfører reel anerkendelse. Det viser sig dog, indenfor dette speciales problemfelt, at de unge mænd formår at få imødekommet deres anerkendelsesbehov i alternative sammenhænge, hvor fællesskabet med andre ligestillede bliver afgørende for deres selvrealisering.

Det anerkendelsesteoretiske udgangspunkt for denne analyse, bibringer mig ligeledes en kritisk opmærksomhed på, hvorledes institutionelle mekanismer systematisk kan forårsage krænkelse og ulige livschancer blandt befolkningen. Samfundets institutioner, som understøtter menneskets socialiseringsproces, dets læring og kompetencer, samt udfører grundlæggende omsorgsfunktioner i det sociale liv vil være repræsentant for politiske værdier, som vil præge institutionernes logikker og målsætninger. Disse institutionelle logikker vil således også indvirke på den menneskelige selvforståelse og selvrealiseringsproces.

Honneth definerer i anerkendelsesteorien idéen om den sociale kontrol, som gennem kulturelle udelukkelsesprocesser og institutionelle individualiseringsprocesser, påvirker subjekternes artikuleringssevne og individualisering. Den sociale kontrol udfolder sig gennem kulturelle udelukkelsesprocesser, som indvirker på indretningen af de offentlige uddannelser, i medierne og i den politiske offentlighed. Formålet med denne kulturelle kontrol er at påvirke subjekternes kommunikative færdigheder for at sikre at magtstrukturerne bevares. Den sociale kontrol udføres ligeledes gennem institutionelle individualiseringsprocesser, som er statslige eller erhvervsorganisationer, der understøtter de individualistiske handlinger, således det bliver vanskeligt for befolkningen at danne fælles erfaringer og hermed yde fælles modstand mod de belastninger og krænkelse de oplever. Når den strukturelle dynamik søger at optimere borgernes handlingsduelighed for dermed at kunne sikre optimeringen af staten som helhed, bliver fokus således også for det institutionelle virke, at understøtte individualiseringen og subjekternes kompetencer, præstationer og optimering af deres ressourcer.

Honneth beskriver, at det særligt er udsatte grupper denne sociale kontrol er rettet mod, og analyse 1 beskriver også, hvorledes de unge mænd kan antages, at være underlagt en social kontrol. Denne viser sig ex. igennem en delvis fraværende uretsbevidsthed, samt den isolation, som de har fundet i det ekskluderede fællesskab. Jeg vil dog argumentere for at denne kontrol også kan ramme bredere i befolkningen. Jeg beskrev tidligere, hvorledes mennesket har kun har blik for, at det individuelt bærer ansvaret for at lykkes. Individualiseringen medfører, at såfremt et menneske fejler, så retter mennesket det kritiske blik mod sig selv. Konsekvenserne af selvbebrejdelsen kan blive, at mennesket

oplever symptomer på ensomhed, stress og depression. Her ser jeg en klar sammenhæng mellem den sociale kontrols sigte og de empiriske konsekvenser, der viser sig i forbindelse med fremkomsten af sociale patologier. Det individualiserede menneske formår ikke at ansvarliggøre eller kritisere strukturerne individuelt eller kollektivt, når konsekvenserne af belastninger indfinder sig, eksempelvis i form af depression, idet de i deres selvforståelse bærer ansvaret for dysfunktionaliteten i deres liv. Svaret bliver, for mange, på trods af den pågående diskussion og fokus på sociale patologier, at man medicineres for lidelsen. Med afsæt i teorien om den sociale kontrol kan man anse individualiseringsprocesserne for virksomme, når det senmoderne menneske ikke ser eller adresserer strukturerens betydning for den subjektive lidelse.

Man kan anse en diagnose, såsom depression eller stress, som et strukturelt modsvar på menneskelig lidelse. En diagnose eller en sygdom i medicinske termer henviser til en biologisk eller genetisk defekt, som evt. kan behandles med medicin. Menneskets udmattede og forvrængede tilstand adresseres således gennem diagnostisering og medicinering, mens den virkelige årsagsbegrundelse, som kan være strukturelle belastninger, usynliggøres i takt med, at mennesket forsvinder bag diagnosen. Sociale patologier bliver, som også Honneth beskriver, således ikke kun et sygdomstræk hos det enkelte individ, men et sygdomsforhold, der kendetegner samfundet som helhed.

Nedenfor vil jeg belyse hvorledes Hartmut Rosa mener, at det senmoderne menneske og samfundet styres af et tidsregime, hvis fokus og styringsrationaler anses for at være opstået i tråd med en kapitalistisk logik. Tidsregimet og den deraf følgende sociale acceleration indvirker på kvaliteten af det menneskelige liv på en måde som medfører at mennesket belastes og fremmedgøres.

5.3 Den sociale acceleration og præstationernes betydning

Hartmut Rosa mener, at subjekterne i det moderne samfund bliver styret af et usynligt og uartikuleret tidsregime, hvor tidslige processer og normer, der er opstået med udgangspunkt i den kapitalistiske produktionslogik indvirker styrende på samfundet (2014). Rosas teori om social acceleration og deceleration beskriver hvorledes intet valg eller prioritering bliver stationært eller ”godt nok”. Det gode liv redefineres, forhandles og

bevæger sig kontinuerligt, og dette medfører, at det moderne menneske hele tiden, i en hektisk jagt, skal realisere sig selv gennem målrettede og afstemte handlekompetencer overfor strukturelt definerede mål for anerkendelse. Den kapitalistiske logik rækker således langt ind i det menneskelige liv, hvor mennesket ligeledes hele tiden må effektivere dets egne handlinger og sociale position for blot at kunne holde sig oprejst.

Den sociale acceleration drives bl.a. frem af konkurrenceprincippet, som yder indflydelse på alle sfærer af samfundslivet, da man indretter produktionen af sine ydelser eller de private præstationer efter ønsket om opnåelse af konkurrencefordele (Rosa 2014:33). Her ses hos Rosa et sammenfald med den foregående kritik af de neo-liberalistiske markedslogik og det menneskesyn der følger heraf. Den sociale acceleration sammenholdt med den forvrængede forståelse af frihed i senmoderne kultur medfører, at menneskene på isoleret og selvstændig vis hele tiden skal orientere sig, udvikle sig og performe i relation til hurtige og omskiftelige mål for anerkendelsen og selvrealiseringen. Anerkendelse i det senmoderne samfund er dermed ikke noget man er sikret i kraft af sin menneskelige eksistens, men er noget, man skal gøre sig fortjent til gennem målrettede, personlige præstationer. Den sociale acceleration og konkurrencedimensionen af denne dynamik medfører, at mennesket må indoptage principperne om vækst, konkurrence og præstationer for at overhovedet at gøre sig forhåbninger om at følge med. Den centrale belastning i det senmoderne samfund bliver hermed det tidspres, der hele tiden påvirker menneskets muligheder for selvrealisering.

Rosa ser, at konkurrenceprincippet medfører, at mennesket retter sine præstationer mod erhvervelse af konkurrencefordele eller fastholdelse af en social eller professionel position, hvilket en høj hastighed forøger chancerne for. Derfor bliver mennesket hele tiden nødt til at investere tid i sin konkurrenceevne for at kunne fastholde denne. Subjekterne stilles derfor hele tiden overfor at skulle træffe relevante valg og prioritere tiden rigtigt.

Befolkningen i det senmoderne samfund lider således under at skulle administrere sin egen selvrealisering i relation til de omskiftelige optioner og normer for anerkendelse. Princippet om konkurrence, som initieres i den kapitalistiske tænkning, påvirker således hele det sociale liv, og menneskene bliver nødsagede til at acceptere og internalisere denne

konkurrencepræmis, for at kunne følge med. Det sociale liv formes af den sociale acceleration og menneskets frygt for et ødelæggende tab af anerkendelse. Det senmoderne menneske fremstår således drevet af en frygt for at miste anseelse og position, såfremt de standser forpustede op eller ryger af ”hamsterhjulet”. Det bliver paradoksalt, at menneskene under den sociale acceleration hele tiden løber hurtigere efter flygtige og omskiftelige mål, da erhvervelsen af målene ikke medfører den ønskede anerkendelse. Lige så snart målet er nået, defineres der nye mål som igen skal forfølges.

Rosa mener de senmoderne højhastighedssamfund, kan tilskrives betydning for forekomsten af sociale patologier. Mennesket tvinges hele tiden til at præstere og optimere, og herved mister subjektet retning og mening i livet, og fremmedgøres. Fremmedgørelsen viser sig overfor det fysiske rum, ting, egne handlinger, overfor tiden, og overfor sig selv og andre, og denne fremmedgørelse fører i sidste ende til disintegration. Fremmedgørelsen kan således anses for at fremkomme som et symptom på, at mennesket belastes af den konstante jagt på anerkendelse. En anerkendelse som dog ikke afspejler de menneskelige behov, men som derimod afspejler det senmodernes samfunds kapitalistiske logik og optimeringsprocesser.

Rosa mener, at der udover accelerationsprocesserne eksisterer decelerationsprocesser, der tilsigtet og utilsigtet medvirker til at samfundets hastighed nedsættes. Han fremhæver, at deceleration fremkommer som en dysfunktionel konsekvens af den sociale acceleration. Decelerationen kan bl.a. optræde som psykopatologisk depression, som forstås som individuelle reaktioner på et for belastende accelerationspres (ibid:43) Rosa bemærker, at depression og andre burn-out syndromer har været mest udtalt i det seneste årti. Rosa påpeger hermed indikationen af, at fremkomsten af sociale patologier i samfundet, kan forbindes med de belastninger der opstår i det senmoderne samfund når fokus anlægges på det individualiserede subjekts præstationer. Kategorien med de dysfunktionelle konsekvenser kan ligeledes rumme eksklusionen af arbejdstagere, som grundet deres manglende evne til at holde trit med kravene om fleksibilitet og hastighed, decelereres for deres manglende konkurrenceevne. De ekskluderede er ramt af ”ekstrem deceleration i form af langvarig arbejdsløshed” (ibid:43).

5.3.1 Opsamling og diskussion

Det individualistiske fokus på optimering, som følger af den sociale accelerations logik, samt strukturernes og menneskenes fokus på de individuelle præstationer og konkurrence betyder, at mennesket isoleres i deres effektive forfølgelse af individuelle målsætninger. Anerkendelsen begrundes hermed i det menneskelige ”indre” og de subjektive ressourcer bliver det væsentligste element, når mennesket skal præstere.

Dette skaber et individualiseret afsæt for anerkendelse, som således også vil påvirke fællesskabernes funktion og betydning i det sociale liv. På baggrund heraf fremkommer der belastninger for det enkelte individs anerkendelsesbetingelser, men logikken afspejles ligeledes i samfundets anerkendelsesstrukturer. Erosionen af fællesskaberne får konsekvenser for sammenhængskraften og solidariteten i samfundet, og dermed for den menneskelige erfaring af anerkendelse, samt forøget eksklusionen og ulighed. Således rammer konsekvenserne af den sociale acceleration alle mennesker, men måske særligt de mennesker, som ikke er i besiddelse af de egenskaber og kompetencer et liv i overhalingsbanen kræver.

Hvis mennesket ikke kan imødekomme kravet om hele tiden at være i bevægelse og udvikling, eller hvis mennesket ikke viser tilpasningsevne og fleksibilitet, vil de ikke kunne præstere meningsfuldt i den senmoderne kultur. Denne dimension af den sociale acceleration kan være virkningsfuld at sammenholde med de unge mænds skolegang. De unge mænds skolegang har været karakteriseret af adfærd, fravær og fysiske konflikter, som ikke har kunnet imødegå de præstationer skolen forventer og anerkender hos sine elever. De unge mænd problematiserer ikke selv deres faglige kompetencer, men beskriver dog, hvorledes det er deres eget personlige ansvar, at de har en delvist mislykket skolegang bag sig.

Når de unge mænd beskriver, at det er deres eget ansvar, at skolegangen forløb som den gjorde, kan det afspejle en vellykket individualisering. De unges mænds adfærd menes dog også at afspejle en modstand mod strukturelt begrundede krænkelser og institutionelle dynamikker, som har bevirket, at de har søgt anerkendelse i fællesskaberne udenfor skolen. Skolen og de øvrige institutioner, som skal imødegå de unge mænds behov for omsorg,

udvikling og støtte, kan have handlet i relation til en kapitalistisk logik, hvor de unge mænd, før de har haft chancen for at bevise deres værd, er blevet tilsidesat som fejlinvesteringer. De krænkelser de unge mænd har oplevet under deres opvækst ex i skolen, men også i mødet med det de institutionelle mekanismer i sociale system og retsvæsenet, kan således have været medvirkende til, at de ikke har opnået de ønskværdige faglige og fleksible kompetencer. De institutionelle krænkelser og disciplinering kan i dette perspektiv bære en del af ansvaret for at de unge mænd i dag kan betegnes som ekstremt ekskluderede. De fløj måske så tidligt af hamsterhjulet, at deres grundlæggende identitetsudvikling og selvforståelse afspejler denne eksklusion og således heller ikke forstår sig selv som et menneske, der kan eller har interesse i at præstere relevant.

Men måske har de unge mænd, grundet deres modstand og eksklusion, heller ikke i samme grad, som mange andre mennesker indoptaget de dynamikker og forståelser, der driver det senmoderne menneske og samfund frem og derfor fortsat er i stand til at indgå i og realisere sig som menneske i et fællesskab? Her kan de unge mænds fællesskaber blive et frugtbart sted for en selvrealisering for de unge mænd. På trods af, at mange af fællesskabernes værdier og normer står i modsætningsforhold til det alment anerkendte, så har de indenfor fællesskabets rammer deres egne normer og betydningshorisonter og et særligt stærkt fællesskab. På denne måde kan man måske forstå fællesskaberne som positive decelererede forskansninger i det senmoderne samfund. Jeg ser at de unge mænd er ekstremt ekskluderede fra majoritetssamfundet, men de mænd mener ikke selv, at det er et ufrugtbart sted de befinder sig.

De unge mænd jeg har talt med problematiserer ikke de perioder de har opholdt sig i fængslet, men beskriver det snarere som en ferie. Men hvis man forstår også deres fællesskaber for at være underlagt den sociale acceleration, så kan fængselsopholdene måske tjene som et decelereret åndehul hvori de kan forbedre og raffinere deres kriminelle præstationer. De unge mænd er i fængslet for en tid beskyttet mod de trusler og konflikter, som mange gange er en del af deres hverdag. Her kan de udvikle deres kriminelle kompetencer og præstationer uden at være omgivet af trusler og nødvendigheden i at skulle præstere og positionere sig inden for deres fællesskab, og i det omkringliggende samfund. Det fremstår gennem samtalerne med de unge mænd, som om de præstationer der for dem

er væsentlige, og som de selv anerkender hos andre kriminelle, er når man laver kriminalitet, uden at blive opdaget. Uopdaget kriminalitet bliver således en præstation, som i deres fællesskab medfører anerkendelse og position. I dette perspektiv kan man måske anse voldelige gerninger, som handlinger, der medfører anerkendelse i modstandskulturen, hvilket kan virke befordrende for de voldelige handlinger.

Det individualiserede senmoderne menneske, der står foruden meningsfulde fællesskaber, fornødne faglige eller sociale kompetencer, eller som ikke kan følge med og præstere relevant, er i risiko for at falde eller blive ekskluderet. Desto længere mennesket bliver liggende, desto sværere bliver det at rejse sig igen, og desto mere ekskluderet man er desto sværere er det at komme ind på det senmoderne marked igen. Men når det senmoderne mennesker bliver forpustet, standser op eller ligger helt stille med stress eller depression, så forældes deres kompetencer og aktualitet hurtigt, og de er i fare for at opleve eksklusionen. Mennesket er således hele tiden i fare for at blive overflødiggjort og ekskluderet fra deltagelsen i det samfundsmæssige liv, og denne angst medvirker til at man ikke siger fra overfor belastningerne, men først bliver bremset når depressionen eller stress ligger én helt ned.

En ekskluderet tilstand er vanskelig at vende. Udsatte og ekskluderede mennesker vil, som sagt, have vanskeligt ved at præstere relevant, eller ved at komme i nærheden af optioner eller muligheder, der kan give dem adgang til majoritetssamfundet igen. Dette kan medføre ekstremt eksklusion og psykopatologiske tilstande. Disse tilstande skubbes til side af en markedslogik, som diagnosticerer subjekterne, og ikke mener at ressourcerne eller præstationerne mere er anvendelige. De nævnte tilstande kan ligeledes medføre at de individuelle eller kollektive krænkelseroplevelser og hermed kritikken af samfundet forstummer, idet de interrelationelle forudsætninger heller ikke er tilstede for konstruktionen af en fælles uretsbevidsthed.

De unge mænds handlinger, på trods af den ekstreme eksklusion deres adfærd udspringer af, fremstår dog relevante i relation til det fællesskab de er en del af. De har kompetencer og er velsocialiserede indenfor rammerne af deres fællesskab, hvor de ligeledes er omstillingsparate og risikovillige. De tager ansvar for dem selv og andre. Det er den

adfærd, hvorved man opnår og fastholder anerkendte positioner i det senmoderne samfund, men de unge mænd er stadig i en social position som ikke imødekommes af anerkendelse. Den manglende anseelse kan begrundes i deres modstandsadfærd og kriminalitet, men de stigma som de påføres generelt i samfundet, medvirker fortsat til at deres kompetencer ikke opdages og de fastholdes i den ekskluderede tilstand. Således fremgår det at de unge mænd rent faktisk er i besiddelse af grundlæggende egenskaber, som vil kunne have bidraget til det senmoderne marked. Men strukturelle processer og neo-liberalistisk markedslogik har medført at de unge mænds potentialer i stedet udfolder sig i alternative fællesskaber, som producerer modstand og hermed nedsætter hastigheden og produktionen i det omgivende samfund.

5.4 Depressive tilstande

Frygten for det moderne højhastighedssamfund har altid været fulgt af kulturelle sygdomme, og i dag mener Rosa den fremherskende er depression. Dette mener han opstår, når ændringerne i ens liv og i den sociale verden ikke medfører meningsfulde udviklinger, men i stedet leder til retningsløs og hektisk forandring (Rosa 2010: 49) Rosa refererer til Alain Ehrenberg som beskriver, at den voldsomme stigning af depression og burn-out symptomer, kan være en reaktion på en tidsmæssig overbebyrdelse og stigende stressniveauer i det moderne samfund.

Alain Ehrenberg (2010) anser ligeledes den forøgede fremkomst af depression blandt den vestlige befolkning, som en social patologi. Depressionen forstås som en konsekvens af samfundets nye normsæt og det pres for selvrealisering, der pålægges mennesket i det moderne samfund. Ehrenberg mener, at lidelsen opstår, når individet skal bestemme og handle frit, og anses derfor som en handlingspatologi som skyldes, at individet ikke i tilstrækkelig grad formår at håndtere samfundets krav til vedkommende. Den permanente tvang som subjekterne underlægges i den senmoderne kultur hvor de skal realisere sig selv gennem de indre ressourcer, skaber en tomhed som slutteligt manifesterer sig ved gennembruddet af depression. Ehrenberg søger således grundlæggende at vise, at psykiske sygdomme skal forstås som individets forlis som subjekt, som opstår ved ændringen i forestillingerne om den individuelle frihed (Honneth 2006:134)

Ehrenberg beskriver, hvorledes konsekvensen af psykisk smerte optræder som en psykomotorisk hæmning. Denne hæmning medfører at mennesket stagnerer, udmattes og kan udvikle en depression. I depressionen optræder manglen på initiativ og affektiv udmattelse som den grundlæggende forstyrrelse. (Ehrenberg 2010:278). En depressiv tilbagetrækning anses således for at være en måde at overleve på, når mennesket ikke har flere kræfter at kæmpe med.

Alain Ehrenberg beskriver, hvorledes der er to fremherskende dimensioner i forbindelse med en depressiv lidelse: hæmningen og impulsiviteten. I hæmningen er der ingen handling og i impulsiviteten er den ukontrolleret. Et menneske hvor impulsiviteten er fremherskende, og som har pludselige voldsomme reaktioner, eksplosiv udadageren og misbrugsadfærd, kan anses for at være udtryk for en depressiv tilstand. En person som er massiv hæmmet, og hvor hæmningen kommer til udtryk som en blokering af handling, kan diagnosticeres i den samme kategori.

Begge typer af adfærd kan anses for at være udtryk for apati. Hæmningen bevirker at handlinger, udtryk og adfærd tilbageholdes, mens impulsiviteten beskytter mod angst og normative forventninger. Impulsiviteten optræder ofte i form af adfærd, der implicerer manglende evne til at vente, til at acceptere de gældende vilkår, samt risikoadfærd, ustabilitet og irritabilitet. Den overdrevne selvkontrol og mangel på det samme er udtryk for forstyrrelser af viljen (Ehrenberg 2010:318). Hos begge dimensioner af denne form for depressiv tilstand kan der ses en sammenhæng med temperamentet, altså menneskets individuelle psykiske struktur.

5.4.1 Opsamling og diskussion

Med afsæt i ovenstående perspektiver på de sociale patologier ses der en tydelig sammenhæng med de belastninger, som mennesket oplever og fremkomsten af sociale patologier. De grundlæggende værdier og målsætninger for strukturernes styringsrationaler antages, at medføre at mennesket udvikler psykiske lidelser, depressive tilstande, som afspejler den menneskelige fremmedgørelse og den udmattelse et liv i det senmoderne samfund kan medføre. Depressionen kan vise sig som en hæmmet eller impulsiv tilstand,

som enten viser sig som tilbagetrækning eller impulsiv, aggressiv og udadreagerende adfærd. Den depressive tilstand kan ligeledes afspejle sig i misbrug.

De unge mænds voldelige adfærd kan, med afsæt i Alain Ehrenberg, forstås som værende udtryk for en depressiv tilstand. De er i en fastlåst livsposition, udviser impulsiv og aggressiv adfærd, de begår vold, og nogle af dem har røget hash dagligt gennem flere år. De beskrevne krænkelserfortællinger afslører gennemgående oplevelsen af, at de krav og forventninger de unge mænd er blevet mødt af, har medført utilstrækkelige kompetencer, og derfor også en modstand mod de oplevede krænkelser, som viser sig gennem oppositionelle handlinger og som vold. Det kan ligeledes antages at de unge mænd har indoptaget de negative forforståelser de er blevet mødt af, og således afspejler denne i deres adfærd og selvforståelse. Den overvejende del af de unge mænd har gennem mange år ikke handlet og præsteret på en måde som imødekommes med anerkendelse i det senmoderne samfund. De fleste af de unge mænd kan således anses for at være ekstremt ekskluderede, idet de står udenfor arbejdsmarkedet og samfundet generelt og heller ikke har et ønske om at præstere relevant eller en forhåbning om en inkluderet position i det omgivende samfund. Således kan man forstå deres individuelt og kollektivt motiverede vold som udtryk for, at det senmoderne samfunds krav om funktionsduelighed, omstillingsparathed og præstation, har belastet de unge mænd på en sådan måde, at de har måttet hengive sig til en depressiv tilstand, hvor de depressive symptomer kan finde afløb gennem misbrug, aggression og vold.

5.5 Konklusion 2

Nedenfor vil jeg besvare spørgsmål 2 i min problemformulering: *”Hvordan kan man forklare forekomsten af krænkelsoplevelser og vold i lyset af teorier om belastningsformer i det senmoderne samfund?”*

Mennesket påtvinges i det senmoderne samfund en selvrealisering, som beror på en neo-liberal, kapitalistisk produktionslogik og de selvstændige valg mennesket bliver tvunget til at træffe. Det senmoderne menneske skal hele tiden, i en accelereret tilstand, realisere sig selv gennem målrettede og afstemte handlekompetencer overfor strukturelt definerede mål for anerkendelse. Fællesskabernes relevans og funktioner forsvinder i forlængelse af

individualiseringstendensen hvilket menes, at være en central årsag til menneskelig lidelse i senmoderniteten.

Den senmoderne kultur belaster mennesker generelt, men udsatte grupper som ikke har de påkrævede kompetencer og ressourcer er i fare for, at blive fastlåst i en ekskluderet tilstand. Konsekvenserne af de oplevede belastninger, selvbeprejdelsen og krænkelser kan vise sig som sociale patologier, herunder depressive lidelser, hvilket kan manifestere sig som aggressiv og voldelig adfærd.

Krænkelser og en institutionel social kontrol, begrundet i det neo-liberale værdisæt om handlingsduelige og omstillingsparate mennesker, har medført en samfundsmæssig eksklusion af nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund. De har været påført krænkelser, som har medført at de har vanskeligt ved at imødekomme de præstationer, der anerkendes i det senmoderne samfund.

Det kan antages, at de unge mænd i stedet har udviklet deres identitet og selvbillede med afsæt i den kritik og de krænkelser de har oplevet, samt i et kompenserende fællesskabs værdier og adfærd. Dette medfører, at de unge mænds voldelige handlinger hhv. afspejler en identitetsdannelse baseret på negative forforståelser og krænkelser. Den voldelige adfærd kan ligeledes tilskrives den modkultur, som de finder sammen med andre unge mænd med etnisk minoritetskultur i surrogatfællesskaber.

De unge mænd er i en fastlåst livsposition, udviser impulsiv og aggressiv adfærd, de begår vold, og nogle af dem har røget hash dagligt gennem flere år. Således kan man med Alain Ehrenberg også forstå deres vold som udtryk for, at det senmoderne samfunds krav om funktionsduelighed, omstillingsparathed og præstation, har medført krænkelser og belastet de unge mænd på en sådan måde, at de har måttet overgive sig til en depressiv tilstand, hvor de depressive symptomer finder afløb gennem misbrug, aggression og vold. Den vold som begås af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund kan derfor også forstås, som konsekvenser af belastninger og krænkelser i den senmoderne kultur.

Menneskets udmattede og depressive tilstand adresseres ofte gennem diagnostisering og medicinering, mens den virkelige årsagsbegrundelse, strukturelle belastninger og krænkelser, usynliggøres i takt med, at den menneskelige lidelse forsvinder bag diagnosen og medicinering.

Det viser sig dog, indenfor dette speciales problemfelt, at de unge mænd formår at få imødekommet deres anerkendelsesbehov i fællesskaber med andre unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, hvilket bliver afgørende for deres selvrealisering. Tilhørsforholdet og anerkendelsen de unge mænd finder i fællesskabet repræsenterer alle sfærer af anerkendelse, men er dog forment med afsæt i en modstand og vrede mod det omgivende samfund, hvilket viser sig gennem kriminalitet og vold. Det omkringliggende samfund anses for at være præget af en norm- og retningsløs tilstand, hvori mennesket selv må definere hvad det gode liv er, uden fællesskaber der kan præsentere normgivende retningslinjer. Beskrivelserne af de unge mænds fællesskaber derimod, medfører indsigt i, at de præsenterer de unge mænd for fælles normer, tryghed, forudsigelige anerkendelsesbetingelser og –relationer, samt et skjærmende fællesskab. Der ses dog tegn på, at de unge mænd dog også, indenfor det afgrænsede fællesskab, er underlagt senmoderne vilkår, og derfor også har fokus på positioner, præstationer og på at optimere og kvalificere deres kriminalitet.

De unge mænds handlinger, på trods af den ekstreme eksklusion deres adfærd udspringer af, fremstår dog relevante i relation til det fællesskab de er en del af. Således fremgår det, at de unge mænd rent faktisk er i besiddelse af egenskaber, som vil kunne have bidraget til det senmoderne marked. Men strukturelle processer og neo-liberalistisk markedslogik har medført, at de unge mænds potentialer i stedet udfolder sig i alternative fællesskaber, som producerer samfundsmæssig modstand, begår vold og hermed nedsætter hastigheden og produktionen i det omgivende samfund.

De unge mænds vold fremstår således, både som symptomer på en depressiv lidelse, men kan også som udtryk for en oppositionel modstandskultur og en negativ identitetsdannelse. Det der gennem specialets undersøgelse kommer til at træde tydeligst frem er at det senmoderne samfund i stor grad er defineret ved fællesskabernes opløsning og menneskets

individualisering. For begge analyser står det klart, at den afgørende årsag til, at nogle unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund begår vold er de manglende muligheder for at indgå i anerkendende fællesskaber i samfundet. De unge mænds fællesskaber kommer, i et anerkendelsesteoretisk perspektiv, til at fremstå som positive og frugtbare for deres selvforhold og som fælles frugtbare forskansninger mod den senmoderne kultur, hvor de interne anerkendelsesrelationer og fællesskab er intakt. Det omgivende samfund fremstår derimod fragmenteret, forhastet og patologisk. De unge mænds oppositionelle fællesskaber, anskuet i et anerkendelsesteoretisk perspektiv, er at foretrække frem for usynliggørelsen i det senmoderne samfund eller bag en diagnose.

De indsigter specialet medfører i forbindelse med fællesskabernes betydning kan samfundet og det sociale arbejde drage nytte af. Nedenfor vil jeg komme med anbefalinger til det sociale arbejdes felt.

6. Anbefalinger til det sociale arbejde

En af pointerne i de foregående analyser og diskussioner er, at det senmoderne menneske og de unge mænd måske ikke har blik for hvilken betydning samfundets strukturer har for fremkomsten af krænkelsoplevelser, og derfor vanskeligt kan fremsætte deres kritik eller modstand mod de belastninger og krænkelser de oplever. Det er denne form for kritik, som kan virke befordrende for en forøget retfærdig indretning af samfundet, og det bliver således også vigtigt at kvalificere borgerne til at kunne artikulere deres oplevede krænkelser og kritisere samfundets anerkendelsesstrukturer.

Spørgsmålet er dog om man overhovedet kan kritisere de unge mænds anerkendelsesbetingelser og liv, når næsten alle beskriver, at de finder deres anerkendelsesbehov imødeset i de alternative fællesskaber, som sikrer dem kærlighedsanerkendelse i privatssfæren og har definerede normer, rettigheder og solidaritet. I Honneths perspektiv er det netop disse former for anerkendelse, der skal imødekommes hos et menneske for, at vedkommende kan realisere sig selv som fuldgældigt medlem af samfundet. Hvis de unge mænd tager del i et samfund, som dog står i opposition til majoritetssamfundet, men som imødekommer deres grundlæggende behov for anerkendelse og realiserer deres forestillinger om det gode liv, er det måske vanskeligt

at finde argumentationen for, at det er nødvendigt at kritisere samfundet for deres manglende anerkendelsesbetingelser.

Jeg vil dog med brug af Axel Honneths pointe om, at det gode samfund skal sikre alle dets borgere adgang til ligelig anerkendelse, argumentere for at der er flere væsentlige elementer og oplevelser i de unge mænds liv, som har medført krænkelser og vold og som samfundets strukturer derfor bør ansvarliggøres og kritiseres for.

Kritikken bør rettes mod samfundets strukturer og institutioner for at de unge mænd tidligt ekskluderes gennem processer af kontinuerlige og systematiske krænkelser, som kan henføres til deres etniske minoritetsstatus og et ekskluderende neo-liberalistisk regime. De strukturelle krænkelser medfører menneskelige afsavn og vold, men medfører ligeledes at de unge mænd, der i forvejen kan være sårbare over for det senmoderne samfunds krav om præstationer, er endnu mere udsatte for at lide under det pres de underlægges og således også har forøget risiko for at bukke under for kravene. Ud fra neo-liberalismens egen markedslogik, så bliver det en fejlinvestering ikke at understøtte de menneskelige potentialer alle mennesker repræsenterer, frem for at ekskludere dem fra samfundsmæssig deltagelse.

Fællesskaber

Det er afgørende for de unge mænd, udsatte grupper og for den samlede befolkning, at det sociale arbejde i meget større grad skaber robuste fællesskaber for unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund og i samfundet generelt. Dette er centralt for alle menneskers anerkendelsesbetingelser, men det er måske særligt vigtigt for de sociale grupper, som er mere sårbare for, at blive ramt af de belastninger det senmoderne samfund præsenterer dem for.

Relationerne

Det relationelle og inddragende perspektiv bør således også i stor grad sikres, når man tilrettelægger det sociale arbejde. Specialet medfører indsigt i, at de forforståelser og det samspil de unge mænd har med myndigheder, gennem skolegangen, i det sociale arbejde og i fællesskabet har afgørende betydning for deres oplevelse af anerkendelse og

identitetsdannelse og hermed også for, om de begår vold. Tiltag eller sociale foranstaltninger som igen lægger ansvaret for den individuelle selvrealisering eller problemløsning på subjektets egne skuldre, medvirker til at fastholde mennesket i utilstrækkelighed, afsavn og apati.

Den feed-back de unge mænd får fagligt og socialt er således medvirkende til hvorledes de danner deres identitet og selvforståelse, samt hvilke faglige kompetencer de kommer i besiddelse af. Derfor bør det sociale arbejde i meget højere grad tilrettelægge deres indsats for de unge mænd med afsæt i et relationelt perspektiv samt tilrettelægge den konkrete indsats med afsæt i hvad de unge mænd ønsker, har ressourcer til, og ligeledes kortlægge, hvorvidt de unge mænd har relationer i deres netværk, som kan støtte dem. Det private netværk ville i mere udstrakt grad kunne imødekomme de unges mænd for fortrolighed, og ville således ikke overtræde en professionel grænse i forsøget på at støtte dem.

Tiden

Tiden, eller manglen på tid, i det senmoderne samfund er en faktor som også indvirker på det sociale arbejde. Der defineres i lovgivningen deadlines for opfølgning af foranstaltninger, der opstilles mål og delmål for subjekternes udvikling og på den måde underlægges mennesket også i denne sammenhæng en forventning om at præstere under en defineret tidshorisont. På denne måde bliver subjekterne underlagt tidsregimet gennem en stram institutionel målstyring hvori deres menneskelige trivsel anses som præstationer der hele tiden evalueres i relation til tidsfaktoren. Det der fremkommer gennem nærværende undersøgelse er, at tiden for de unge mænd bliver en væsentlig faktor. Kontakten til støttekontaktpersoner gennem mange år fremhæves til at være betydningsfuld og virksom. Derfor bør man tilstræbe at iværksætte foranstaltninger og støtte hvor det ikke er tiden der bliver afgørende for det gode sociale arbejde. Mennesket skal have den tid vedkommende oplever som nødvendig for at kunne nå dertil, hvor vedkommende gerne vil være.

Modstandskraft

Fokus bør i institutionerne, hos myndigheder og i forbindelse med foranstaltninger og straf anlægges på, at tydeliggøre, anerkende og understøtte de unges ressourcer og

modstandskraft. Den neo-liberalistiske tænkning og indflydelse er global, og således bør man nok anerkende indflydelsen, som et vilkår som menneske i det senmoderne samfund. De unge mænd bør derfor fra en tidlig alder imødekommes af fællesskaber som er robuste, solide og orienteret mod deres ressourcer og kompetencer, som de kan hente modstandskraft i. Institutionelt bør man sikre opmærksomhed på hvilke ubevidstgjorte logikker, værdier og negative forforståelser man møder de unge mænd med, og sikre at man understøtter de unge mænds kritiske forståelse af hvilke vilkår de er underlagt.

Det bliver således også centralt, at de unge mænd, og mennesker i det hele taget, understøttes gennem hele deres opvækst i, at udvikle et kritisk refleksivt og vurderende blik for de forventninger og det pres de underlægges. Denne bevidsthed kan medføre en kritisk dialog med dem selv og andre omkring, hvad der er meningsfuldt for vedkommende og ikke blot for strukturerne, for hermed bevare og etablere kontakten til det autentiske selv.

En vigtig opmærksomhed bliver ligeledes at sikre en afvejning af, hvor sårbare overfor belastninger og krænkelse man strukturelt og institutionelt medvirker til at konstruere de unge mænds identitet. Her spiller mediernes indflydelse ligeledes ind. De forventninger de unge mænd mødes af, kan indoptages af dem og således medvirke til, at gøre dem mere ekskluderede og udsatte, end de måske ville blive. Man bør dog også anerkende, at de unge mænd rent faktisk kan være mere udsatte end andre befolkningsgrupper, og kan derfor have vanskeligt ved at mestre det man forlanger af dem.. Det må blive en institutionel opgave, at sikre denne afvejning begrundet i et skarpt blik for anerkendelsens dimensioner og betydning for de unge mænds selvrealiseringsmuligheder.

7. Litteraturliste

Honneth Axel

”Behovet for anerkendelse”

1.udgave, 3. Oplæg

2003

Hans Reitzels Forlag

København K

Honneth Axel

”Kamp om anerkendelse”

1. udgave, 2. Oplæg

2006

Hans Reitzels Forlag
København K

Dean Mitchell
”Governmentality”
2006
2. oplag 2008
Forlaget Sociologi
Frederiksberg C.

Hviid Jacobsen & Willig
”Anerkendelsespolitik”
2008
Syddansk Universitetsforlag
Odense M

Høilund & Juul
”Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde”
1. udgave, 3. oplag
2005
Hans Reitzels Forlag
København K

Juul Søren
”Solidaritet: anerkendelse, retfærdighed og god dømmekraft”
1. udgave, 1. Oplag
2010
Hans Reitzels Forlag K

København K

Juul & Bransholdm Pedersen (red.)

”Samfundsvidenskabernes videnskabsteori”

1.udgave, 1. Oplag

2012

Hans Reitzels Forlag

København K

Kvale Steinar

”Interview”

11. oplag

2004

Hans Reitzels Forlag

København K

Rosa Hartmut

”Fremmedgørelse og acceleration”

1. udgave, 1. Oplag

2014

Hans Reitzels Forlag

København K

Soei Aydin

”Vrede unge mænd”

2011

Tiderne skifter Forlag

København K

Taylor Charles

”Modernitetens ubehag Autenticitetens etik”

1 udgave, 3. Oplag

2008

Forlaget Philosophia

Århus C

Willig og Østergaard (red.)

”Sociale patologier”

1. udgave, 1. Oplag

2005

Hans Reitzels Forlag

København K

Willig Rasmus

”Til forsvar for kritikken”

1. udgave, 1. Oplag

2007

Hans Reitzels Forlag

København K

Artikler og rapporter fra internettet:

Justitsministeriets forskningskontor

2013

Ungdomskriminalitet

<http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2013/Ungdomskriminalitet%202003-2012.pdf>

Det kriminalpræventive råd

2011

”Knivsager”

<http://www.dkr.dk/sites/default/files/Knivsager.pdf>

DST

2013

”Indvandrere i Danmark”

<http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/17961/indv2013.pdf>

Rambøll

2011

”Evaluering af forældrpålæg og ungepålæg”

http://www.sm.dk/data/Lists/Publikationer/Attachments/521/Evaluering_af_foraeldrepaalæg_og_ungepaalæg.pdf

Rasmussen Lissi

”Livshistorier og Kriminalitet”

2010

Center for europæisk Islamisk Tænkning

Rockwoolfonden,

2013

”Etniske minoriteters overrepræsentation i strafferetlige domme”

http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/449C6378-6EB1-4A1D-81BE8EAB1A252774/0/etniske_minoriteters_overrepraesentation_i_strafferetlige_domme.pdf

SFI

2012

<http://www.sfi.dk/rapportoplysninger-4681.aspx?Action=1&NewsId=3530&PID=9267>

SFI

2013

http://www.sfi.dk/Admin/Public/Download.aspx?file=Files%2FFiler%2FSFI%2FPdf%2FRapporter%2F2013%2FK%26K_05_Ungdom_rettet-juni13.pdf

Artikler i Politiken:

<http://politiken.dk/indland/ECE663412/mansur-fik-ny-start-paa-noerrebro/>

<http://politiken.dk/debat/ECE2374585/det-moderne-samfund-skaber-udbraendte-og-angste-borgere/>

<http://www.information.dk/510311>

Artikler i Information:

<http://www.information.dk/508557>

<http://politiken.dk/debat/ECE2434974/konkurrencestaten-aeder-os-op/>